

Мъка

И Той рече: "Бъдете активни в законотворчеството!" И те бяха...

Изсипаха се закон след закон, изменение след изменение... А подир това промени на промените.

Все едно някой им рече: "Не е важно какво излиза, а да излиза. Дайте да гадат!"

И те гадоха: 125 закона, 185 решения, 11 извънредни заседания само за година... (стр. 3) Сигурно Той е доволен. Неговото мнозинство не спи - кове закони: от сутрин до вечер, по телефона и в кръчмата, на кръстовището и в кабинета Му.

А в края на годината ни заливат с цифри. За да видим, че има движение, активност. Те работят - за нас, за гържавата, за патрона си.

"Дотук добре", рекъл падащият от покрива, минавайки покрай петия етаж. Тъй и управляващите. На принципа на Мечо Пух - колкото повече, толкова повече. Може да е популистко и невежо, конюнктурно и през глава, но е законотворчество. Всъщност е пълна ницета.

А злоупотребата с нормата и законодателния процес бе удавена в цифри. Толкова много, че чак имаше и такива, които да ни спестят.

Като тези за противоконституционните текстове в приетите от това мнозинство закони - над 120. Не видяхме цифра за гласуваните лобистки норми - над 60. Част от спринта по законодателната крива са неспирните ремонти на собствените съборни закони. С "положителна" оценка сигурно е и своеобразният рекорд, който управляващите поставиха - приоритетният за тях Закон за обществените поръчки ще бъде ремонтиран само месец, след като последните поправки бяха одобрени от мнозинството.

Мъка, мъка...

ЕК увеличава натиска
върху Борисов

Брюксел следи избора на главен прокурор
днес, възможен е извънреден доклад

Европейската комисия вчера отправи второ за последните седмици предупреждение, че избирането на послушни висши магистрати може да предизвика катаклизъм в отношенията на страната с ЕС.

Запитан дали комисията споделя безпокойството на неправителствените организации у нас, че изборът на

главен прокурор, който се очаква днес, е предрешен и че тайният вот не е гарантиран, говорителят Марк Грей каза: "Въпросът е добре известен на комисията. Първият аспект е за стандарта на кандидатите и комисията нееднократно е настоявала, че държи на най-високия стандарт на професионализъм и интегритет на магистратите.

Сега става дума за главния прокурор, преди ставаше дума за конституционните съдии. Главният прокурор има 7-годишен мандат и е от абсолютно значение да има кандидати от най-високо качество, за определянето на които Висшият съдебен съвет трябва да поеме отговорност. Вторият въпрос е самата процедура по избора, където настояваме за

прозрачен и справедлив избор. Известна ни е загрижеността на гражданското общество, на неправителствени организации особено около темата за тайната на гласуването. То трябва да бъде тайно, в това няма съмнение, но Европейската комисия няма да "микромонажира" техническите подробности около вота.

Стр. 2

Снимка БГНЕС

Пътническият влак Русе-Шумен се запали малко след пристигането си на шуменската гара в 11,10 ч. Вчера. В инцидента изгоря половината локомотив. Пламъците обаче бяха потушени, преди да обхванат първия вагон. Пострадали нямаше

ЗАКОНЪТ ЗА ДОСИЕТАТА ПОСТАВЯ В
РИСК 80 РАЗУЗНАВАЧИ ЗАД ГРАНИЦА

Стр. 3

България

Псевдопротестиращи преговаряли с Борисов за научния фонд

Премиерът разпоредил проверка във ФНИ, дори Световната банка щяла да се намеси

Веселка ВЕНКОВА,
Велиана ХРИСТОВА

Фалшиви представители на протестиращите учени и протестният министър Сергей Игнатов са се срещнали вчера сутринта с премиера Бойко Борисов, като преподавателите, които са от Софийския университет, обяснили гледната си точка за скандала във фонд "Научни изследвания" на МОМН, стана ясно вчера. Не сме знаели за такава среща, никой не ни съобщил за нея, не сме участвали и дори смятам тези "преговори" за нелегитимни, заяви категорично гл.ас. Виктор Атанасов и доц. Христо Димов от СУ, организатори на подписката на 1241 учени и на уличните протести срещу безобразията във фонда. По думите на Виктор Атанасов в срещата са участвали хора, които нито са се подписвали в подписката, нито са били на протестите, нито са заявили досега гражданска позиция по въпроса, като например проф. Румен Ценов от СУ.

Инспекторатът на Министерския съвет и Световната банка влизат на ревизия във фонд "Научни изследвания", се разбра след срещата, която е била преди редовното заседание на кабинета. Участващите преподаватели настояли "за по-широко обсъждане на проектоправилника на фонда, както и бюджета му за следващата година". Сергей Игнатов, който ден по-рано твърдеше, че около ФНИ няма нарушения, обяви, че Инспекторатът на МС ще направи проверка, като резултатите трябва да са готови преди празниците.

Игнатов сам се бил свързал със Световната банка, без да е ясно какво общо има тя със случая. Според министъра така "ще бъде удовлетворено желанието на учените външна за България ин-

В парламентарната комисия управителят на фонда Христо Петров пое досегашната си тактика и обвини "озверелите хора, наричащи себе си учени", че водели кампания от "диви нападки" срещу ФНИ заради това, че той ги уличил в нарушения на стари техни проекти. Проверките на фонда за стари проекти на протестиращите започнаха много след началото на протестите и бяха оценени от тях като репресии. Лютви Местан и Валентина Богданова възразиха срещу продължаващите обидни квалификации за учените.

Получените становища по скандала от всички основни структури на научната общност са остро критични, съобщи председателят на комисията Огнян Стоичков. Проблемът е не кой не е спечелил в конкурса, а кой и защо го е спечелил, дали бизнесът и хора без научна квалификация могат да получават пари за наука, заяви Валентина Богданова. Веселин Методиев предложи да се създаде работна група от депутати, която да направи детайлна проверка по всички въпроси. Методиев заяви, че са необходими спешни, радикални, персонални промени във фонда. Лютви Местан предупреди, че ако не получи отговори, ще зададе персонално въпросите на Бойко Борисов. От учени дойде идеята ФНИ незабавно да публикува класирането на проектите по точки, имената на рецензентите, областите им на знание и пр.

При редакционното приключване на броя министърът се отклоняваше от отговор на поставените въпроси, а заседанието на комисията продължаваше.

ституция да провери конкурсната сесия". "Ако някой някъде е съгрешил, откраднал, създал корупционна среда, той трябва да понесе отговорност", каза патетично Игнатов. Според него за учените, които подават възражения за проектите си, резултатът щял да бъде преразгледан. За целта били заделени 2 млн. лв. Игнатов повтори, че се подготвя нов правилник за дейността на фонда и от 2013 г. той щял да действа. Целта е председателят на фонда - псевдопрофесорът Рангел Гюров, да бъде сменен тогава, а не веднага, както настоява цялата научна общност.

Деканът на Химическия факултет в СУ Тони Спасов обяви, че "учените са много доволни от срещата", и разказа как премиерът подчертал, че "България има нужда от своите силни учени и че те трябва да работят заедно с МОМН, защото общество, базирано на знание-

то, не може без силна наука".

Миналата сряда парламентарното мнозинство отхвърли искането на Лютви Местан за специална анкетна комисия за проучване на безобразията и удължи на няколко пъти работното време на НС и провали обявеното предварително за 12 декември изслушване на Сергей Игнатов и на протестиращите по темата за скандала с фонда. То бе отложено за вчерашното заседание на парламентарната ресорна комисия.

Междувременно във водещото световно списание за наука "Нейчър" на 18 декември е публикуван нов материал за безобразията в научния фонд и за гоненията над протестиращите учени от страна на фонда и МОМН. В него се описва как протестиращите са пратили толкова много есемеси на Бойко Борисов, че се наложило той да изключи телефона си.

Еврокомисията увеличава

От стр. 1

Не искаме да се месим в гласуването във БСС за нов главен прокурор в България. Комисията ще следи този въпрос детайлно, той ще бъде включен в доклада, който ЕК ще предостави на съвета в началото на идната година в рамките на механизма за наблюдение и проверка.

Попитан дали България може да очаква извънреден доклад по механизма за сътрудничество и оценка преди края на 2013 г., Марк Грей заяви, че "всичко е възможно, но засега намеренията са доклад да има едва в края на 2013 г."

Източници от ЕК обърнаха внимание на факта, че Грей прочете предварително подготвен текст, което означава, че посланието е политическо, а не обичаен коментар на говорител. Фактът, че той нарече вътрешната комуникация между Комисията и Съвета "доклад", също бе изтъкван като нов натиск върху правителството на Бойко Борисов. По наблюдения на Брюксел Борисов не полага почти никакви усилия в областта на механизма за наблюдение и проверка. На 31 октомври Комисията предупреди България с нов извънреден доклад по механизма заради скандала, свързан с избора на Венета Марковска за член на Конституционния съд от парламента. Конкретният случай се отнасяше до Венета Марковска. С вчерашното изказване Комисията поднови тази заплаха, казаха източниците.

БСП: УПРАВЛЯВАЩИТЕ ПРЕДАВАТ ПЛОВДИВ

Управляващите за пореден път са предали интересите на Пловдив. Констатацията направи общинският съветник от БСП Тодор Кръстев по повод общинския бюджет. В него липсва основният акцент: Пловдив да бъде културната столица на Европа през 2019 г., заяви червеният юрист. По негова информация конкурентните на Пловдив София, Варна, Бургас и Шумен отделят огромни средства, за да се рекламират. Финансовата рамка на Пловдив предвиждала нищожните 100 000 лв. за тази цел. В същото време 1 100 000 лв. ще "се разпределят по неясни критерии и без конкурс, само с подписа на директора на Дирекция "Култура", допълни Кръстев. Групата на БСП в Общинския съвет обяви, че няма да подкрепи проектобюджета на Пловдив.

СЛУЖИТЕЛИ НА СЕЛСКОСТОПАНСКАТА АКАДЕМИЯ ИЗЛЯЗОХА НА ПРОТЕСТ

Десетки служители на Селскостопанската академия излязоха на протест пред Министерството на земеделието и храните вчера. Причината за него са неизплатените им заплати за ноември и декември. Протести в защита правата на работещите в академията се провежда в Плевен и Добрич. Протестиращите издигнаха плакати, на които пишеше, че "наука не се прави от просяци" и "за модерно земеделие не е достатъчна само администрация". Служителите на академията искат гласът им да бъде чул и заплатите им да бъдат преведени до края на днешния ден.

След среща на представители на работещите в академията с ръководството на земеделското министерство от МЗХ пое ангажимент да поискат на вчерашното заседание на кабинета допълнително средства за спешното изплащане на възнагражденията. Оказа се, че пари ще има, но те ще стигнат само за заплатите за ноември.

Зам.-министърът на земеделието и храните Светлана Боянова покани на среща всички протестиращи. Тя била повдигнала въпроса за неизплатените заплати на заседанието на Министерския съвет. По

Неизплатенето на две заплати в Селскостопанската академия изкара служители ѝ на протест

думите й Бойко Борисов наредил да се намери начин за изплащане на възнагражденията.

Зам.-министърът на финансите Владислав Горанов заяви, че до края на вчерашния ден по сметката на земеделското министерство ще бъдат преведени 2,8 млн. лв. "В рамките на тези средства аз

поемам ангажимент ноемвриските заплати да бъдат изплатени", обеща Боянова. Изплащането на заплатите за декември най-вероятно ще стане чак през следващата година с парите от бюджет 2013. Това половинчато решение предизвиква недоволството на хората, които остават в стачна готовност.

АБОНАМЕНТ 2013

Избери **ДУМА**

МОЖЕ ДА НАПРАВИТЕ АБОНАМЕНТ В

БЪЛГАРСКИ ПОЩИ ЕАД, ДОБИ ПРЕС ЕООД И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ПЕЧАТА

1 месец	23 лв.	3 месеца	70 лв.
6 месеца	140 лв.	12 месеца	280 лв.

ДУМА + ПРИЛОЖЕНИЕ

РОССИЙСКАЯ
ГАЗЕТА

1 месец	2 лв.	3 месеца	6 лв.
6 месеца	12 лв.	12 месеца	24 лв.

ДУМА + ПРИЛОЖЕНИЕ

МОНД
дипломатик

1 месец	2 лв.	3 месеца	6 лв.
6 месеца	12 лв.	12 месеца	24 лв.

Нова Време
СПИСАНИЕ

1 месец	3 лв.	3 месеца	9 лв.
6 месеца	15 лв.	12 месеца	30 лв.

АКО ПЛАТИТЕ В АБОНАМЕНТНИТЕ ПУНКТОВЕ НА БСП В СТРАНАТА, ИНФОРМАЦИОННИЯ ЦЕНТЪР ИЛИ РЕДАКЦИЯТА ПОЛУЧАВАТЕ ОТСТЪПКА

- 5 лв.	- 10 лв.	- 20 лв.
3 месеца 65 лв.	6 месеца 130 лв.	12 месеца 260 лв.

България

Цитат на гения

Как ще режа лента в църква, при началника тук?! Режа ленти навън, където аз съм началник. В църквата само смирен.

Бойко Борисов разкрива отношенията с небесните сили

www.duma.bg

ГЕРБ разкриват 80 разузнавачи зад граница

Юлия КУЛИНСКА

Поне 80 служители на Националната разузнавателна служба, които са зад граница под прикритие в момента, са заплашени от разкриване с последните промени в закона за досиетата. За това алармира вчера депутатът от КБ Румен Петков. Преди два дни парламентът гласува, че ще бъдат проверявани за принадлежност към бившата ДС и огласявани всички заемащи или заемали длъжност началник на отдел или началник на сектор в служба "Военна информация" и Националната разузнавателна служба след 16 юли 1991 г.

С тези промени поставяме под съмнение техния живот, категоричен бе Петков. Според него осветяването на тази информация ще постави под въпрос и способността на българските дипломатически мисии и търговски представителства, на българските граждани зад граница да имат ефективен контакт и взаимоотношения с представители на чужди държави. Ако президентът не наложи вето, това ще е негово лично предателство към националната сигурност, заяви Петков.

На това обвинение председателят на вътрешната комисия

БСП настоява за президентско вето върху промените в Закона за досиетата

Законът за досиетата е опасен, категорични са Ангел Найденов и Румен Петков

в НС Красимир Ципов отговори цинично, че промените щели да засегнат по-малко от 50 служители на разузнавателните служби и те щели да бъдат изтеглени

от държавите, в които работят, преди да бъдат фактически разконспирирани.

ПГ на Коалиция за България настоява президентът Росен

Плевнелиев да наложи вето над промените в Закона за досиетата, заяви зам.-председателят на групата Ангел Найденов. Той отбеляза, че на закритото засе-

дание на вътрешната комисия не са били поканени шефовете на разузнаването и на служба "Военна информация", а на извънредното заседание във вторник депутатите не са ги дочакали и са гласували, преди те да дойдат в НС.

Със скандалната промяна ГЕРБ са на път да извършат престъпление, защото става дума за действащи служители, включително зад граница, в рискови страни, в които цената е техният живот и животът на техните семейства, посочи Найденов. Той определи това като национално предателство и изтъкна, че от промяната ще бъдат засегнати малко над 1000 души. Найденов отбеляза, че много съдби са били съсипани заради поставянето под общ знаменател на служители на бившата ДС и поставянето на клеймото "доносник", независимо от задачите, които са изпълнявали.

Вчера ръководството на ПГ на Коалиция за България се срещна с началника на кабинета и със съветниците на държавния глава по сигурността по повод искането на левицата върху Закона за досиетата да бъде наложено президентско вето. Срещата започна в 16 часа и до редакционно-то приключване на броя тя не беше завършила.

Борисов отговорил на егва 18 въпроса на депутатите през годината

Юлия ИВАНОВА

Премиерът Бойко Борисов е отговорил тази година едва на 18 въпроса и 9 питання, сочи справка за законодателната дейност и парламентарния контрол на 41-то НС, изготвен от пресцентъра и правната му дирекция. Отчетът бе предоставен на журналистите от председателя на парламента Цецка Цачева вчера. В него е посочено, че през 10-ата сесия министър-

председателят е отговорил само на 3 въпроса и 2 питання. Примерът му да се явява рядко на парламентарния контрол е последван от вице-премиера и министър на вътрешните работи Цветан Цветанов, който през цялата 2012-а е дал отговор на 93 въпроса и 5 питання, като през последната сесия на НС е отговорил на 25 въпроса и 1 питане. За изминалите 12 месеца в парламента са зададени 1457 въпроса и 223 питання.

Отличници по зададени въпроси през изминалата година, общо 1095, е ПГ на Коалиция за България, а най-малко са питали депутатите от ГЕРБ. Те са потърсили отговор от членовете на кабинета по едва 56 проблема. Въпросите, зададени от ДПС, са 66, от "Атака" - 117, от "Синята коалиция" - 235, а от независимите - 89. Най-много въпроси и питання, общо 256, е задал Димчо Михалевски от БСП, следван от съпартийците си Мая Манолова, Кор-

нелия Нинова и Антон Кутев. Класацията не се променя и през 10-ата сесия на НС. Депутатите от БСП отново са първенци по брой зададени въпроси. Те са отправили към министрите общо 454 въпроса срещу 21 на ГЕРБ. Отново най-активни в питаннята са тримата народни представители от левицата. Парламентарният шеф Цецка Цачева се похвали пред медиите, че през 2012 г. 41-ото НС е приело 125 закона, 185 решения и 4 декларации.

Михаил Миков:

Затворниците у нас са наблъскани в килиите като в среднощен експрес

Юлияна ВУТОВА

Килиите в българските места за лишаване от свобода са като среднощен експрес, в който са наблъскани затворниците, заяви депутатът от БСП Михаил Миков по време на дебатите за промените в Закона за изпълнение на наказанията, който депутатите гласуваха окончателно вчера. Така той коментира отлагането за 2019 г. на изискването за минимална площ от поне 4 кв. м на затворник. ДУМА припомня, че в началото на 2009 г. България прие директивата на ЕС до края на 2013 г. да увеличи минималната жизнена площ в местата за лишаване от свобода, но година по-късно стана ясно, че пари за нови затвори няма да има.

Пред журналисти зам.-министърът на правосъдието Пламен Георгиев обясни, че в общежития-

та от открит тип са осигурени 4 кв. метра на затворник, а в тези от закрит тип - около 2,5 кв. метра. Според него положението ще се подобри с откриването на нови общежития в Бургас и Варна. Имало планове бивше военно поделение в село Дебелт да бъде реконструирано в затвор. Георгиев обясни, че България трябва да построи 3 нови затвора, а цената на един от тях е 70 млн. лева.

Измененията предвиждат пощенските разходи за кореспонденцията на затворниците вече да са за тяхна сметка, а на тези, които нямат пари - от затвора. Въвежда се ограничение за парите, с които може да разполагат лишението от свобода - до една минимална заплата. В местата за лишаване на свобода няма да има интимни стаи, защото държавата не била длъжна да ги осигури, гласуваха депутатите.

НС преизбра Максим Минчев за шеф на БТА

Депутатите избраха единодушно с 99 гласа "за" Максим Минчев за генерален директор на БТА с 5-годишен мандат. Минчев, който е начело на медията от 10 години, беше единственият кандидат за поста, излъчен от ГЕРБ. Изборът му е в съответствие със закона за БТА, приет от Народното събрание преди година. Минчев е завършил журналистика в Лвов, Украйна, педагогика във ВА "Г.С. Раковски" и е бил стипендиант на НАТО в Брюксел. Владее руски и английски. От 1991 г. е член на УС и пресдиректор на

Атлантическия клуб в България, член е и на УС на Евроатлантическата асоциация за международна политика и сигурност. Членува в СБЖ, в Международната организация на журналистите, в СБП. Работил е като зам. главен редактор в програма "Христо Ботев" на БНР, като редактор и водещ в радио "Свободна Европа" и като редактор в различни вестници и списания - сп. "Български воин", вестниците "Народна младеж", "Диалог", "Темпо". Максим Минчев е автор на пътеписите "18 Екватора" и "Три мусона".

ДЕПУТАТИТЕ ЩЕ ПОЧИВАТ 18 ДНИ ПО КОЛЕДА И НОВА ГОДИНА

Депутатите ще почиват 18 дни по Коледа и Нова година. Ваканцията на народните представители започва от 22 декември и ще продължи до 6 януари, реши парламентът вчера. Предложението направиха председателят на ПГ на ГЕРБ Красимир Велчев и заместникът му Тодор Великов. То бе подкрепено

от 97 народни представители, един беше против и 8 се въздържаха. ДУМА припомня, че според правилника на Народното събрание всяка година депутатите са във отпуск от 22 декември до 10 януари, десет дни около Великден и през август. Парламентът обаче може да променя периода на ваканцията си с нарочно свое

решение. През 2013 г. 10 януари е в четвъртък и така депутатите би трябвало да се съберат в пленарна зала на първо заседание в петък, в който традиционно е парламентарният контрол. В дните понеделник и вторник - 7 и 8 януари, парламентът обикновено не заседава и така първият работен ден на депутатите ще е 9 януари.

България Всеки 10-и българин е дарявал пари

Само 4% са помогнали с доброволен труд, показва световно изследване

Всеки 10-и българин е направил финансово дарение през последния месец. Това е повече от дарителството в Русия (7%) и Украйна (7%), но по-малко от Словакия (37%), Полша (28%) и Унгария (26%). Само 4% от българите казват, че са помогнали с доброволен труд.

Един от всеки трима българин, или 31%, е помогнал на непознат човек през произволно избран месец от годината. Това показва Световният КАФ дарителски индекс за 2012 г., който е най-голямото

до момента изследване на дарителството в световен мащаб, съобщиха от фондация "Помощ за благотворителността в България".

Световният индекс използва данни за дарителското поведение на хората в 146 държави, като покрива над 90% от населението на земята. Проучването измерва три аспекта - даряване на пари, даряване на време (доброволчество) и оказване на помощ на непознат. Като цяло докладът показва, че светът е станал по-малко щедър през изминалата година и дарител-

ството по света е огледален образ на световните икономически модели.

Дарилите пари за благотворителност в света, са станали по-малко - 28% през 2011 г., в сравнение с 29.8% през 2007 г. Хората, помогнали на непознат през 2011 г., са били 45.1%, в сравнение с 47% през 2007 г. Съотношението в областта на доброволен труд е 18.4% през 2011 г., спрямо 21.4% през 2007 г.

Анализът на глобалното дарителство през последните пет години показва, че дарителството изживя спад през

2009 г., в годината след финансовата криза от 2008 г., възстанови се през 2010 г. и след това отново спадна рязко през 2011 г.

Като цяло световният индекс установява, че Австралия е най-щедрата държава на света, на второ място е Ирландия. Канада е трета, следвана от Нова Зеландия, САЩ, Холандия, Индонезия, Великобритания, Парагвай и Дания. Навсякъде по света жените даряват повече пари, отколкото мъжете, но мъжете са по-склонни да работят като доброволци и да помогнат на непознат в нужда.

В доклада се посочва също, че между различните поколения има разлики в дарителството. През последните пет години сред 16-24-годишните вероятността да дарят средства е с 10% по-малко спрямо хората над 50 години.

13 805 000 лв. ще струва референдумът

План-сметката за разходите по подготовката и произвеждането на националния референдум на 27 януари 2013 г. прие кабинетът вчера. Допитването за атомната енергетика ще струва на държавата 13 805 000 лв., съобщиха от правителствения пресцентър. 575 000 лв. щели да бъдат взети още тази година чрез реструктуриране на разходите по централния бюджет, а останалите 13 230 000 лв. били предвидени в бюджета за 2013 г. С тези средства ще се финансира дейностите по организационно-техническата подготовка и произвеждането на националното допитване. Те са основно за възнаграждения на членовете на ЦИК, РИК и СИК и за логистично осигуряване на референдума.

Правителството прие и тарифата, по която ще се заплащат предаванията по БНТ и БНР и техните регионални центрове в рамките на информационно-разяснителната кампания. Тя ще се отразява чрез клипове, хроники, диспути и други форми, договорени между генералните директори на БНТ и БНР и съответните инициативни комитети. Тарифата е изготвена в съответствие с предложенията на ръководствата на БНТ и БНР, пише в съобщението от правителството.

МОРЯЦИТЕ ОТ „ВЕРНИ“ СА ЕКИПАЖ НА ГОДИНАТА

Военните моряци, които служат на фрегатата "Верни", бяха отличени като "Екипаж на годината" на тържествена церемония в щаба на Военноморските сили във Варна. Наградата бе връчена на командира на кораба капитан втори ранг Галин Манев. Офицер на годината стана подполковник Милен Хинтоларски, командир на морската авиобаза "Чайка". Отличията "старшина на годината" бе връчено на Петър Урумчев, който служи на наблюдателния пост на нос Калиакра, а Станимир Тодоров, старши моторист на базовия миночистач "Прибой", стана Матрос на годината. Наградите за отличените осигурява списание "Клуб Океан". Командирът на ВМС контраадмирал Румен Николов припомни, че номинациите се правят от служещите във военния флот. Отличията се връчват за 11-а година. Досега са раздадени 45 индивидуални и колективни награди.

Тези момчета и в студа спират с усмивка купувачите на благотворителния базар пред Народния театър. "Купете си сурвачка, госпожо!"

КУПУВАМЕ ОСЕМ БОЙНИ ИЗТРЕБИТЕЛЯ НА СТАРО

Веселка ВЕНКОВА

Кабинетът е дал мандат на министъра на отбраната за преговори за покупката на многоцелеви изстребители за нуждите на българските ВВС, похвали се след заседанието Аню Ангелов. Необходимо са ни поне осем машини, подчерта той. В решението на кабинета нямало финансови параметри. "За пари ще говорим, когато разгледаме предложението", каза министърът. Мандатът бил за преговори с правителство на страна, която притежава тези машини, а не с компания производителка. По-късно обаче стана ясно, че най-вероятно България ще купи стари изстребители Ф 16 от Португалия или стари "Еврофайтър" от Италия, а не нови машини.

На базата на преговорите кабинетът щял да предложи конкретен ин-

вестиционен проект за типове самолети и всички останали параметри за доставка и време, добави министърът. Той посочи, че няма определена конкретна сума, както и не е коментирано дали машините ще са нови или втора употреба, защото това "не било сделка, а е многогодишен договор, което е израз на истинско стратегическо сътрудничество".

Попитан дали не е рисковано в последната година от мандата на правителството да се сключват сделки за закупуването на осем нови машини, Ангелов заяви, че няма значение кое правителство ще вземе решение, защото то може да ангажира и това, и следващото правителство. Целта на вчерашния доклад била да се реши проблемът, който "се решава от три правителства назад". "Нищо по-добро от края на мандата, след като има следващ", заяви военният министър.

ОПОЗИЦИЯТА ИСКА ОСТАВКАТА НА ШЕФА НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ В БУРГАС

Красимир КРЪСТЬОВСКИ

Опозицията в Бургас поиска оставката на председателя на ОбС Снежина Маджарова на пресконференция вчера. Съветниците от НФСБ, БСП и СЕК пожелаха пълномощията на Маджарова да се прекратят предсрочно, защото е имало системно неизпълнение на задълженията ѝ за повече от 3 месеца. Днес от 10 ч. се свиква извънредно заседание на Общинският съвет, за разглеждане на постъпилото писмено искане. "Намираме, че от встъпването си в длъжност до

този момент председателят Снежина Маджарова системно не изпълнява задълженията си и нарушава както правилника, така и Закона за местното самоуправление и местната администрация, аргументират се от опозицията. Според тях Маджарова води заседанията тенденциозно, като за нарушаване на реда санкционира единствено представителите на БСП, НФСБ и СЕК, оставяйки дисциплинарите постъпки на мнозинството безнаказани. "Тя допуска по време на заседанията грубо нарушаване на установения ред от страна на съветниците от управляващата партия. Прекъсва изказването ни с реплики от място, отправяйки ни лични нападки, оскърбителни думи, жестове и заплахи", възмущават се съветниците.

www.duma.bg

кратки

Снимки БГНЕС

За трета поредна година националната организация "Малки български хора" ще зарадва своите членове с подаръци.

За предстоящите коледни и новогодишни празници те ще получат коледни с хранителни продукти, осигурени чрез дарения

БАН избира зам.- председатели и главен научен секретар

На редовно заседание на Общото събрание на Българската академия на науките беше направен избор на зам.-председатели и на главен научен секретар на академията, съобщиха от пресцентъра на академията. За зам.-председатели на БАН бяха избрани акад. Дамян Дамянов и чл.-кор. Николай Милошев. Главен научен секретар е проф. Евгений Николов.

4000-но бебе се роди в „Майчин дом“

Единствената болница, преминала границата от 4000 раждания за 2012 г., е столичната "Майчин дом". Бебето проплака вчера в ръцете на д-р Божилов и екипа му. То е момиченце, тежи 2800 г и е високо 47 см. От най-старата и най-голямата АГ болница в страната информираха, че на фона на спадащата раждаемост, при тях тя се е увеличава. Новородените са с 690 повече от миналата година. С тази статистика университетската болница запазва лидерството си по брой раждания и преминали пациенти.

От гогодина честваме Ден на спасението

Министерският съвет обяви 15 август за Ден на спасението, в който ще се оказва признателност и почит към саможертвата на човешки живот, съобщиха от правителствената пресслужба вчера. От 2004 г. на тази дата в много лечебни заведения неформално се отдава почит към лекарите, загинали при изпълнение на служебния си дълг. В Деня на спасението българите ще изразяват признателност, уважение и обществено признание към лекарите, медицинските сестри, полицаите, огнеборците, минните, планинските и водните спасители и към всички други българи, загинали при спасяване на човешки живот.

Два дни хиляди столичани останаха без парно

Във вторник и сряда хиляди столичани останаха без парно заради авария. Почти целият квартал "Хаджи Димитър" и централни части на София бяха без отопление. От "Топлофикация" обясниха, че причината е авария на главен топлопровод, възникнала във вторник. Уверенията на дружеството бяха, че повреда ще бъде отстранена до края на същия ден, но това така и не се случи.

България

www.duma.bg

85 селища останаха без ток заради снега

Оранжев код бе обявен за 13 области

Снеговалежът във вторник през нощта в Родопите и по високите планински части на територията на Югоизточна България остави 85 малки населени места без ток вчера.

Без електрозахранване останаха селища, разположени предимно в Смолянска и Кърджалийска област, както и отделни населени места във високите части на Хасковска и Пловдивска област, съобщиха от EVN. Повишена аварийна обстановка и над 30 екипа на дружеството работиха вчера през деня за възстановяването на захранването във високите планински части. Основното предизвикателство бе блокираните от сняг пътища и паднали дървета.

Десетки селища в общините Мадан, Златоград, Неделино и Чепеларе също останаха без ток. По данни на електропреносното дружество към 6 часа сутринта без ток бяха маданските села Буково, Галище, почти всички населени места в община Неделино,

Снимка БГНЕС

Въпреки силния снеговалеж и бурен вятър проходът "Шипка" не бе затворен за движение до обяд. Машините на пътноподдържащата фирма чистиха пътя с цялата налична техника

Върли дол, Шадица, град Неделино, селата Малево и Орехово в община Чепеларе, както и Мадан.

По високите части на Смолянско снежната покривка достигна до 40 см, като през изминалия ден не спираше да вали слаб сняг. Заради снеговалежа бяха въведени и няколко ограничения. Задължително бе всички автомобили да се движат с вериги, товарните да бъдат без ремаркета и полуремаркета през проходите Рожен, Превала, Пампорово, по пътищата Смолян - Мугла, Смолян - Турян, Чепеларе и високите села на община Мадан. Пътят до регионалното сметище за битови отпадъци в Смолян бе временно затворен заради паднали дървета.

Заради очакваните обилни снеговалежи и бурен вятър оранжев код бе обявен за 13 области в Източна, Югоизточна и Североизточна България. Кодът бе в сила за областите Кърджалийска, Хасковска, Ямболска, Сливенска, Велико-търновска, Търговищка, Русенска, Разградска, Шуменска, Силистренска, Добричка, Варненска и Бургаска.

Репортер на ДУМА получи наградата „Даниела Сеизова“

Репортерката Аида Паникян от ДУМА получи наградата на "Даниела Сеизова" - В името на живота" за най-добър журналист от печатно издание. За четвърта поредна година Федерация "Български пациентски форум" връчи наградите във вторник вечерта. Тази година учредителите въведоха и две нови категории - институция, кореспондираща най-добре с пациентите, и борец за правата на пациентите. В новите две категории наградени бяха: за институция - Тотю Младенов, а за борец за права 2012 г. д-р Атанас Кацаров от Детска травматология на "Пирогов". В категорията лекар, помогнал най-много за подобряване качеството на лечение на пациентите, беше награден проф. Емил Паскалев от Клиника по нефрология и трансплантация на "Александровска болница"

Бойко Бонев от zdrave.net взе при-

Аида Паникян

"Български пациентски форум" връчи за първи път и специална грамота в раздел на телевизия на Татяна Жилкова-Чоухаджиева за документалния филм "По пътя на болката", посветен на хората с ревматологични заболявания. Специална награда получи Радина Велчева - за борец за права, защитаващ жените с репродуктивни проблеми.

за за най-добър журналист от онлайн издание. Радионаградата отиде при Стаматина Никова от БНР. Призът за най-добър тв журналист взе Мария Чернева от БНТ, а наградата за цялостен принос към пациентската общност отиде при Тодорка Костова от ТВ7.

КАТ готви хайки по празниците

Близо 7000 полицейски служители влизат в усилен дежурства за периода от 21 декември до 3 януари, за да гарантират спокойното и безпроблемно протичане на празниците в цялата страна. 479 ще работят в Новогодишната нощ в София, а 155 полицаи ще пазят празничния концерт на площад "Батенберг".

Шефът на столичния КАТ Богдан Милчев се заклани на всички неизрядни шофьори, като ги предупреди, че ако не спазват изискванията за безопасност на пътя, празниците ще им се разминат. Всички шофьори ще бъдат проверявани за техническа неизправност на автомобилите, гумите, чистачките и др. Екипи на КАТ и "паяци" ще дежурят постоянно около моловете, защото са засечени сериозни струпвания

на неправилно паркирани коли.

Според изчисленията на КАТ близо 300 хиляди коли се очаква да напуснат София на 21 декември. За да стане това безпроблемно, 80 пътни полицаи ще патрулират в центъра и на изходите на столицата. На всички напускащи шофьори ще се правят проверки за алкохол и наркотици.

Според статистиката от 1 декември до вчера в София са засечени 72 шофьори, употребили алкохол, 65 са били без книжка, 16 - без "Гражданска отговорност". 2251 са шофьорите, засечени с превишена скорост, като около 1200 - в

районите на пешеходните пътеки.

Над 1000 пък са глобените пешеходци за този период, като на ден ми се отчитат по 100-150 неправилно пресичащи граждани. Близо 1400 е броят на вдигнатите от "паяци" коли.

Във връзка с празниците от МВР са провели над 200 спецакции по различни търговски обекти, заведения и други, където се очаква да има празненства. Пожарниките пък са обхождали 1432 обекта, като при 255 от тях са засекли нарушения на изискванията за пожарна безопасност.

Специални проверки е имало и в моловете в цялата страна. При тях е установено, че фирмите, които охраняват общите части, на практика не знаят кои са фирмите, охраняващи отделните обекти в моловете.

ЛЕКАРИТЕ СПАСИХА ЖИВОТА НА УВОЛНЕНАТА УЧИТЕЛКА

Учителката Илияна Иванова, която бе приета в "Пирогов" във вторник, след като се отрови с алкохол и лекарства, е излязла от кома. Това съобщиха от болничното заведение. Лекарите в токсикологията са се преборили за живота ѝ, но тя още не е напълно контактна. Не е ясно и дали е направила опит за самоубийство, предстои с нея да работят психиатри и психолози.

Учителката Илияна Иванова от столичното 130 училище стана известна, след като влезе пияна в час. Пред своя приятелка тя споделяла, че мисли да сложи край на живота си заради тежкото положение, в което се намира. 48-годишната жена сама гледа трите си деца, а след скандала в училището остана и без работа.

НЕ ПРИЕХА ПРЕВОДАЧЕСКАТА ЕКСПЕРТИЗА ПО ДЕЛОТО СРЕЩУ 13-ТЕ ИМАМИ

Адвокатите и съдът оспориха и не приеха първата преводаческа експертиза по делото за радикален ислям в Пазарджик. Мотивите са, че в превода от турски на български експертът доц. Юлия Кирилова няма достатъчно познания по ислямска религия, за да прави заключение доколко са антидемократичните идеи, открити в конфискуваната религиозна литература от домовете на 13-те обвиняеми имами. Според прочетеното до момента господството на властта е в правосъцията на Аллах, демокрацията, обожествява човека и нито едно демократично решение не излиза от името на Аллах - Аллах няма да прости това. Затова и мюсюлманите трябва да изпитват неприязън към демокрацията и да водят борба за въвеждането на системата на исляма. До момента съдът прие две технически експертизи, като една от тях - графологическата, доказа, че поставените подписи под набора от отчетни документи са на един от подсъдимите. На 18 септември съдът даде ход на делото срещу 13 подсъдими за проповядване на радикален ислям. Повечето подсъдими са имами от областите Пазарджик, Смолян и Благоевград.

Омбудсманът настоява за гостъп го закрила и по настоящ адрес

Националният омбудсман изпрати вчера препоръка до министъра на труда и социалната политика да бъде осигурен реален достъп до правото на социална закрила на най-нуждаещите се лица чрез предоставяне на възможност за извършване на социална оценка и социална анкета по настоящ адрес. Повод за писмото на Константин Пенчев са жалби от граждани срещу изискването за отпускане на всички видове социални помощи и месечни добавки за социална интеграция единствено по постоянния адрес на правоимащите лица.

Ощетените са го алармирали, че въведеният ред ограничава по-

Константин Пенчев

лучаването на необходимата подкрепа от дирекциите "Социално подпомагане" в страната. При всяка промяна на местожителството им, често породено от влошаване на здравословното състояние и приемане за лечение в болнични заведения другаде, е обективно невъзможно да им бъде извършена социална анкета или социална

оценка по постоянен адрес.

Константин Пенчев напомня за позицията си, заявявана пред министъра и

ставители чрез годишните му доклади от 2010 г. и 2011 г. В тях се казва, че с изискването за социална анкета и социална оценка единствено по постоянен адрес, без да е уредена възможността това да се прави и по настоящ адрес, се ограничава правото на гражданите на социална подкрепа в момент, в който са най-уязвими и не могат да се справят сами.

Икономика

www.duma.bg

Бум на бързите кредити преди Коледа и Нова година

Най-често желаните суми са между 200-400 лева

Силен ръст на малките и бързи потребителски кредити в дните до Коледа и Нова година прогнозира от небанковата финансова институция "Вива Кредит". "Само за първата седмица на декември заявките за кредити в компанията са скочили с 35% спрямо предходния месец", коментират от компанията.

"Последното тримесечие на годината и особено месец декември по традиция са силни за бизнеса", коментира за Econ.bg тенденциите Здравко Райчев, директор отдел "Събиране на вземания" във финансовата компания "Профи Кредит".

По думите му традиционно в този период и особено през последния месец на годината

хората пазаруват повече, възползвайки се от различни промоции - например на стоки за дома, битова техника, предлагани от много от търговските вериги. Потребителите се нуждаят от средства, за да могат да осигурят подаръци за своите близки и роднини, да си позволят пътуване или почивка за празниците. Всичко това се отразява и върху търсенето на допълнителни парични средства, коментира експертът.

Според проучване, проведено сред клиентите на "Профи кредит", значителна част от българите отлагат пазаруването на подаръци за последния момент. 42% от анкетиранияте са посочили, че биха ползвали кредит, за да закупят подаръци за Коледа. Причината

е, че заемите от компаниите за бързи кредити са достъпни бързо, а процедурата за кандидатстване и одобрение е значително опростена.

Най-често желаните от клиентите суми са в диапазона 200-400 лв., обясняват от "Вива кредит". "В студените зимни дни сметките за ток, отопление, горива и транспорт скачат. Същевременно всеки се стреми да закупи всичко необходимо за празничната трапеза и да зарадва близките си с подарък. Това натоварва семейните бюджети, като мнозина вече изпитват недостиг на пари и предпочитат да решат проблема веднага с пари назаем, коментира управителят на "Вива Кредит" Драгомира Павлова. Повод за такъв заем може

да е и внезапно пътуване, проблеми по пътя, здравословен проблем, като най-общо причината е "спешна нужда от пари", коментират от финансовата институция. По принцип сумата на малките бързи кредити варира между 50 и 400 лв.

Що се отнася до тенденциите в потребителското кредитиране в началото на 2013 г., една от тенденциите, която се очертава, е насочена към на-

маляване на срока, за който се изтеглят кредитите, както и на сумите, които клиентите предпочитат да ползват, коментират още експерти.

За 4 години строителният сектор се е свил с 40%

И през 2012 г. строителният бранш не успя да види светлина в тунела на кризата. Чуждите инвестиции в сектора са далеч под предкризисните нива, въпреки че тази година се наблюдава известен ръст спрямо предходната.

Спадът на строителната продукция спрямо пиковите равнища, отчетени през 2008 г., се движи около 40%, а на разрешителните за строеж достига почти 60%.

Не се оправдаха надеждите, че инфраструк-

турното строителство ще измъкне сектора от кризата. То също регистрира спадове, макар и доста по-слаби от строителството на жилищни, административни и други сгради.

Почти единствен източник на работа са обществените поръчки за строителство с възложител държавата и общините, и европейските фондове като източник на финансиране. От Камарата на строителите отчитат, че около 90% от обема на строителните работи е в изпълнение на обществе-

ни поръчки, почти изцяло по европейски проекти.

Бизнесът се активизира и настоява за по-прозрачно провеждане на държавните и общински търгове, така че да се прекрати практиката възложителите да залагат дискриминационни критерии в документацията с цел стесняване на кръга от участници.

Освен тежката битка за проекти и проблемите с участието в обществените поръчки, междуфирмената задлъжнялост и високата задлъжнялост

на общините към строителния бизнес също остава един от основните проблеми. Дълговете на местните власти към строителни фирми се изчисляват на над 200 млн. лева. Много фирми вече са завели дела срещу общини, като има и съдебни разпоредения за блокирането на редица общински сметки. През 2013-а строителният сектор ще разчита основно на средствата по оперативните програми "Регионално развитие" и "Околна среда".

ЕК ще забрани тютюна за ръчно свиване на цигари

Европейската комисия (ЕК) прие вчера предложението за преразглеждане на Директивата за тютюневите изделия. Предложеният законодателен акт включва нови и подсилени разпоредби относно производството, представянето и продажбата на тютюневите изделия. По-конкретно в предложението се предвижда забрана на тютюна за ръчно свиване на цигари и бездимните тютюневи изделия, които са с характерен вкус, и задължително използване върху цигарите и тютюна за ръчно свиване на цигари на предупреденията относно здравето под формата на големи снимки.

Урежда се също така трансграничната продажба по интернет и се предвиждат технически елементи за борба с незаконната търговия. Освен това се предлагат мерки за изделията,

за които до момента нямаше специална уредба, като електронните цигари и растителните изделия за пушене.

Тютюнът за дъвчене и смъркане ще подлежи на специално етикетиране и регулиране на съставките, посочват от пресцентъра на представителството на ЕК в България. Приетият документ забранява определени тютюневи изделия да бъдат наричани "леки" и по този начин да се предполага, че те са по-малко вредни от всички останали. Според ЕК определени названия като "леки", "меки" и с "ниско съдържание на катран" може да накарат пушачите да мислят, че определени продукти са по-малко вредни от други. Очаква се предложението да бъде прието през 2014 г. и да влезе в сила от 2015-2016 г.

Проф. Чавдар Николов: Икономиката без перспективи за подем

През тази година, за разлика от това, което се случи по света, България продължи да бъде в зоната на мизерията без перспективи за подем. Това каза за радио "Фокус" икономистът проф. Чавдар Николов. Според него в България фактически няма антикри-

зисна политика, а икономическите мерки на правителството не са довели до положителни резултати.

Банковият съюз е необходим за България и Европа, е категоричен икономистът. "България също е заинтересована от създаването му, неза-

висимо от първоначалните негативни реакции, които се чува тук. Поне по отношение на парето на пари и по отношение на създаването на популярни банки, съществува и обществен интерес от функционирането на такъв банков съюз", каза Николов.

Ръст наг 10%, или 4 млрд. лв. приходи, отчита НАП София

Почти 4 млрд. лева данъци и осигуровки събра столичната НАП месец преди края на годината, съобщиха от приходната агенция. Внесените в бюджета приходи са с 380 млн. лева повече, спрямо същия период на миналата година. Постигнат е ръст от 10.6%.

Увеличението на постъпленията се дължи основно на проекта за дистанционна връзка на касовите апарати с приходната агенция, ефективната контролна дейност и предприетите действия за събиране на просрочените плащания. Очакванията са до края на годината НАП София да събере с около 412 млн. лева повече приходи в сравнение с 2011 г.

Само от данъци в хазната са постъпили 2.5 млрд. лева, което е с 212.8 млн. лева над сумата от миналата година. С близо 62 млн. лева са нараснали приходите от данъка върху доходите на физическите лица. В бюджета са постъпили общо 704.5 млн. лева подоходен данък.

Събраният до края на ноември данък върху добавената стойност възлиза на 1.3 млрд. лева. В държавната хазна са внесени със 120.6 млн. лева повече ДДС, което е 15% ръст.

358.8 млн. лева са постъпили по сметките на НАП София от корпоративен данък. Увеличението спрямо същия период на миналата година е повече от 9%.

При осигурителните вноски също е налице увеличение - с 9%. Внесени са общо 1.4 млрд. лева осигуровки, или със 114 млн. лв. повече от 2011 г. По сметката на Държавното обществено осигуряване са постъпили 820.8 млн. лева, като увеличението е в размер на 67.5 млн. лв. Платените здравни вноски са 378.2 млн. лв., или с 28.6 млн. лева повече от миналата година.

Кметът на Банско поиска разширяване на ски зоната

Кметът на Банско Георги Икономов поиска да започне процедура за доизграждането на ски зоната над Банско. Вчера Икономов внесе в Министерския съвет (МС) подписка в подкрепа на разширяването на ски зоната, в която са събрани над 8 хил. подписа. По думите му гражданите и гостите на града подкрепят зимния туризъм и настояват за законови промени, за да е възможно доизграждането на ски зоната.

"Категорично искам да кажа, че няма да се излиза от съществуващата концесия. Искаме това, което е определено като концесия в териториално-устройствения план на ски зоната, да се уплътни повече", обясни градоначалникът. Той посочи, че се планира ски пистите да се разширят с 20-30 км и да се изгради още една кабинкова линия. Премиерът Бойко Борисов и икономическият министър Делян Добрев приеха подписката,

като Борисов обеща казусът да бъде разгледан.

Икономов за пореден път обвини гражданските и природозащитните организации, че спъват развитието на зимния туризъм. Кметът на Банско разкритикува екоорганизациите, че спряха промените в Закона за горите, с които обаче щеше да се позволи буквално безконтролно строителство върху горските терени и в защитените зони.

Практично земегелие

www.duma.bg

ЗЪРНИ ПАЗАРИ

Цените на зърното тръгнаха нагоре

За изтеклата седмица (03-10.12.2012 г.) е необходимо да се отчете фактът, че след относително краткия ценови застои през месец ноември в началото на месец декември цените на зърното в страната бележат движение във възходяща посока. Търговията със зърнени и маслодайки култури в страната може да се определи от умерена до активна в зависимост от региона и вида на зърното. Изключително активно е търсенето предимно на пшеница с високи и ниски хлебопекарни качества, а също така и на царевица в областите около пристанищата Варна, Бургас и Балчик. Като цяло обаче търсенето на основните видове зърно се определя като нормално за този период на годината и без резки колебания на изтъргуваните обеми.

За последната седмица цените на

пшеницата с високи и ниски хлебопекарни качества, ечемика и рапицата бележат повишение вследствие на посъпването на международните пазари и ръста на котировките на зърното, които традиционно са в посока нагоре в края на всяка календарна година. Финансовите ресурси на зърнопроизводителите в края на годината са също фактор в подкрепа на увеличаване на цените. Изкупните цени при царевицата и черния маслодаен слънчоглед се задържат устойчиво на нива от началото на месец ноември и не отчитат големи колебания.

Средните цени за страната през седмицата са на следните нива: пшеница с високи хлебопекарни качества - 471 лв./т без ДДС; пшеница с ниски хлебопекарни качества - 451 лв./т без ДДС; фуражен ечемик - 407 лв./т без ДДС; пивоварен ечемик - 404

лв./т без ДДС; царевица - 417 лв./т без ДДС; слънчоглед - 848 лв./т без ДДС; рапица - 890 лв./т без ДДС.

Напусналите количества зърно и зърнени продукти от страната за наблюдаваната седмица възлизат на 51 734 тона, което е с 63 621 т по-малко от предходния отчетен период. По ви-

дове зърно и зърнени продукти са както следва: 34 125 т пшеница; 530 т ечемик; 1716 т черен маслодаен слънчоглед; 6958 т царевица; 4318 т рапица; 499 т оризова арпа; 9 т овес; 415 т шарен слънчоглед; 47 т ръж; 22 т просо; 854 т кориандър; 877 т карго; 242 т ориз; 1122 т брашно.

СТАТИСТИКА - БАЛАНСИ

ПШЕНИЦА

Общият размер на напусналата пшеница реколта 2012 г. за периода 01.07.2012-10.12.2012 г. е 1 730 382 т (1 618 765 т за ЕС и 111 617 т за трети страни). За същия период на миналата реколтна година напусналата пшеница възлиза на 1 652 700 т, което е със 77 682 т повече за настоящата година, или ръст с 4,7%.

Баланс - пшеница 2012/2013 г.

Общият ресурс, с който разполага страната, е в размер на 4688 хил. т, от които: производството на пшеница реколта 2012 г. в размер на 4328 хил. т.; влезнали количества в страната 10 хил. т.; преходен остатък от реколта 2011 г. - 350 хил. т.

За периода 01.07.2012 - 10.12.2012 г. употребената пшеница в страната възлиза на 1064 хил. т, от които: 485 хил. т за брашно; 299 хил. т за фуражи; 280 хил. т за семена. Напусналите количества пшеница за периода възлизат на 1730 хил. т. Наличните количества в страната от пшеница възлизат на 1894 хил. т. До края на реколтната 2012 г. необходимото количество пшеница за потребление на страната възлиза на 1016 хил. т за производство на брашно и фураж.

Остатъчните количества пшеница към 30.06.2013 г. се оценяват на 870 хил. т. Необходимо е да се предвидят 200 хил. тона преходен остатък от реколта 2012 г. Пшеницата, която може да бъде изтъргувана извън страната до края на реколтната 2012 г., е в размер на 650 хил. т.

ЕЧЕМИК

Общото количество ечемик, напуснало страната от реколта 2012 г. за периода, е 293 919 т (84 516 т за ЕС и 209 403 т за трети страни). Към същия период на миналата реколтна година напусналият ечемик е възлизал на 293 900 т, което е с 19 т повече за реколтната 2012 г., или ръст с 0,1%.

Баланс - ечемик 2012/2013 г.

Производство на ечемик реколта 2012 г. по данни на МЗХ е в размер на 654 хил. тона, в т.ч. 18 хил. т пролетен ечемик. Преходният остатък по за реколта 2011 г. е 45 хил. т. Общият ресурс, с който разполага страната за реколта 2012 г., е 699 хил. тона

На база годишната необходимост от ечемик в страната и събраната информация потреблението към момента възлиза на 197 хил. т, от които 157 хил. т за фураж и производство на малц и 40 хил. т за семена. За периода напусналите количества ечемик възлизат на 294 хил. т. Към 10.12.2012 г. наличните количества в страната от ечемик са в размер на 208 хил. т. До края на реколтната 2012 г. необходимото количество ечемик за потребление на страната възлиза на 203 хил. т.

Остатъчните количества ечемик към 30.06.2013 г. се оценяват на 5 хил. т. За разлика от пшеницата при ечемика не е нужен преходен остатък и тези количества са свободни за търгуване извън страната. Има голяма опасност балансът на вътрешното потребление на ечемика от реколта 2012 г. да бъде нарушен поради стопяване на свободните количества за търговия извън страната от тази култура.

РАПИЦА

За периода 01.07.2012 - 10.12.2012 г. напусналите количества рапица от страната от реколта 2012 г. са 169 173 т (157 130 т за ЕС и 12 043 т за трети страни). За същия период на миналата реколтна година напусналата рапица е възлизала на 451 400 т, което е с 282 227 т по-малко за настоящата година, или спад с 62,5%.

Баланс - рапица 2012/2013 г.

Производството на рапица реколта 2012 г. по данни на МЗХ е 272 хил. т. Преходният остатък от реколта 2011 г. по данни на НСЗ се оценява на 25 хил. т. Влезналите количества рапица са в размер на 3 хил. т. Общият ресурс, с който разполага страната към момента за реколтната 2012, е в размер на 300 хил. т.

Към 10.12.2012 г. наличните количества в страната от рапица, които са свободни за търговия са в размер на 131 хил.т.

ЦАРЕВИЦА

Общото количество царевица реколта 2012 г, напуснало страната за периода, е 101 609 т (94 953 т за ЕС и 6656 т за трети страни). Към същата дата на миналата година напусналото количество е 543 500 т, което е с 441 891 т повече за миналогодишната реколтната

година, или спад от 81,3%.

Баланс - царевица 2012/2013 г.

Производството на царевица реколта 2012 г. по данни на МЗХ е 1648 хил. т. Преходният остатък от реколта 2011 г. е в размер на 85 хил. т. Влезналите количества царевица са в размер на 15 хил. т. Общият ресурс, с който разполага страната на този етап за реколтната 2012 г., е 1748 хил. т.

На базата на годишното потребление на царевица в страната и събраната информация за преработката му употребената царевица за периода възлиза на 242 хил. т, а напусналите количества са в размер на 102 хил. т. Към 10.12.2012 г. наличните количества в страната от царевица са в размер на 1404 хил. т. До края на реколтната 2012 г. необходимото количество от тази култура за потребление на страната възлиза на 658 хил. тона.

Остатъчните количества от царевица към 31.08.2013 г. се оценяват на 746 хил. т, които са свободни за търгуване извън страната.

СЛЪНЧОГЛЕД

Общото количество черен маслодаен слънчоглед от реколта 2012 г., напуснало стра-

ната за периода, е 285 280 т (242 715 т за ЕС и 42 565 т за трети страни). Към същата дата на миналата година напусналото количество е 328 900 т, което е с 43 620 т по-малко за реколтната 2012 г., или спад от 13,3%.

Баланс - слънчоглед 2012/2013 г.

Производството на слънчоглед реколта 2012 г. по данни на МЗХ е 1362 хил. т. Преходният остатък от реколта 2011 г. е в размер на 80 хил. т. Влезналите количества слънчоглед са в размер на 3 хил. т. Общият ресурс, с който разполага страната на този етап за реколтната 2012 г., е 1445 хил. т.

На базата на годишното потребление на слънчоглед в страната и събраната информация за преработката му употребеният слънчоглед за периода възлиза на 145 хил. т, а напусналите количества са в размер на 285 хил. т. Към 10.12.2012 г. наличните количества в страната от слънчоглед са 1015 хил. т. До края на реколтната 2012 г. необходимото количество от тази култура за потребление на страната възлиза на 395 хил. тона.

Остатъчните количества от черен маслодаен слънчоглед към 31.08.2013 г. се оценяват на 620 хил. т, които са свободни за търгуване извън страната.

ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

Към 10.12.2012 г. ситуацията на пристанищата е както следва:

На пристанище Варна се товарят: 5500 т пшеница за Ливан; 3000 т пшеница за Кипър; 6000 т царевица за Кипър; 8500 т царевица за Португалия; 10 000 т черен маслодаен слънчоглед за Турция.

На пристанища Бургас се товари 1300 т царевичен зародиш за Турция.

На пристанища Балчик не се товари.

На дунавските пристанища се товари: Видин - 2500 т царевица за Румъния; Свищов - 1100 т пшеница и 1500 т царевица за Румъния; Сомовит - 1600 т пшеница за Румъния; Лом - 1200 т пшеница и 1500 т царевица за Румъния.

Свят

Талибани стрелят лекари в Пакистан

Кампанията на ООН и СЗО по ваксиниране срещу детски паралич в страната се прекратява

ООН прекратява кампанията за борба с детския паралич в Пакистан, след като медицински работници бяха убити в серия от атаки, предаде Би Би Си. При нападение от мотоциклетисти в Пешавар бяха убити здравна работничка, контролираща ваксинацията, и нейният шофьор. Студент доброволец беше критично ранен отново от въоръжени нападатели на мотори, обстрелвали екип от медицински работници в северното предградие на Пешавар. Във вторник бяха убити петима души.

Нито една групировка не е поела отговорност за нападенията, но талибаните са отправяли заплахи към кампанията против детския паралич на ООН. Пакистан е една от трите страни, където заболяването е все още ендемично.

УНИЦЕФ и Световната здравна организация са прекратили работата си по кампанията в страната след "кървавата" сряда, съобщи говорителят на УНИЦЕФ Майкъл Колман. ООН осигурява техническа и финансова подкрепа на работниците и доброволците в местната здравна служба, която раздава капките против детски паралич.

Във вторник премиерът на Пакистан Раджа Ашраф осъди атаките и похвали работата на екипите за ваксинация, призовавайки местните власти да осигурят тяхната безопасност.

Противопоставянето на подобни имунизационни кампании в определени части на Пакистан се появи след

фалшивата кампания против хепатит на ЦРУ, която помогна за определяне местоположението на Осама бен Ладен през 2011 г.

Афганистан и Нигерия са другите страни, където детският паралич е все още ендемична болест. Пакистан е ключовата битка в световната борба срещу заболяването, което уврежда нервната система и може да причини парализа само часове след инфекция. Почти 200 деца са се парализирали в страната през 2011 г. - най-големият брой през последните 15 години.

Шестима здравни работници бяха убити при началото на имунизационната кампания срещу детски паралич

www.duma.bg

кратки

ОДКС заседава в Москва

Руският президент Владимир Путин откри в Кремъл срещата на Организацията на Договора за колективна сигурност. Руският лидер благодари на казахстанския си колега Назарбаев за работата като председател на ОДКС и напомни, че сега председателството ще бъде поето от Киргизистан.

Си Цзинпин първо отива в Русия

Генералният секретар на Китайската комунистическа партия Си Цзинпин се среща с председателя на Висшия съвет на партията "Единна Русия" Борис Грызлов и заяви, че първото му посещение зад граница ще бъде в Русия. Визитата ще се осъществи през март 2013 година.

Осъдиха нашенци в Уганда

Съдът в Уганда обяви присъдите на четирима българи, признати за виновни за фалшифицирането на банкови карти. Трима от подсъдимите получиха присъди от 20 г. затвор, а четвъртият - 10 години затвор.

Рияд обезглави суданец

Суданец, осъден за убийство, бе обезглавен с меч в западния град Мека. Смъртта на Мохамед покачи броя на екзекутираните в страната от началото на годината на 76 души.

Най-много жени шефове в ЕС има в Румъния

Въпреки че ЕС смята за приоритет защитата на равните права на жените, дамите на шефски постове в съюза все още са малко. Румъните са първи в класация на жените в Европейския съюз, които заемат ръководни постове в ком-

паниите. Това показва статистика на Европейската комисия, цитирана от информационният сайт "Зиаре".

Румъния е на първо място в Европа по броя на жените на ръководни постове и в административните съвети на фирми-

те - те са над 30% от ръководния персонал на компаниите. На второ място е Латвия с малко над 20 процента.

Средното ниво за Европейския съюз по отношение на жените на ръководни постове във фирмите е 13,7 на сто.

ГЪРЦИЯ СТАЧКУВА

Най-големият синдикат на държавните служители в Гърция - АДЕДИ, започна 24-часова стачка. Това е шестият подобен протест от началото на 2012 година. Синдикатът настоява да не се гласува новият данъчен закон, да се спре приватизационната програма и да се отмени създаването на трудов резерв в държавния сектор. Ще стачкуват магистрати, лекари и медицински персонал, обществен транспорт, както и общинските служители в Атина. Международните кредитори на страната настояват за редица реформи, които включват повишаване на данъците и съкращаване на разходите.

Каталония гласува за независимост през 2014 г.

Каталония обмисля референдум за независимост през 2014 г., предаде Ройтерс. Това става възможно, след като две водещи партии в областта постигнаха консенсус за дата, на която да се проведе допитването за бъдещето на известната със сепаратистките си тенденции област.

Стъпките към независимост получиха тласък през 2010 г., когато Конституционният съд на Испания разгневни каталонците с решението си да ограничи автономията на областта. През септември испанският премиер Романо Рахой наля масло в огъня на спора, като отказа да позволи на областта да управлява своите данъци. Рахой не пропусна да припомни, че при откъсването на Каталония би й се наложило да кандидатства и за присъединяване към ЕС, което е продължителен процес.

Привърженици на независимостта обаче са оптимисти, че ако допитването за независимост получи подкрепа от каталонците, то Мадрид ще бъде принуден да промени конституцията на Испания, а Брюксел би трябвало да уважи самоопределението на Каталония.

Нова болест застигна Чавес

След като претърпя операция по отстраняване на ракови образувания на Острова на свободата, президентът на Венецуела бе поразен от нова напасть. Сега той страда от възпаление на дихателните пътища. За последствията от операцията и новата болест на венецуелския лидер съобщи министърът на върските и информацията Ернесто Вилегес. По думите му, лекуващите го медици бързо за поставили инфекцията под контрол и са успели да поставят Чавес на крака. Миналия вторник президентът на Венецуела претърпя сложна операция по отстраняването на раково образувание в Хавана.

ГЛОБЯВАТ МНОГОДЕТНИ КИТАЙЦИ

Семейство от района на южния китайски град Кантон ще трябва да плати глоба между 0,8 и 1,6 млн. долара. Наказанието е за това, че им се родили 8 близнаци чрез метода ин витро. Богатата фамилия инвестирала 160 хил. в програма за асистирано забременяване чрез сурогатни майки.

ЛУКОЙЛ

-10 ст./л

ОТСТЪПКА

ЗА ВСИЧКИ ГОРИВА ЕКТО

ecto

с всички
карти
ЛУКОЙЛ

В периода на промоцията, "ЛУКОЙЛ България" ЕООД увеличава едностранно всички отстъпки по всички Лукойл карти на 10 стотинки на литър при зареждане на ecto горива, като други отстъпки за тези горива не се правят.

Информация на www.lukoil.bg

Свят Скопие Втвърдява позициите си

Македония няма проблеми със съседите, но и няма да се поддаде на провокации, заяви македонският държавен глава

Президентът на Македония Георге Иванов отправи годишната си реч пред депутатите в Националното събрание на страната. Основните акценти в нея бяха свързани с решението на Брюкселската Среща на върха, която не даде дата за преговори на Македония с ЕС заради нерешения спор за името с Гърция и заради темата за добросъседството с България. В речта си президентът Иванов индиректно коментира тезите на България и Гърция и неколkokратно подчертава, че Македония няма никакви проблеми със съседните държави. "Моето послание до онези, които влияеха на тези заключения на съвета, е, че грешат", е заявил Иванов.

Лично съм разочарован от изхода на тази годишната Брюкселска Среща на върха. Очевидно старите извехтели балкански маниери, балкански интереси, аспирации и разделения все още устояват и налагат изходите от срещите на ЕС, подчерта македонският президент.

По отношение на разговорите за името Македония

има искрен подход. Иванов подчерта, че до взаимно приемливо решение за името може да се стигне без ултимативни искания, които противоречат на националните интереси на Македония и на идентичността. "Всеки човек има чувство на принадлежност и трябва свободно да изрази това. Човешкото достойнство е недосегаемо и трябва да бъде уважавано това. Винаги съм реагирал и ще продължа да реагирам, когато се посегне на който и да било аспект от нашата идентичност, защото идентичността спада към онези базисни категории, за които ние не можем да направим компромис с никого. Това е нещо, за което никой на света не желае да преговаря, както и ние няма да преговаряме", изтъкна Иванов.

"Република Македония винаги е вярвала и на практика е прилагала позицията, че диалогът е незаменим, особено за добросъседските отношения, които все пак са двупосочна улица. Ние трябва да си помагаме, а не да пречим. Блокадите и пре-

пятствията са и за сметка на тези, които блокират, а най-голяма жертва е целият регион. Цялостно сме отворени към всички наши съседи. Ще продължаваме да настояваме да развиваме добросъседските отношения. Неприемливи са обвиненията, от който и да било за евентуален иредентизъм и национализъм, който идва от Македония. Защото животът е кратък, а съседът е вечен", посочи македонският държавен глава.

Ние не се поддаваме на никакви провокации. Нашият народ през изминалите векове е преживял много. Натрупал е голяма мъдрост, жилавост и сила. Изявите за еднородна употреба нито са могли, нито в бъдеще ще могат да нарушат вековните добросъседски отношения на народите в нашия регион. Нашите връзки в съседство са дълбоки, те са роднински, приятелски, делови, спортни, културни, духовни връзки. Никакви изявления на жадни за власт на всяка цена няма да могат да ги променят", добави в заключение Иванов.

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

До минус 20 паднаха температурите в столицата на Киргизстан Бишкек. В много квартали на града от няколко дни няма ток и отопление, което принуди жителите да палят огньове, за да се стоплят поне малко

Жена оглави Южна Корея

Южна Корея избра първата жена президент в историята си. Това показва екзит полът след вчерашните президентски избори в страната. Кандидатката на управляващата партия - 60-годишната Пак Гън-хе, печели с 50,1% от гласовете пред съперника си от опозицията Мун Дже-ин. В Южна Корея президентът има право само на един петгодишен мандат.

Пак е първата жена, която успя да си пробие път в доминирания от мъжете политически елит на Южна Корея и дори да се пребори за най-високия пост. Тя е дъщеря на бившия южнокорейски диктатор Пак Чон-хи, който е начело на страната от 1961 до 1979 г. Управлението му ще се запомни с икономически успехи, но и с жестоки репресии срещу несъгласните с него. Майка ѝ е убита при покушение срещу баща ѝ по нареждане на Пхенян и Пак заема поста първа дама пет години, преди баща ѝ също да бъде убит. Не е омъжена и няма деца, което ѝ навлече критики по време на кампанията.

Тя успя да победи другия претендент за поста - 59-годишния Мун Дже-ин от опозиционната Демократична обединена партия.

В ЮТА СПИПАХА 11-ГОДИШЕН С ОРЪЖИЕ

Докато САЩ още са в шок след убийството в Нютаун, 11-годишно дете беше заловено с оръжие в училище в Юта. Момчето обяснило пред властите, че оръжието му трябва, за да се защити в случай на нова трагедия, подобна на тази в Нютаун. Детето било заловено, след като заплашило свои съученици, че ще ги убие. Оръжието не било заредено, но в раницата на момчето са намерени и амуниции.

Потвърдиха обвинението срещу Строс-Кан

Бившият генерален директор на Международния валутен фонд Доминик Строс-Кан продължава да е обвиняем в аферата за сводничество, известна като "Хотел Карлтон" в Лил, съобщиха неговите адвокати, изразявайки надежда, че това обвинение ще бъде отменено. Съдебен орган в Дуе, Северна Франция, отхвърли искането на адвокатите на Строс-Кан за анулиране на процедурата. Той веднага реши да сезира с касационна жалба по-горна инстанция.

Кафе

създадено да задоволи и
най-високите изисквания на
истинските ценители на
еспресото

SPETEMA

caffè

Интервю

Снимка: Благвеста ЦВЕТКОВА

СТОЯН БОЕВ е роден през 1955 г. във Велико Търново. От 1996 г. е съсобственик и управител на ICB - Интерконсулт България, която е водеща българска компания в областта на управленското консултиране и софтуерната разработка. През последните години компанията има стабилен ръст - близо 15% за 2011 г., постигнат основно от продажби на софтуерни услуги и продукти на международния пазар. Компанията взе в началото на 2012 г. наградата на БАИТ за Експортно ориентирана компания на 2011 година. Носител е и на престижни международни награди в областта на иновациите като сребърен и златен медал за иновативност от най-голямото IT изложение CeBit Hannover, съответно за 2012 и 2011 г. Последната е за уеб сайт на 2012 г. в областта на недвижимите имоти. Боев е заместник-председател на УС на Българската асоциация по информативни технологии (БАИТ), член е на Българската асоциация на софтуерните компании (БАСКОМ), съосновател на Българския ИКТ (информационни и комуникационни технологии) клъстер. Той е сред най-значимите фигури за развитието на българския ИКТ пазар.

Интервю на
Мая ИОВАНОВСКА

□ *Господин Боев, наскоро министърът на икономиката заяви, че страната ни прилича на държава от Третия свят, защото внасяме високотехнологични продукти, а изнасяме суровини. Като ръководител на високотехнологична компания споделяте ли подобно мнение?*

- Икономическият министър работи с макроикономическата рамка, но трябва да отбележа, че има много успешни български IT фирми, които са ориентирани към износ на високи технологии. Това, което питате, е много важно за нашето общество, то е въпрос на обществен договор - дали ние искаме да приличаме на страни от Третия свят, който е суровинно базиран, и да сме с имиджа на нископлатени работници, или искаме да използваме потенциала, който имаме да изнасяме и да развиваме високотехнологичния сектор.

□ *От какво зависи, за да се случи това?*

- Основното е образователната система. Развитие на образователната система дава основата - знанията, начина на мислене, уменията на хората, включително и ценностната система. Всички тези компоненти са необходими за индустрията, която се базира на зна-

ния, да има бъдеще в България. Това е работа на държавата, решение на държавата и трябва да се постигне в дългосрочен план. А повечето правителства у нас мислят в рамките на своите 4 години мандат. Заради това вероятно съществува риск този потенциал да не се развие.

□ *Кои процеси се развиват у нас сега?*

- Най-лесно мога да говоря от името на фирмата, която ръководя. В последните години ние сме една от 50-те най-бързо развиващи се компании в Централна и Източна Европа. От 2009-а насам получаваме всяка година награди за иновации - у нас и на международни форуми. Правим продукти, които са на световно ниво. Малко хора знаят, че именно у нас се правят корабните симулатори, които служат за обучение на капитани при извършването на различни сложни манипулации на всякакви кораби. Те например се ползват от военноморските сили на САЩ. Трябва да се знае, че IT технологиите обхващат всички браншове в икономиката.

□ *Може ли да гадете примери за високотехнологични продукти, които се правят у нас?*

- Например "Датекс" снабдяват "Епъл" със специализирани мобилни фискални устройства, "Немечек" развива фасилити мениджмънта, "Мусала" хвърлят много усилия в това да че-

тат автоматично код и да откритват грешки в него и т.н. Всъщност много от хората не се впечатляват от това, което правим, защото то остава скрито. Развитието на иновативността в една държава е следствие на, да го наречем, инфраструктурата - държавната политика е единият компонент, образованието е другият, подпомагането на фирмите и иновативните идеи, финансирането и т.н. Цялото това е една инфраструктура и ако от нея извадим дори един компонент, няма как цялото да работи.

□ *Как стои въпросът с кадрите и има ли поредна вълна от изтичане на кадри хора в чужбина?*

- Кадри липсват. А иначе тази вълна на изтичане на кадри хора в чужбина фирмите не я усещат, защото те изтичат прекалено рано - преди въобще да стигнат до компаниите. Много от децата, които завършват, отиват да следват в чужбина. Усещаме го по това, че намалява качеството на хората, които влизат във фирмите. Налага се тези хора да бъдат обучавани. Лошо образование хора са косвен данък за фирмите. Ако преди се налагаше да инвестираме в три-четири месеца обучение, то сега трябва да инвестираме много повече. В момента се влагат много повече средства в обучение на кадрите, преди те да започнат да произвеждат.

□ *На последно място сме в Европа по въвеждане на иновации, последни сме по отделени средства от фирмите за обучение - това явно не се отнася за вашия сектор?*

- Нашият сектор е различен от останалите. Средната заплата при нас е чувствително различна от средната за страната. И това не е случайно, защото хората, които работят в нашите фирми, са конвертируеми, биха си намерили работа навсякъде по света. В момента в света се води война за таланти. Целенасочено използвам думата война. Например в момента "Майкрософт" изпитват глад за таланти. С развитието на технологиите все повече качеството на хората, които работят за фирмите, има значение. Динамиката в бизнеса много се ускорява. Всичко се усложнява.

□ *С вас управляващите говорят ли си какво трябва да е образованието, за да бъде по-добро бъдещето на икономиката ни?*

- Опити да говорим с правителството винаги има, друг е въпросът какво се случва после - резултатът е виден. Много често въпросът не е за много пари, а дори и въобще не е за пари. Ако сега заплатите на учителите станат 3000 лв., ще се смени ли качеството на образованието? Не! Без да искам да ги обидя, но това е така, защото те дълго време са били лишавани от възможността да се възпроизвеждат като учители. До

Стоян Боев:

В света се води война за таланти

Трябва да има дългосрочно планиране в държавата, а не тя да се управлява като фирма, казва заместник-председателят на БАИТ

голяма степен авторитетът на българския учител е загубен. Това е страшно. Образованието е една много инертна система и ние все още се радваме на облагоите от тази инерция. Но след време ще започнем да обираме негативите. Дори да тръгнем интензивно да инвестираме в образователната система, трудно ще постигнем бърз резултат. Не разбирам защо ние като общество губим сили да дискутираме проблеми, които вероятно имат някакво значение за няколко месеца или за някакъв мимолетен период, а не се запитаем: накъде отиваме, какво бъдеще ще осигурим на децата си, дали те ще бъдат хора, които ще работят в икономика на висока принадена стойност, или ще бъдат работници, наемани заради ниското си заплащане. Този разговор трябва да бъде поставен на масата. Как ще се спасяваме, след като децата ни отиват да учат в чужбина? Аз не се боя от това, че талантливите деца ще останат нереализирани. А опитите да се решат проблемите срещат отпора на определени заинтересова-

да се научат тези хора да мислят, да имат ценностна система. Само знанията и уменията не гарантират високи резултати в работата. За да направим оценка на образователната система, трябва да си отговорим колко хора напускат България не само от любопитство, а и защото са убедени, че навън ще получат по-добро образование. И също - колко хора, излизайки от нашата образователна система, се реализират.

□ *Образованието ли е това, което може да ни изтегли?*

- Да, това е ясно. Всяка една фирма, която иска да върви напред, инвестира в обучение. Но не могат компаниите да компенсират липсата на политика на държавата. Това трябва да се разбере. Навремето Петър Велики е поканил немски математици в Русия, създал е школа и до ден днешен руснаците са голяма сила в математическото моделиране. Хидродинамиката на нашите корабни симулатори се смята в Петербург. Ето това е пример за функцията на държавата. Тя не е фирма и не би тряб-

Лошо образованите хора са косвен данък за фирмите

ни гилдии и тъй като тези проблеми не се дискутират открито, се оказва, че ние не можем да мръднем никаде. Решението на проблема започва оттам той да бъде дефиниран, да бъде ясно изказан. Очевидно е, че ние не можем да произведем качествени учители за всяко едно училище. Например с помощта на съвременните технологии презентациите на 50 много добри учители могат да бъдат направени достойно на почти всички ученици, без много средства. Ние обаче трябва да имаме този обществен договор, който да казва какво трябва да дава училището на нашите деца. Ние досега гледахме училището да дава знания и умения и оценявахме това на базата на възможността за възпроизводство на тези знания. Реално в живота се налага нещо друго - решаването на конкретни проблеми.

□ *Какъв е идеално образованият работник?*

- Това е човек, който има възможност лесно да усвоява нови знания, възможност за ефективна работа в екип. Нашето училище трябва да създава хора, които имат отношение към културата, да могат да общуват с хора от различни култури. Важно е също и да можеш да се ентусиазираш. За да могат да се създадат такива хора в училището, най-важното е

вало да се управлява като фирма. Тя трябва да има дългосрочно планиране. Проблемът въобще в ЕС е, че планирането става прекалено краткосрочно. И всеки у нас вижда, че нещата с образованието не вървят. Да, ама резултатите ще бъдат след 6 или след 10 години. Бягството от този проблем отчасти е разбираемо, защото той не е нещо, което трябва да се свърши на момента, да се реагира както при криза, но изоставането от този проблем определя нашия път на развитие. Никой у нас не говори за възможността за възпроизводство на образователния ни потенциал. Питам се, защо хората, които днес имат финансовата сила да дирижират отчасти политиката в България, не виждат и не осмислят, и не гарантират дори бъдещето на своя бизнес. Бях убеден, че хората, които по един или друг начин са направили своя първи милион, ще осъзнаят, че една добра образователна система е залог, не само за развитие на България, но и за успешен бизнес. Много хора искат да продадат България като страна с мозъци, но на по-евтина цена. Това вече не е така. В Украйна и в Китай са по-евтини от нас. Ние трябва да използваме нашите хора за създаване на продукти, а не да ги караме да работят в областта на услугите.

Общество

ЕВА
КОСТОВА

Все повече българи играят пиесата "Няма да платим, няма да платим", но не по Дарио Фо, а по здравна каса. Пък и защо да плащат, след като колкото и управители да казват, че касата е независима, тя зависи от финансовото министерство, както каза преди ден в интервю за ДУМА зам.-председател на БЛС. Ненапразно на своя събор лекарите дори приеха и декларация, за да кажат на висок глас, че касата вече е одържавена. И от нейното виме дои мляко онзи вицепремиер, който е упълномощен да се грижи за здравето на нацията. Но който винаги слага на първо място парите, а после здравеопазването. Зер здравето не носи пари, а иска.

Източването на касата от държавата тръгна още през 2010 г., когато цели 1,4 млрд. лв. от ре-

Анатолий СТАНКУЛОВ

Милиони през носа

зерва й - събирани бели пари за черни дни, преминаха в мъглявината Андромеда за финансова стабилност и подпомагане уж на реформите. Били в сметка на БНБ, няма такава сметка обаче, отговорили на БЛС след тяхното питане. И до ден днешен не се знае къде са тези пари. Съдбата им последва друго посегателство, меко казано - пари от здравни вноски за 340 млн. лв. от НЗОК се преселиха в МЗ за "медицински" дейности, а всъщност така се увеличи финансовата тежест на

здравноосигурените.

"Дяволиите" продължиха и тази, отиваща си вече, година - трансферът обаче от касата към "шапката" от 100 млн. лв. бе "резнат" от конституционните съдии. Това ни на йота не стресна великите комбинатори, след като преди дни стана ясно, че до края на годината ще бъдат събрани общо около 50 млн. лв. над плана в касата. Малко над 10 млн. лв. от изпълнението в бюджета на НЗОК ще бъдат използвани за разплащане на надлимитна дейност

на болниците, реши Надзорният съвет. След това решение пациентски организации се усъмниха, че останалите около 40 млн. лв. също могат да потънат в края на годината в републиканския бюджет, каквото най-вероятно ще се случи с неусвоения трансфер от 41 млн. лв. от касата към здравното министерство.

В същото време други 9 млн. лв. излишък за 2011 г., станал известен преди месеци, също е потънал някъде - разбирай в спретнатия бюджет на стабилността на

господин Дянков. Прибрат парите, но това не пречи да товарят здравната каса с все нови и нови финансови отговорности - вчера стана ясно, че й прехвърлят национални програми, зад които по принцип трябва да стои държавата.

Според прогнозите в бюджета приходите от здравни вноски следващата година ще са с 90 милиона повече. Предчувствията на мнозина са, че пак ще броим милионите и те пак ще ни излизат направо нездравословно през носа.

Българското политическо ноу-хау

БРАТЯ
РУЖЕВИ

Ако някой отдели 20 дни от своето време и се посвети на изслушването и анализирателното на загрижените пресконференции на кандидат-парламентарни партии, може да напише цял наръчник "101 начина да говориш на народа".

Основата на това българско ноу-хау е винаги да говориш единствено с безкрайно общи приказки, всеизвестни изводи и банални констатации, но пък със загрижен вид и очевидно притеснение за страната.

Пример за това поведение може да открием във всяка изява на

лидерката на "България на гражданите" Меглена Кунева. Нейните пресконференции са класически апофеоз на баналността и общите приказки. Новоизпечената председателка на партия се държи по същия предизборен начин като много други.

Главната й задача била всеки да има работа. Направо трогателно! Но какво означава това? Означава ли, че държавата ще се намеси активно в икономиката? Означава ли, че ще бъдат разкрити държавни предприятия? Означава ли, че ще бъдат заделени сериозни средства, с които да се плаща на бизнеса, за да назначава хора? Много лесно е да констатираш, че България е бедна. Трудното е да кажеш как ще измъкнеш страната от блатото на бедността. Защото иначе Кунева прилича изцяло на Бойко Борисов. И той като

нея е господар на обещаните приказки и липсата на мисъл.

Тя дава статистика, че сме най-бедните. И к'во? Държавата ще вдигне ли данъците, за да има действителна борба с бедността? Ще се наеме ли да обясни защо нашата средна работна заплата е по-ниска, отколкото в Босна и Херцеговина и в Македония? Ще обясни ли защо ръстът на заплатите драстично изостава от ръста на БВП?

Ама иначе звучи толкова хубаво - да си сложиш тъжното лице и да съжалиш българите, че са бедни, че страдат. Съжалението обаче не помага. Трябват реални действия. А на терена на реалните действия лидерката на "България на гражданите" прилича на безгрижен английски аристократ, който дори не си дава сметка коя реалност обитава.

Иначе на Кунева най-и пречи тоталитаризмът,

който ни бил измъчвал миналия век. Ох, колко силно са били измъчвани от фамилията Пръмови! Страшен зор - това високи заплати, командировки в чужбина, привилегии... Направо е чудо, че са доживели до демокрацията и до новооткрития партиен статут на Кунева.

Само в България подобни противоречия и липса на мисъл могат да минат. Няма друга страна в света, където констатацията "ние сме бедни" да може да минава за политическа програма. Загриженото лице не е в състояние да подмени абсолютната липса на нови идеи.

Кунева смята, че само с думи може да се добере до заветните депутатски места. И знае ли - права е. В България този номер минава. Защо да не го опитат отново?

Дали някой се е сетил да патентова това ноу-хау? Направо пари ще натрупа.

Дамата

20

www.duma.bg

ИГНАЖДЕН. Според народните обичаи на Игнажден започват Новата година и Коледните празници. Характерен за празника е обичаят ползване. По това кой човек (полазник) пръв влезе в дома ви сутринта се гадае за здравето, плодородието и имането през годината. Ако се случи първият гост да е добър и богат, то и годината ще е плодородна. Жените тогава не трябва да похващат никаква домашна работа, за да забременяват и раждат лесно. Има обичай да се сеят символично вътре в къщата житни и ечемичени зърна, да се посипват плодове и орехи около светилището на дома - огнището. На този ден не се дава нищо назаем, за да не излязат плодородието и изобилието от къщата. Според народното поверие от Игнажден зимното слънце започва да се "събира" да си ходи, за да дойде на негово място лятното слънце.

МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН ЗА ЧОВЕШКА СОЛИДАРНОСТ. Чества се от 2006 г. по решение на Общото събрание на ООН. Поводът е годишнина от откриването за подписване и ратификация (1952) с Резолюция 640 на Общото събрание на ООН на Конвенцията за политическите права на жените, влязла в сила на 7 юли 1954 г.

ПРАЗНИК НА СМЕТНАТА ПАЛАТА. Отбелязва се от 2000 г. На 20 декември 1880 г. в "Държавен вестник" е публикуван първият Закон за Върховната сметна палата, приет от Второто обикновено Народно събрание на 14 декември 1880 г., утвърден с Указ 147 на княз Александър Батенберг на 17 декември 1880 г.

1868 - ВЪВ ВАРНА СЕ РАЖДА ДИМИТЪР СТРАШИМИРОВ, ПУБЛИЦИСТ (УМИРА 1939 Г.). Завършва литература и история в Берн. Бил е директор на Народния театър, зам.-директор на Народната библиотека, редактор на сп. "Съвременник". Поеет, романист, драматург. Автор на стихосбирката "Южни сонети", на романа "Сред мрака", на драмата "Врази", на много студии и статии, на изследвания - "История на Априлското въстание" в три тома, и др.

1879 - ТОМАС ЕДИСОН ДЕМОНСТРИРА СЪЗДАДЕНАТА ОТ НЕГО ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЛАМПА.

Лампата с нажежаема жичка е създадена от руския електротехник Александър Лодигин през 1872 г. Представлявала е стъклен балон, изпълнен с въздух, в който са запоеени два дебели медни проводника, съединени с въглена пръчица. При пускане на ток през лампата въглената пръчица свети не повече от половин час и изгаря. През 1875 г. Едисон изтеглил въздуха от балона и така удължил живота на крушката. През 1890 г. Лодигин доусъвършенствал електрическата крушка, като поставил жичка от волфрам и изпълнил балона с азот.

1968 - УМИРА ДЖОН СТАЙНБЕК, АМЕРИКАНСКИ ПИСАТЕЛ И ДРАМАТУРГ (Р. 1902 Г.). През 1937 г.

издава повестта "За мишките и хората", която се радва на голям успех още с публикуването си. По време на Втората световна война служи като военен кореспондент във Великобритания и Средиземноморския район. През 1945 г. излиза един от най-известните му романи - "Улица Консервна", в който разказва за сполуките и несполуките на работниците в една калифорнийска консервна фабрика. Автор на "Руски дневник" - описание на негово пътуване до Съветския съюз, на сагата "На изток от рая", на романа "Зимата на нашето недоволство" и др. Носител на Нобелова награда за литература (1962), на "Пулицър" за "За мишките и хората", "Гроздовите на гнева" и "На изток от рая".

София през 2012 г.

Хаосът в транспорта, трагедиите с хора и кучета и липсата на хиляди места в детските градини бележат с черни точки управлението на Столичната община през изминаващата година. С трите сериозни проблема властта не само не успя да се справи през последните 12 месеца, а дори не дава индикации, че ще го направи през следващите 12. В същото време обаче от ГЕРБ продължават да се изхвърлят с грандиозни планове за строежи на нови кръстовища на Н-броя нива, с реконструкции на булеварди и улици, с публично-частни партньорства за развитие на града, с модернизация на затъващия обществен транспорт.

Снегове и кучешки стуг

За София 2013 г. започна с настроение под точката на замръзване. Лютата зима отново изненада ръководството на общината, което успя частично да стопи леда в доверието на столичани с налагането на солени глоби на фирмите, ангажирани със зимното снегочистване. Те отнесоха санкции от по 400 000 лв., или общо 3 млн. лв. Столичният общински съвет също се наложи да пренасочи средства от едно перо в друго, за да се спаси София от снежен капан. За да се презастраховат, този път от общината предвиждат за 2013 г. повече пари - 15 млн. лв., за снегочистване.

Краят на суровата зима отпусна душите на столичани, но освободи и агресията на безстопанствените кучета. В края на март глутница животни нахала до смърт възрастен професор и с това напомни за пореден път по жесток начин, че години наред никой не прави опити да изчисти улиците на София от четириногите. Вместо да признае вината си обаче, кметът Фандъкова опита да я прехвърли върху незнакомите баби, хранещи животните със сурово месо. Предлаганите в следващите месеци промени в наредби, които да улеснят изграждането на приюти, задължението за слагане на чипове, изготвянето на амбициозни програми за борба с разрастването на популацията само доказваха, че проблеми не се решават от днес за утре, и че общината трайно е абдикирала от задължението за безопасни улици и градинки. Докато столичани чакаха да дойде 2016 г., когато по план на общината кучетата трябва да изчезнат, дойде и новината за втора трагедия с озверели животни, завършила със смърт на софиянец. За измиване на ръцете бе преструктурирано ресорното общинско предприятие "Екоравновесие", за чиято неадекватна структура алармира по-рано общинският съветник от БСП Георги Кадиев. Въпреки обявените строги мерки към собствениците на домашни кучета, които хвърлят малките им на улицата, създаването на нови приюти за безстопанствените четириноги, партньорството с неправителствени организации, които да изземат част от отговорностите на общината, край на годината не увенчава Фандъкова с венец за успешно постижение в тази сфера. Незнаен брой бездомни животни все още обикалят улиците, а от кметството непрекъснато се жалват, че работата им е саботирана от външни елементи, които стоварват десетки

Снимка Благвеста ЦВЕТКОВА

Между кучетата и лихвите

През следващата година Столичната община за пореден път ще бъде изправена пред предизвикателството да се справи с отпадъците на града

Деси ВЕЛЕВА

животни от прованса пред портите на града.

Цена на цветовете на гъгата

Тъкмо затихнаха страстите около нелепата смърт на столичани, около житейските неволи на изхапаните живи и около даването на прокурор от БСП на кметската заради бездействието й, хоп - общината сътвори нови емоции в сферата на транспорта. Управляващите в Столичния общински съвет утвърдиха нови такси за пътуване, цени и правила за паркиране в центъра на града. Едва ли от кметството са подозирали за огромната вълна на недоволство, която ще ги залее през следващите месеци. Протести, подписки, съдебни битки нагорещиха допълнително страстите през летния сезон. Общината реши да напълни хазната на обновения с петчленен борд Център за градска мобилност (ЦГМ) чрез увеличение на цената за паркиране в Синя и Зелена зона, а беше цяло чудо, че софиянци не се сдобиха и с жълта. От БСП за пореден път алармираха за трупачите се задължения на ЦГМ към транспортните превозвачи, достигнали до 80 млн. лв., и обявиха транспорта на София за черна дупка.

Скандалите в транспорта обаче изобщо не се капсулираха в синьо-зелените намерения за осъществяване на софийнци. Макар че още от пролетта имаше индикации за предстоящи вълнения около няколко автобусни линии в София, предоставени на частен оператор, есента се превърна в сезона на гафа с голямо Г. Месеци преди да се превърне в Гафа на годината за Фандъкова, из общински комисии се промъкваше сянката на крещящо високата лихва, която общината трябва да даде на фирма "Карат-С" за това, че не е плащала навреме задълженията си по т.нар. транспортна задача. Решението за прекратява-

не на отношенията с концесионера вървеше успоредно с ангажмента да му се изплатят 12-13 млн. лв. дългове и натрупана лихва. Нито пролетта, нито лятото, нито началото на есента се оказаха достатъчни на ГЕРБ да прозрат, че над 3 млн. лв. лихва върху 10 млн. лв. главница няма как да се съберат за 6-месечен период. Уви, не помогнаха сигналите от опозицията, че има нещо намиращо - както в първоначалния договор, така и в бъдещото споразумение за разтрогване на концесията. За да дойде октомври с решение за окончателно осъществяване на СО с над 3 млн. лв., категорично определено като правилно от управляващите. Истинската причина да се отменят от така искрената си и настоятелна позиция стои обвита в гъст дим. Появи се обаче оправданието, че някой е сгрешил. "Грешката" бе открита от комисия, назначена от Фандъкова, а вместо да поеме вината си, тя бе обявена почти за герой заради "разкритията" си. Вторият кметски гаф безспорно бе прехвърлянето на вината върху чиновници и небрежните им калкулатори, които не знаели как се смята... Така или иначе тя не бе поета от отговорните фактори Дончо Барбалов и Любомир Христов, а историята с прекратяването на договора е с неизвестен финал, който предстои следващата година.

Детски страсти

Обещания, широко рекламирани прерязвания на ленти на филиали, нови сгради, отделни групи на детски градини съпътстваха Фандъкова и през 2012-а - годината, в която 13 000 деца не влязоха в забавачките. Не стана ясно как, след като са открити "хиляди" места в детските заведения, майки и бащи не знаят къде да запишат малчуганите си и са принудени да търсят баби, платени детегледачки, частни градини или самите те да не ходят на работа. За да се изпъстри докрай картината с емоции и вълнения, директо-

рите на въпросните заведения охлаждат страстите и намаляват напрежението, като приемат покрай правилата все нови и нови деца, докато групите се напълнят до невъзможното. Цяла година останаха нечути и всички предложения на общински съветници от БСП за поне частично справяне с проблема. Не се изслуша и предложението на неприятели деца да се изплащат по 120 лв. на месец като компенсация - сума, която в момента общината дава на градините за издръжка на едно хлапе.

Макар и малко встрани от фокуса на общественото внимание, скандално протече и конкурсът за отдаване под наем на билбордовете в столицата. Оказа се, че от забавяне, неразбории и липса на правила София губи милиони от неизплатени наеми върху малки и големи рекламни елементи. Стана ясно още, че в града има над 1000 незаконни билборда, които никой не си прави труда да премахне. Накрая, за да се закопаят тотално, управляващите допуснаха конкурсите за рекламите да се спечелат от участници, предложили най-ниските цени за наем. Оказа се, че разликата между одобрените оферти и предложените най-високи цени е в размер на 1,5 млн. лв., които фактически са загуба да общината само за една година.

От кметството се опитаха да си пишат голяма червена точка с новите трасета на столичното метро, открити помпозно с високи гости. Успехът обаче бе отмит от дъждовните води, проникнали в новите метростанции. Оправданието отново бе чутовно абсурдно - метрото уляга, напасава се и тече. Как да се опровергае подобно твърдение!

Очаквания през годината на черната водна змия

Какво очаква столичани през следващата година - на черната водна змия. Ще трябва да се види дали ще върви

Само преди месец общинските съветници от БСП търсиха завода за боклук на столицата, но стигнаха само до оградата на бъдещото съоръжение

по вода всичко, свързано с концесията на "Софийска вода". Бъдещето й бе вторият повод за спонтанното напускане на сесията на СОС от групата на БСП. Червените настояват за спешното й разтрогване заради загубите, които търпят столичани, и системното неизпълнение на договора от страна на "Софийска вода". Гербаджиите уж подкрепят тезата, че концесионерът работи срещу столичани, но в същото време обвиняват опозицията, че иска да причини щети на общината между 200 млн. и 1 млрд. лв. Това щели да са загубите, ако договорът се разтрогне преждевременно.

На общината тепърва й предстои да реши какво да е бъдещето и на Общинска банка. Тя предизвика немалко скандали и т.г., което доведе до първото протестно напускане на залата по време на сесия от страна на общинските съветници от БСП. Все още остава рискът миноритарният собственик в лицето на Христо Ковачки да успее да си върне контрола върху кредитната институция. Затова няма яснота и дали банката ще бъде приватизирана.

Безспорно най-трудно за кметството ще бъде краткосрочното и дългосрочното решаване на проблема с отпадъците на града. Докато там се кумят какво да правят с оставащите за транспортиране бали, заводът за обработка на смет не само не е готов, но и не е започнат. Сметите в Суходол е на практика изчерпано и се правят тънки полутайни сметки за отваряне на старото край Долни Богров. Действия, показващи пълното безсилие и явно нежелание за справяне с трудни ситуации. В същото време столичани продължават да чакат обещаната нова методика за изчисляване на такса смет, която да е свързана с количеството изхвърлен боклук. Дали пък отпадъците няма да са следващият голям гаф на Столичната община?

МОНД

LE MONDE diplomatique

българско издание

дипломатик

20 декември 2012, година 9, брой 12 (97) - втора част

lmdbg@press.bg; bg.mondediplo@gmail.com

www.bg.mondediplo.com

8 стр.

Най-после мир в Колумбия?

ИГНАСИО РАМОНЕ

ДРУГ въздух се диша по улиците и площадите на Богота. Въздух, наситен с надежда, не както преди – оловен, мрачен, изпълнен със страх, въздух на вечното насилие, на безкрайния конфликт. Войната в Колумбия е една от най-старите в света (1). Започна или по-скоро се засили, когато на 9 април 1948 г. олигархията уби Хорхе Елиесер Гайтан, обичан от народа водач, който се бореше за социална справедливост, реформа на финансовата система и аграрна реформа (2). Оттогава жертвите наброяват стотици хиляди (3). Днес, в един доста умиротворен подконтинент, тази последна партизанска война в Латинска Америка изглежда като остатък от друга епоха.

Когато пътуваш из страната и разговаряш с дипломати, интелектуалци, социални работници, журналисти, академици или жители от бедните квартали, стигааш до извода, че този път нещата са сериозни. Изглежда, че нещо наистина се раздвижва, откакто в началото на септември президентът Хуан Мануел Сантос заяви публично, че правителството и бунтовниците ще започнат мирни преговори (4). Първо в Осло, а после в Хавана, с подкрепата на правителствата на Венецуела и Чили като „подгласници“. Хората вярват в този процес. Чувстват, че се е стигнало до положение вътре и вън от страната, което позволява да се мечтае, умерено, за нещо друго.

За 65 години война не за първи път властта и бунтовниците сядат на масата за преговори. Този конфликт премина през много етапи. След убийството на Гайтан се развихри истинска гражданска война, наречена „Насилието“, която причини смъртта на десетки хиляди души. В защита на селяните и средните класи се появиха партизанските армии с чисто либерална насоченост (Гайтан беше лидер на Либералната партия). Най-голямата от тях завзе Източната равнина. Като се облегна на армията, обучавана от американски инструктори, консервативната олигархия разгърна истинска вълна от терор и репресии. Либералните въоръжени отряди сложиха оръжията и се включиха в политическия живот. По-малки партизански съединения, някои от които с течение на времето се превърнаха в комунистически, в областите Топима, Уила и Кундинамарка, основаха през 1964 г. Колумбийските революционни въоръжени сили (FARC) под ръководството на Мануел Маруланда с прякор „Точен изстрел“.

Година по-късно, през 1965 г., под влиянието на кубинската революция се създаде Армията за национално освобождение (ELN), партизанска армия, в чиито редици воюваше и загина Камило Торес, свещеник партизанин,

8 октомври 2012. Богота. Манифестация в подкрепа на мирния процес.

превърнал се за прогресивните християни в символ на ангажимента на Църквата към бедните. В тази армия беше и испанският свещеник Мануел Перес. Пак през 1965 г. се роди и друга партизанска армия – Народната освободителна армия (EPL), въоръжената ръка на маоистката Колумбийска марксистко-ленинска комунистическа партия PC(ML), ръководена от Педро Васкес Рендон и Педро Леон Арболеда.

През 1973 г. се създаде нова партизанска бригада – „Движение 19 април“ (M-19). То бе израз на протеста на част от градската средна класа срещу измамата, която отне победата на генерал Густаво Рохас Пинилиа на президентските избори на 19 април 1970 г. С годините тази въоръжена групировка се радикализира политически.

Също така през 80-те години изникна „третият фактор“ (извън правителствената армия и партизанските движения) – т. нар. паравоенни, финансирани от големите земевладелци и обучавани от армейски инструктори. Тяхната задача беше да тероризират селската социална база на партизаните чрез дива жестокост. И от тази епоха трябва да се добави „четвъртият фактор“ – контрабандистите на наркотици (5), които имат свои въоръжени банди, купуват съучастничеството на паравоенните и плащат „данък“ на бунтовниците.

Това беше накратко картината на колумбийския конфликт до 80-те години. Към нея трябва да се прибави друг социален елемент, т.е. милионите селяни, принудени да напуснат селата поради насилието. Те се натъпкаха в скалъпени от тях жилища и квартали в периферията на големите градове (6). Най-вече около столицата Богота, която днес, с околностите, наброява 9 милиона жители, или 20% от населението на страната.

Какво се промени през последните три десетилетия? Имаше няколко опи-

та да се прекрати войната. През 1984 г. президентът консерватор Бетанкур постигна примирие с FARC и с M-19, като се ангажира да проведе реформи и да подпомогне приобщаването на партизаните към политическия живот. Тогава FARC създадоха Патриотичния съюз (UP), който участва в изборите през 1986 г. и спечели 6 места в Сената, 23 депутати и над 300 общински съветници. Този успех на изборите обаче предизвика вълна от атентати и убийства на членове на Патриотичния съюз. За кратко време бяха избити 3000 негови кадри и ръководители. Този факт остави дълбока следа в Колумбийските революционни въоръжени сили (FARC), които засилиха въоръжената борба. M-19 обаче сложи оръжията и се включи в цивилния политически живот.

През 1988 г. президентът Андрес Пастрана се срещна неочаквано с Мануел Маруланда, поднови преговорите с FARC и въпреки критиките в собствения му лагер обяви за неутрална зона селската област Кагуан, за да се улеснят контактите с бунтовниците. Същото направи спрямо ELN. Но паравоенните саботираха отново тези мирни усилия, като увеличили двойно убийствата на селяни. Колумбийските революционни въоръжени сили подновиха борбата (7). Обидено и разочаровано, правителството подписа военно споразумение със САЩ, наречено „План Колумбия“, чиято цел бе да се справи с партизаните по пътя на войната. След като бе избран за президент през 2002 г., Алваро Урибе заложи изключително на военното решение на конфликта. Офанзивите на армията нараснаха, използваха се усъвършенствани оръжия, доставени от Вашингтон. Няколко ръководители на Колумбийските революционни въоръжени сили – Раул Рейес, Алонсо Кано, Хосе Брисеньо „Моно Хохой“, бяха убити (8).

Защо новият президент Хуан Мануел Сантос, избран през август 2010 г., който бе безмилостният министър на отбраната в правителството на Урибе,

предпочете преговорите (9)? Защото този път „планетите са в една линия“, казва той. Тоест, вътрешната и външната конюнктура са благоприятни.

Преди всичко, защото FARC вече не са същите. Очевидно продължават да бъдат най-забележителното партизанско движение в Латинска Америка със своите 20 хиляди бойци, които се бият на десетки фронтове. И са единствената партизанска армия (след кубинската), която не е била побеждавана със сила в Латинска Америка. Но сателитният контрол и масовото използване на безпилотни самолети позволяват днес на правителствените въоръжени сили да следят движението и комуникациите на партизаните. Джунглата, където те намираха прикритие, стана прозрачна и оцеляването стана все по-трудно. От друга страна, последователното обезглавяване на движението чрез израелската техника на „избираеми убийства“ усложнява реорганизацията на партизаните.

Освен това някои неприемливи методи, използвани от FARC, като отвлечения, разстрел на затворници и слепи атентати, настроиха срещу тях голяма част от обществото (10). FARC не са победени, нищо подобно, и биха могли да продължат войната още много години, но сигурното е, че те не биха могли да победят. Вече не съществува перспективата за военна победа и това променя всичко. Ако преговорите за мир стигнат до едно достойно споразумение, FARC биха могли да кажат сбогом на оръжията с вдигната глава и да се включат в политическия живот.

(На стр.8)

(1) Заедно с конфликта за Кашмир, където от 1947 г. се противопоставят Пакистан и Индия, и конфликта в Близкия изток, където Израел и Палестина се бият от 1948 г.

(2) Вж. Luis Emiro Valencia, *Gaitán. Antología de su pensamiento social y económico* (Гайтан. Антология на социалната и икономическата му философия), Desde Abajo, Богота, 2012.

(3) Marco Palacios, *Violencia política en Colombia 1958-2010* (Политическо насилие в Колумбия 1958-2010), Fondo de cultura económica, Богота, 2012.

(4) Разговорите за решение на конфликта бяха започнали тайно в Куба на 23 февруари 2012 г. Вж. „Qué se sabe del proceso de paz“ (Какво се знае за мирния процес), *Semana*, Богота, 3 септември 2012.

(5) Колумбийските картели за наркотици загубиха властта, която имаха по времето на Пабло Ескобар (през 80-те години), днес мексиканските картели контролират контрабандата на наркотици в Латинска Америка.

(6) Вж. Raúl Zibechi, „Cerro del sur de Bogotá. Donde termina el asfalto“ (Планините на юг от Богота. Където свършва асфалтът), *Programa de las Américas*, 18 февруари 2008, <http://www.pensamientocritico.org/rauzib0308.html>.

(7) Вж. Fidel Castro, *La Paz en Colombia* (Мирът в Колумбия), Cubadebate, Хавана, 2008, <http://www.cubadebate.cu/reflexiones-fidel/2008/11/13/la-paz-en-colombia/>.

(8) Мануел Маруланда почина на 26 март 2008 г.

(9) Вж. Hernando Calvo Ospina, „Juan Manuel Santos, de halcón a paloma“ (Хуан Мануел Сантос, от ястреб в гълъб), *Le Monde diplomatique* на испански, март 2011.

(10) FARC са включени от 2003 г. в списъка на терористичните организации на Вашингтон.

Гигантите на суровините процъфтяват

Корупционният скандал покрай един договор, сключен с Република Конго, в който бе замесен женеВСКИ служител на специализираното в бизнеса с нефт дружество „Гунвор“, предизвика известен смут в Швейцария. Дали търговията със суровини, раждаща се на изключителен успех в тази страна, няма да се превърне в нова банкова тайна за Швейцарската конфедерация?

МАРК ГЕНИЯ*

В ЦЕНТЪРА на Женева, по „Ниските улици“, само предупредено око може да различи малката позлатена табелка на дружество „Гунвор“, специализирано в търговия с руски нефт и отчело през 2011 г. 80 милиарда долара оборот, от табелката на някоя адвокатска кантора. Противно на часовникарите и банкерите, търговците на суровини не окачват блестящи пана, които да осветяват пристана на Женевското езеро. Нито плащат за помпозни реклами по списанията.

През последните десет години столицата на Романска Швейцария се превърна в един от най-големите търговски центрове на суровини, съперничещ с Лондон и Чикаго. Слабо известни за широката публика, големите имена на търговията с нефт, полезни изкопаеми и земеделски суровини като „Витол“, „Гунвор“, „Луи Драйфус“, „Меркурия“ или „Бунге“ са разположили своите офиси от Лозана до града на Калвин, където отдавна са се установили други компании като „Каргил“. Бреговете на Женевското езеро са завоювали челно място на пазара на нефт, зърно, кафе и захар (1). Само в град Женева секторът наброява повече от четиристотин дружества с общ оборот 800 милиарда швейцарски франка (666 милиарда евро) и повече от девет хиляди постоянни работни места. Приносът им за брутният вътрешен продукт (БВП) се равнява на този на вековна частна банка. В областта на металите като мед и цинк щафетата се поема от немскоговорящия кантон Цуг. „Нестле“ вече не е швейцарската компания с най-голям оборот. През 2011 г. тя отстъпи на четвърто място, след „Витол“, „Гленкор“ и „Трафигура“, които водят с 279, 174 и 114 милиарда швейцарски франка (съответно 232, 145 и 95 милиарда евро, според класирането на *Ханделсцайтунг*, Цюрих, 27 юни 2012 г.).

Нещата се развива по този начин практически зад гърба на женеВСките и швейцарските граждани. Пресата започна да проявява интерес чак в края на първото десетилетие на XXI век. Освен спокойствието, предлагано от швейцарските власти, руските, френските и американските търговци се радват на близостта си до агенциите на ООН и до първостепенен финансов пазар, необходим за захранването им с капитали. На сайта Whygeneva.ch, където пропагандира икономическите си възможности, Женевският кантон добавя и друг решаващ критерий: „изгоден данъчен режим“, допълнен от възможност за „фискална оптимизация“. Сполучлива литота — всяко дружество, реализиращо поне 80% от дейността си в чужбина, плаща 11,6% данък печалба (за сравнение, данък печалба във Франция и Белгия надхвърля 33%). Режим като по поръчка

EMIL NOLDE.
— „Гигантите от планината“,
1895-1896

за фирми, доставящи суровини по цял свят и само незначителни количества в Швейцария.

Фискална оптимизация и размиване на отговорностите

Дейността на тези фирми, отначало скрита зад плътна завеса по подобие на банковата тайна, бе предмет на доклад на Федералния финансов контрол, а впоследствие и на разследване на Швейцарското радио и телевизия. Съседният на Женева кантон Во, също на брега на езерото, бе разобличен през февруари заради лекомислието, с което посрещнал настаняването на бразилския минен гигант „Вале“, който през 2006 г. (2) откри търговския си филиал в Сен-Прекс. Властите на Во, не стига че го освободиха изцяло от кантонални и общински данъци и му признаха 80% отстъпка от федералния данък, но и изчислиха данъка върху печалбата въз основа на данни, представени от ръководството на компанията, без проверка на тяхната достоверност... По собствените й признания „Вале“ е платила 284 милиона франка (236 милиона евро) за периода 2006-2009 г. А като се вземат предвид реалните печалби, стекли се в Сен-Прекс от тридесет и осемте страни, в които развива дейност, компанията би трябвало да плати още 3 милиарда франка (3).

Този пример не трогва президента на Geneva Trading and Shipping Association (Женевската асоциация за търговия и корабен транспорт). Жак-Оливие Томан уверява, че по отношение на данъчното облагане Швейцария се намира „някъде по средата“, зад други големи търговски центрове като Дубай или Сингапур. Добавя също, че облагането на физическите лица, т.е. на служителите, в Женева не е примамливо. Пожелал анонимност брокер, специалист по нефта, уточнява обаче: „Вярно е, че в Женева данъкът върху доходите е висок. Но ръководните служители получават по-голямата част от възнаграждението си под формата на бонуси. А те обикновено им се превеждат в офшорни сметки, защитени от данъчно облагане...“ Негов колега добавя: „Защо обикновени счетоводители стигат до пенсионна възраст милионери? Защото знаят тези неща.“

С помощта на опитни юристи счетоводителите участват също в разработването на изключително сложни схеми. Споменатите дружества обичат да се определят като обикновени търговци, които спомагат за световния обмен, като осигуряват физическото преместване на определени количества зърно и барели нефт от точка А до точка Б. Въпреки това обаче предпочитат екзотичните законодателства. Компанията „Трафигура“, специализирана в търговията с нефт, добила популярност с наемането на кораба „Пробо Коала“, разтоварил токсични отпадъци в Кот д'Ивоар през 2006 г., е установила четиридесет филиала в офшорни зони (Маршалови и Бахамски острови, Кипър и др.) (4). В търсенето на фискална оптимизация и размиване на отговорностите „Трафигура“ съвсем не е изключение.

Дискретността на тези компании е обратно пропорционална на властта им на световните пазари. Благодарение на масивното покачване на цените на суровините от началото на века те прекращват отвъд ролята си на посредници и протягат пипалата си към установяване на контрол върху цените на енергийните ресурси, основните селскостопански продукти и полезните изкопаеми. Изкупуват бензиностанции, земеделски земи, рафинерии и мини, „за да се изкачат по веригата от предлагане към производство или да слязат по нея към дистрибуцията“, обяснява Еманюел Франиер, професор във Висшата школа по управление в Женева. По такъв начин търговските дружества се отдалечават от първоначалната си професия — логистиката, за да се превърнат в производители, дистрибутори, предприятия от рудодобива и нефтодобива и т.н. И обратно, компании, традиционно насочени към производството, като „Тотал“, „Екстрата“ и „Вале“, се сдобиват с търговски филиали, за да се включат на свой ред в списъка на брокерите и товародателите.

„Не виждам никаква причина да се регулира търговията“

Най-големите дружества заемат „ценоопределящи“ позиции, обяснява Крис Хайнд в *Майнинг джърнъл* (5). Например, през 2010 г. „Витол“ и „Трафигура“ продаваха ежедневно 8,1 милиона барела суров петрол, т.е.

колкото общия износ на Саудитска Арабия и Венецуела. „Гленкор“ не изостава в надпреварата за контрол върху цените — тя владее 55% от световната търговия с цинк и 36% от медта. На този стадий въпросните гиганти се превръщат в геополитически фактори. През 2011 г. „Витол“ снабдяваше със суров петрол както либийските бунтовници, настъпващи към Триполи, така и режима на Башар Асад в Сирия. От своя страна, „Гленкор“ подписа търговски спогодби с Джуба — новата столица на Южен Судан — само три дни след обявяването на независимостта през юли 2011 г. (6). Подобни примери са показателни за историята на търговията. В замяна на такива високо рискови операции тези дружества получават договори за доставка със съответните правителства.

Търговците общо взето никога не са далеч от горещите точки на планетата. „Поради функцията си на доставчици на суровини за пазарите, те понякога се снабдяват от производителите в трудни държави. Но повечето сделки се сключват на търг“, подчертава Томан. Запитан дали няма риск предложената цена да бъде допълнена с плащане под масата, бившият отговорник за финансирането на търговията в банка „БНП Париба“ — световен лидер в тази област, ни успокоява: „Банкерът трябва да направи справка за репутацията на доставчика, продажната цена, получателя на сумата и условията на операцията. Той също трябва да се увери, че операцията не нарушава ембарго или закон.“ Но не може (или не иска) да знае дали даден властник не смята централната банка за свое собствено портмоне.

Този риск никога не е подтиквал професионалистите да се борят за повече прозрачност на пазара за суровини. „Не виждам никаква причина да се регулира търговията“, уверява например Торбьорн Тьорнквист — президент и генерален директор на „Гунвор“. Пиер Барб — неговият колега от „Тотс“ — женеВСкият търговски филиал на „Тотал“, допълва: „Имаме си тайни. Ти засягат единствено страната домакин и нас самите“ (7).

Тайни, които дружествата имат намерение да пазят. „Гленкор“ дълго време се мъчеше да отбие атаките. Преди да приеме названието Global Energy and Commodity Resources през 1994 г., дружеството се наричаше Marc Rich & Co AG, на името на

(1) Geneva Trading and Shipping Association, www.gtsa.ch

(2) Bk. Philippe Revellia „Révolte globale contre un géant minier“ (Всеобщ бунт срещу минен гигант), *Le Monde diplomatique*, октомври 2010.

(3) Прегледане „Mise au point“ (Уточняване) на Швейцарското радио и телевизия, 29 април 2012.

(4) Déclaration de Berne (Декларация от Берн), Swiss trading SA. *La Suisse, le négoce et la malédiction des matières premières* (Швейцария, търговията и проклятието на суровините), Editions d'en bas, Лозана, 2011.

(5) Reuters, 21 ноември 2011.

(6) Bk. Gérard Prunier, „Le régime de Khartoum bousculé par la sécession du Sud“ (Режимът в Хартум, разкламен от отцепването на Юга), *Le Monde diplomatique*, февруари 2011.

(7) Reuters, 24 април 2012.

на брега на Женевското езеро

виоглавия си основател. Швейцарският неутралитет позволи на този бизнесмен от белгийки произход, емигрирал за известно време в САЩ, да се надсмива над ембаргото, като се почне от режима на апартейд в Южна Африка или Иран на Рухолах Хомейни и се стигне до Куба на Фидел Кастро. Той фигурираше в списъка на най-издирваните от ФБР лица, преди да бъде помилван по неясни причини от Бил Клинтън в последния ден от мандата му.

През май 2011 г. „Гленкор“ все пак излезе на показ, като се листна частично на борсата в Лондон и Хонконг. Масово инжектиране на капитали, което помогна на фирмата, установила се в Цуг, да компенсира загубата на спокойствие с трескаво изкупуване на акции. Най-фрапиращо бе сливането с компанията „Екстрата“ – гигант в минното дело, също разположена в Цуг, за сума от 40 милиарда долара. Появата на „Гленкор“ на борсата незабавно превърна в милиардери шестима от мениджърите – акционери на фирмата, които разполагат със стабилен контролен пакет. Подобна идея не е примамлива обаче за Ян Тейлър – президент на „Витол“. Мисълта, че ще трябва „да прекарва маса време с външни акционери и журналисти“, съвсем не го блазни.

След тази операция Иван Глазенбург – президент и генерален директор на „Гленкор“, държи акции на стойност, равна приблизително на половината от БВП на Замбия (16,2 милиарда долара през 2010 г. според Международния валутен фонд). Дружеството му е собственик, заедно с „Мопани Копър Майнс“ (МСМ), на най-голямата медна и кобалтова мина

на тази африканска държава (8). Това предприятие, разположено в „медния пояс“ (минната провинция в северната част на страната), доби известност миналата година след изтичането на информация от един пилотен одит, извършен по искане на замбийската данъчна администрация (9). От 2005 до 2008 г. одиторските компании „Грант Торнтон“ и „Екон Пъойри“ наблюдават многобройни счетоводни „несъответствия“, които могат да се обяснят единствено с желанието на МСМ да намали данъците си. Механизми, свързани с трансфер на цени, им позволяват да изнасят печалбите в Швейцария, където те се облагат в ущърб на замбийската държава. В комюнике от 2 юни 2011 г. фирмата от Цуг нарича „погрешна“ схемата за избягване на данъци, разкрита в този документ. Тази схема все пак стана предмет на жалба, внесена от коалиция от неправителствени организации в представителство на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) в Швейцария.

Нищо не показва обаче, че спокойствието на търговците е застрашено. Та нали швейцарското правителство неотдавна се отказа да подчини този сектор на закона срещу прането на пари? „Търговските операции, финансирането им и плащанията, свързани с тях, минават през съответната банкова система. От друга страна, дружествата са длъжни стриктно да спазват швейцарския наказателен кодекс, който предвижда забрана на корупцията“, подчертава Томан. Това е недостатъчно, според Марк Пиет – председател на работната група на ОИСР по корупцията и член на анкетната комисия по иракската програма

на ООН „Петрол срещу храни“ – скандал, в който са замесени голям брой дружества, настанени в Швейцария. „За превръщането на Швейцария в център на суровините решаващи са банковата тайна и твърде слабото влияние на нашата регулационна политика“, добавя той.

Тази ситуация поражда парадокс, съвсем характерен за швейцарския подход. С лявата ръка Конфедерацията утвърждава човешките права и пропагандира своята щедрост в областта на помощите за развитие. С дясната, чрез агресивна фискална политика, привлича дружества, специализирани в търговията със суровини, и си затваря очите пред дейността на техните филиали в развиващите се страни. За отбелязване е обаче, че голямото противоречие между думи и дела става все по-трудно защитимо. Както в случая с укриването на данъци, така и в този случай Берн е подложен на натиск и е принуден да приеме да разследва международната търговия с милиони барели петрол и тонове мед и зърно, които виртуално преминават през Швейцария. През декември 2011 г., малко преди началото на кампания, призоваваща парламента да принуди чрез закон установилите се в Швейцария фирми да спазват човешките права и да опазват околната среда навсякъде по света (10), Федералният съвет се реши да изготви доклад за сектора (11).

Безпокойство за образа на Конфедерацията

По-наскоро Реми Фридман, представител на „Икономика и права на

човека“ към Федералния департамент на външните работи, изложи подробно швейцарската позиция: „Както швейцарските предприятия се възползват от нашата слава на родина на правата на човека, така и ние не искаме те да поставят тази репутация под съмнение.“ Те трябва да разберат, добави той, че „човешката сигурност и сигурността на инвестициите са двете лица на една и съща монета, и трябва да знаят, че поведението им може да породии последици върху тяхната дейност“ (12).

От своя страна, Марк Пиет смята, че Швейцария рискува търговията със суровини да навреди на репутацията ѝ, подобно на банковата тайна. Но търговците нямат намерение да стоят със скръстени ръце пред опитите (колкото и скромни да са те) за въвеждане на регламентация. Някои вече заплашиха, че ще прехвърлят дейностите си в по-благосклонни държави като Сингапур или Дубай. За разлика от банките, търговските фирми разполагат с по-леки структури, което им позволява лесно да си стегнат багажа, в зависимост от фискалния и законовия режим, който им се предлага.

МАРК ГЕНИЯ

(8) Вж. Жан-Кристоф Серван, „Муньо-руте в Замбия пред губел“, *Монд дипломатик*, май 2009.

(9) Ogumt'm се намира на адрес www.amisdelaterre.org.

(10) www.droitsansfrontieres.ch

(11) Отговор на Федералния съвет от 9 декември 2011 г. на питане № 11.3803 на социалистката Хилдегард Фаслер-Остервалдер, www.parlament.ch.

(12) Лекция, изнесена на 27 април 2012 г. в Женевския университет.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Станимир Делчев

Обществени изследвания, частни списания

Напоследък към тежките рафтове на университетските библиотеки се прибавя и изобието от специализирани електронни списания, които предоставят бързо и често без заплащане най-новите резултати от изследователските лаборатории. Тази промяна подтиква учените да си задават въпроси относно моделите на публикуване, така че те да бъдат от полза на познанието и обществото.

РИШАР МОНВОАЗЕН*

„Публикувай или умри“ – тази сентенция на зоолога Харолд Дж. Кулидж (1) обобщава живота на изследователя. За университетския му престиж е маловажно дали преподаването му е блестящо, дали ръководи добре студентите си и дали прави кафе на колегите си сутрин – в крайна сметка оценката за изследователския труд почива единствено върху броя и качеството на статиите, публикувани в научни списания. Ключът е в систематизираното изложение на резултатите, преминало през иглените уши на експертния прочит, популярно наричан рецензиране.

Публикациите са специализирани според изследовател-

ската област. Така например, един експерт по съвременна история на Франция може да избира измежду десетина френски списания, но близо сто са периодичните издания по физика. За да избере на коя врата да почука, той трябва да приспособи претенциите си, като вземе под внимание влиянието на списанието, т.е. неговата стойност на пазара на знанието. Тази стойност се основава не върху аудиторията, а върху средния брой цитирания на статиите от даденото списание в други научни публикации (2). Въпросът е да се прицели точно: ако е прекалено ниско (в слабо известно списание), статията няма да бъде оценена според истинската ѝ стойност; ако е прекалено високо (в най-добрите издания), тя може да бъде блокирана с месеци от рецензентите и накрая да

бъде отхвърлена. Тъй като конкуренцията между изследователските екипи е много оживена, има риск човек да се окаже администратор на финалната права.

Не само че авторът на статията не получава заплащане, но често неговата лаборатория трябва да отделя средства за секретарски услуги или за печат. Срещу това тя получава символичен капитал (признание, престиж), правото да посочва в професионалната си биография заглавието на статията, увенчано с престижа на съответното влиятелно издание. Що се отнася до рецензентите на статията, това са анонимни учени, набрани от списанието. При тях заплащането също е само в символичен капитал. Когато даден изследовател предлага текст в много специализирана област, понякога неговите оценители участват в същата надпревара като него. Несъмнено, почтеността и добронамереността преобладават и в случай на конфликт на интереси е възможно предварително да бъде отстранен оценител, който е и конкурент. Но битките за влияние и сблъсъците са неизбежни. Така съвременната наука се

превръща в арена, през която тичат стотици хамстери, които като във видео игра се мъчат да избягват мазни локвички, бананови обелки и препъвания.

Тази некооперативна механика днес сякаш вече се „задъхва“ (3) и обременява качеството на научната продукция. Големите списания са претъпкани, неокончателни резултати с посредствено значение понякога биват публикувани набързо, отрицателните резултати, т.е. неподкрепящи тезата, но въпреки това много полезни, не се публикуват никога (4).

А системата на рецензентите далеч не гарантира честността на всички публикации. Подправени резултати, поднесени по привлекателен начин, дори откровено скалъпени, редовно минават

през този филтър. Може да се посочи примерът с Ян Хендрик Шьон, немски физик от лабораториите „Бел“, разобличен през 2002 г., с Хван У Сук, южнокорейски биолог, уволнен през 2006 г.; или с холандския психолог Дидерик Стапел, отстранен от длъжност през 2011 г. След прегледа на седемнадесет милиона научни публикации за периода 1950-2007 г., реферирани от базата данни „Медлайн“, изследователите Мурат Кокол, Фатих Озбей и Раул Родригес-Естебан забелязват, че процентът на статиите, преразгледани от списанията, „се е увеличил“ значително след първите научни скандали през 70-те години. Тази афера доведе до създаването на Office of research integrity (ORI), американска служба за почтеност в научните изследвания (5).

(На стр.4)

(1) Harold Jefferson Coolidge, Robert Howar(1) Harold Jefferson Coolidge, Robert Howard Lord, *Archibald Cary Coolidge: Life and Letters* (Арчибалд Кери Кулидж – живот и писма), Houghton Mifflin, Бостън, 1932.

(2) Дължим т. нар. *импакт фактор* (престижна изданието - бел. ред.) на Юджин Гарфилд, основател на Института за научна информация, чиито пръв Индекс на научните цитирания (*Science Citation Index*) датира от 1963.

(3) Laurent Ségalat, *La Science a bout*

de souffle? (Изнемогна ли науката?), Seuil, Париж, 2009.

(4) Brian Martinson, Melissa Anderson, Rraymond de Vries, „Scientists behaving badly“ (Учени постъпват неправилно), *Nature*, № 435, Лондон, 9 юни 2005.

(5) Murat Cokol, Fatih Ozbay, Raul Rodriguez-Esteban, „Retraction rates are on the rise“ (Процентът на преразгледаните статии се увеличава), *EMBO Reports*, Basingstoke, януари 2008.

*Изследовател, член на Колектива за трансдисциплинарни изследвания, критическо мислене и науки (Cortecs), Гренобъл.

Латиноамерикански правителства се

В битката, която водят срещу частните медии, латиноамериканските правителства, решени да регламентират информационния сектор, се сбиха с неочаквани съюзници – изтъкнати представители на британската консервативна партия. След произвола в компанията „Мърдок“, те са убедени, че не може да се разчита на медиите да се саморегулират.

Рено Ламбер

НЯКОЛКО месеца преди да напусне президентския дворец „Планалто“, Луис Инасио Лула да Силва представи законопроект за регулиране на медийния сектор в Бразилия. Предложението съдържащо мерки не само спрямо издателското съдържание, като например забрана за възхвала на дискриминацията по расов или полов признак, но и срещу прекомерната концентрация на собствеността на информационните средства, особено в страна като Бразилия, където четиринадесет фамилни корпорации държат в ръцете си 90% от пазара на комуникациите. Частните медии възроптаха срещу подобно, по тяхна преценка, „самовластно“ разпореждане, изтъквайки опасенията си, че така информацията ще попадне в плен на „политическия контрол“. Макар през януари 2011 г. проектът да бе потънал в забрава, с него Лула да Сил-

ва вече бе успял да повдигне съществения въпрос, който в последните години главоболи правителствата от региона: свободата на словото може ли да съществува без регулираща рамка и политически решения, които да я гарантират?

„Взаимовръзката демокрация – осведомителни средства и свободна инициатива е неразривна“, заявява Роберто Сивита, директор на бразилското списание *Вежа* (27 юни 2012), едно от най-четените

в Латинска Америка. Тоест, защитата на свободата на словото води със себе си защита на самите компании и най-напред на медийните фирми. Но какво се случва, когато политическата програма на даден избран управник е свързана с накръняване интересите на частния сектор или пък тези на медийните собственици? Откакто в някои държави идват на власт политици, решени да обърнат страницата на неолиберализма, и откакто намалня влиянието на традиционно бранещите елита политически партии, латиноамериканските медии сякаш се наемат с мисия, която Жудит Брито, директор на бразилския консервативен ежедневник *Фоля де Сау Пауло*, разяснява със следните думи: „След като опозицията е дълбоко отслабена, медиите са тези, които всъщност следва да поемат нейната роля“ (*Глобо*, 18 март 2010). И наистина я поемат, дори понякога с поразителна изобретателност.

Главен повод за превратите

ФЕВРУАРИ 2011 г. Емилио Паласио, автор на уводни статии в еквадорския консервативен ежедневник *Универсо*, закичва президента Рафаел Кореа с прозвището „диктатор“, като го вини, че „дал заповед за стрелба без предупреждение срещу болница, пълна с цивил-

ни граждани“. Въпросната информация се оказва невярна. Година по-късно разследване на британския всекидневник *Гардиън* разкрива как „Телевиса“ – главният мексикански канал с около 70% аудитория, е продала услугите си на Институционната революционна партия (ИРП), за да „засили

в национален мащаб популярността“ на Пеня Нието – кандидата на ИРП на президентските избори през 2012 г. За целта разработва стратегия, с която да провали съперника му от левията – Андрес Мануел Лопес Обрадор (1). През 2002 г. венецуелският вицеадмирал Виктор Рамирес Перес ликува по повод краткотрайния преврат, който благодарение на прякото съдействие на крупните печатни органи тъкмо е свалил президента Уго Чавес. В пряко излъчване по „Веневисион“ – канала на Густаво Сиснерос, най-богатия човек в страната, Рамирес Перес заявява: „Медиите бяха наше основно оръжие. Затова използвам случая да ви поздравя“ (2).

Както обясняват изследователите Елизабет Фокс и Силвио Уейсборд, „когато опазването на икономическите им интереси влиза в противоречие с общото благо, медиите незабавно престават да са образец на демократична добродетел“ (3). Навярно именно тези съображения карат някои латиноамерикански правителства да пристъпят към регламентиране на медийния отрасъл. Всъщност подобен род проекти отдавна стоят в папките на не едно държавно ведомство на континента...

Още през 1966 г., когато преди да стане президент

Карлос Андрес Перес оглавява конгресната комисия по вътрешна политика на Република Венецуела, той предлага да се приеме реформа на закона за телекомуникациите, датиращ от 1940 година (преди появата на телевизията в страната). Въпросният текст е тутакси окачествен като „закон-намордник“ и е отхвърлен, както всички последвали го проекти в този дух. В Аржентина опитите да се обнови изготвеното наред диктатурата през 1980 г. законодателство, регулиращо средствата за масова информация, се провалят през осемдесетте и деветдесетте години, задушени от крупните медии в страната.

Независимо от тези реакции, стремежът за регламентиране на медийната индустрия не може да се припише на „идеологически подбуди“, отбелязва изследователката Ерика Гевара. Той е по-скоро плод на „исканията на различни медийни сектори в резултат на мощния международен натиск, произведен от бума на новите информационни и комуникационни технологии (НИКТ) и поради появата на нови участници на пазара“ (4), които не са склонни да позволят на старите мастити играчи, обикновено авторитарни и забулени, да се възползват от юридическия вакуум. А действащите към момента правни нормативи не се прилагат от 90-те години насам и теренът

Обществени изследвания, частни списа

(От стр. 3)

Оценката за учените също страда от това търсене на цитирания, което поражда своеобразен трафик на влияние, водещ например до взаимно цитиране между приятели. Срещат се също така статии, подписани от десетки имена (тези на младите изследователи, извършили основната част от работата, и тези на ръководителите с решително по-малък принос) – това е изкривяване на един начин на действие, който би могъл да бъде легитимен при фундаментални трудове, в които реално участват голям брой хора. По този начин се налага онова, което социологът Робер К. Мертон нарече „ефекта Матей“ (Св. Матей: „Защото всеки, който има, ще се даде и

преумножи, а от оногова, който няма, ще се отнеме и това, що има“) – навързването на механизми, с помощта на които най-облагодетелстваните, в случая най-цитираните, увеличават предимството си пред останалите, за които остава да пълнят колонките на по-посредствените и по-малко четени списания.

Впрочем тази система се оказва много скъпа за научната общност. Данъкоплатецът финансира дадено изследване, което ученият ще публикува (понякога на свои разходи) в списание, прикрепено към някое частно предприятие, като други учени ще трябва да го рецензират безплатно, а след това университетите да го откупят на висока цена.

Научната литература струва меко казано скъпо. Половината бюджет за функционирането на университетските библиотеки отива за абонаменти, а това е в ущърб на по-бедните университети и се отразява на разходите за обучение на студентите (6).

ЕДИН издател, „Елзевиър“, привлича вниманието. Неговата история отвежда към 1580 г. в Лувен, Белгия. Някой си Лодевик Елзевиър, типограф, основава дружество за публикуване и разпространение на книги, особено на латинските класици. Семейното предприятие мъждука няколко десетилетия и угасва с последния от представителите си през 1712 г. През 1880 г. в Амстердам се ражда издателство „Елзевиър“, в знак на почит към тази стара издателска къща. За малко повече от век наследникът й слага ръка върху по-голямата част от световните научни публикации. През 1993 г. от сливането на „Рийд интернешънъл“ и „Елзевиър“ се ражда „Рийд Елзевиър“, вторият конгломерат в световното книгоиздаване след „Пиърсън“ (7). Сега вече собственик на списание „Сел“, на „Лансет“ и

на книжни поредици като „Анатомията на Грей“, „Елзевиър“ публикува двеста и четиридесет хиляди статии годишно в близо хиляда двеста и петдесет списания. Печалбите му са близо един милиард евро за 2011 г. (8). За някои библиотеки годишният абонамент за списанията на този издател се равнява на близо 40 000 долара. За сведение, през 2010 г. публикациите на „Елзевиър“ струваха 13,6 милиона евро на сто двадесет и седемте френски висши училища, чиито разходи за електронни абонаменти се управляват от Библиографската агенция за висше образование (ABES).

Досега националните здравни институти в САЩ имаха практиката да изискват от изследователите свободен достъп до резултатите от изследванията, финансирани от данъкоплатците. Когато през декември 2011 г. в Конгреса беше представен законопроект за забрана на този подход, много учени се разбунтуваха. На 21 януари 2012 г. математикът Тимъти Гауърс, носител на медал „Фийлдс“ за 1998 г., обяви, че занапред ще бойкотира „Елзевиър“. След негова статия в лондонския

Гардиън, а след това и в *Ню Йорк Таймс* (9), той беше последван от тридесет и четирима математичи. Скоро след това беше лансирана петиция, озаглавена „The cost of knowledge“ (Цената на знанието), подписана от над две хиляди учени. Университетът Париж VI, който харчи над 1 милион евро годишно за абонаменти, се включи в бойкота.

Библиотеки с вързани ръце могат само да одобряват инициативи като тази на Харвард, който всяка година се лишава от 3,75 милиона долара, за да купува списания, и чийто административен съвет насърчи своите две хиляди и сто преподаватели и учени да предоставят открито изследванията си в Интернет (10). „Вярвам, че и други университети ще по-

(6) Вж. Isabelle Bruno, „Pourquoi les droits d'inscription universitaires s'envolent partout“ (Защо студентските такси скачат повсеместно), *Le Monde diplomatique*, септември 2012.

(7) *Livres-Hebdo*, Париж, 22 юни 2012.

(8) Reed Elsevier, „Annual reports and financial statements 2011“ (Годишен финансов отчет за 2011 г.), www.elsevier.com.

(9) „Scientists sign petition to boycott academic publisher Elsevier“ (Учени подписват петиция за бойкот на академичния

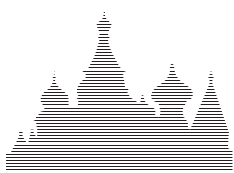
МОНД с **ДУМА**
дипломатик

Годишен абонамент 2013

24 лева

Абонирайте се

- онлайн - на <http://www.mondediplo-bg.com/abonament.php>
- в Български пощи - каталожен № 467

РАЗПРОСТРАНЯВА СЕ
С ВЕСТНИК **ДУМА**

Русия и България

Действащи лица

Философът Максим Кантор за бъдещето на Русия и нейните проблеми

СТР. 05

Мнение

Има ли право Сенатът на САЩ да наказва и помилва руски граждани

СТР. 03

Наследство

Има пътища, които водят към СССР, по-точно към неговите артефакти

СТР. 06

ЧЕТВЪРТЪК, 20 ДЕКЕМВРИ, 2012

СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С РОССИЙСКАЯ ГАЗЕТА

Пробиъ Новата технология HbbTV засега няма достойна конкуренция

Телевизорът поумня

С навлизането на новата технология HbbTV нашият обикновен телевизор може да измести дори Интернет услугите. При това внедряването на такъв телевизор върви с пълна сила.

АНДРЕЙ ИВАНОВ
РУСИЯ И БЪЛГАРИЯ

Работата по този проект се води от „Российская телевизионная и радиовещательная сеть“ (Руска тв и радиоразпръскваща мрежа-бел.пр.). Съвместното използване на цифрова телевизия с широколентов достъп до интернет ще предостави на потребителите си ново ниво на интерактивност. И всичко това благодарение на технологията HbbTV (Hybrid broadcast broadband TV) – телевизионен стандарт за предаване на допълнителни мултимедийни данни от интернет до телевизора.

Потенциалът на технологията HbbTV е значително по-висок, отколкото у обикновената телевизия и интернет сайтовете. Възможностите са ограничени само от фантазията на телевизионните компании. Например при гледането на филм стават достъпни маса услуги – зрителият може да разгледа биографията на актьорите, да разбере как е сниман филмът, да си поръча книгата, по която той е заснет, или да купи за подарък на детето си фигурка на главния супергерой. Тематичните програми ще се съпровождат от специализирани интернет магазини. Зрителият гледа предаване за ремонти – и веднага

може да си поръча строителните материали. Ако предаването е посветено на туризма, то ще се появи възможността да се закупи такава екскурзия.

Телевизионният приемник, поддържащ HbbTV, ще осигури на зрителият пряк достъп до интерактивно съдържание, възпроизвеждането на видео от библиотеките на телевизионните канали. Ще стане просто гледането на предавания от минали периоди, повече няма да се налага те да бъдат записвани, ще е доста-

тъчно да се влезе в съответния раздел на менюто на телевизионната компания и да се избере нужният файл. Ще е възможно допълнително да бъдат видени новините, прогнозата за времето, курсовете на валутите, борсовите котировки и друга интересуваша ви информация.

Засега тази технология няма достойни конкуренти. Разработките на Google TV и Apple TV отстъпват по своите възможности на HbbTV. Те само предлагат съдържанието „такова, каквото е“. Тоест

потребителят може да избира предаване, видеоклип или филм от обширна база данни или да разгледа фотоматериали от различни източници. Това е обикновена телевизия с малко разширена функционалност.

Очевидно е, че новата технология ще притесни позициите на интернет доставчиците и ще ги накара да предприемат ответни стъпки. А това означава, че скоро ще бъдем свидетели на появата на нови услуги, което ще е само от полза за потребителите.

Потребителят може да избира предаване, видеоклип или филм от обширна база данни или да разгледа фотоматериали от различни източници

Главната тема Русия има нужда от приток на нови сили

Владимир Путин с деветото послание

Обръщението на президента към Федералното събрание бе деветото за Путин. По-голямата част от него беше за плановете за близките шест години.

ИВАН ПЕТРОВ
ВЕСТИ.RU

За властта

Отговорността за страната се формира не с лозунги, а когато хората виждат, че властта е прозрачна, достъпна и самата усилено работи в името на страната, града, региона, селото и всеки гражданин, отчитайки общественото мнение.

За децата

В най-близко бъдеще многодетните семейства трябва да бъдат не изключение или ряд-

Владимир Путин се обрна към Федералното събрание с послание

кост, а абсолютна норма. Аз все пак съм убеден, че норма в Русия трябва да бъде семейство с три деца.

За духовността

Болно ми е да говоря за това, но руското общество изпитва дефицит на духовни връзки, милосърдие, съчувствие, състрадание един към друг, подкрепа и взаимопомощ, дефицит на това, което винаги, във всички исторически времена ни е правило по-здрави, по-силни, това, с което винаги сме се гордели. Това е абсолютно недопустимо.

За армията

За възраждането на бойния дух на съвременните руски во-

еннослужещи трябва да се припомни цялата хилядолетна история на нашата страна, в която има немало примери за духовна мощ и патриотизъм на истинските синове на отечеството.

За нацията

Именно в разнообразието от култури и религии се заключават мощта и уникалността на нашата страна. И всеки конфликт, възникнал на национална основа, води до разрушаването на единството и отслабването на държавата.

За мигрантите

Русия има нужда от приток на нови сили, от образовани, трудолюбиви хора, които искат да се преселят в РФ, смятат я за своя родина. Възлагам да се разработи ускорена процедура за предоставяне на руско гражданство на нашите сънародници.

ПОТА ВЕПЕ

Заповядайте на гости, приятели!

Юрий Совцов
РЕДАКТОР

Скъпи читатели! Вече работи нашият сайт РУССКИ ДНЕВНИК с адрес WWW.RUSKIDNEVNIK.COM. Неговата цел е идентична с тази, която ние се стремим да постигнем с приложението „Русия и България“ – в постоянен режим да съобщаваме подробности за бързо течащия руски живот – от Москва до най-отдалечените краища. Там ще намерите новини от политиката, икономиката, културата и спорта, а също така мнения на авторитетни експерти по най-вълнуващите теми.

Вие може да попитате: защо е нужен сайт, когато има приложение? Въпросът тук е в мащабите – аудиторията на Интернет априори превъзхожда многократно тиража на всеки, дори и най-големия вестник. И още един плюс: постоянно действаща връзка с вас, читателю. По всяко време вие можете да ни изпратите своето писмо, а ние мигновено ще го получим! Без вашата, читателю, подкрепа и дружеско участие, ние едва ли ще постигнем голям успех. Очакваме от вас предложения и критични забележки, посочете ни теми, които ви интересуват в този момент, героите, които се надявате да срещнете.

НОВИНИ

АВТОВАЗ учи японски

АВТОВАЗ и Nissan Manufacturing Rus подписаха споразумение за проектиране, подготовка и производство на автомобили с марката Datsun, използвайки платформата на АВТОВАЗ. „Дизайнът и общата стилистика на автомобилите принадлежат на дизайнерския център на Nissan в Япония. Конструкцията на купето е съвместен проект на инженерите от АВТОВАЗ и „Nissan Motor“. АВТОВАЗ планира да произвежда Datsun на площадката в Толиати, а специално създадената за целта дистрибуторска мрежа Datsun ще поеме реализацията и поддръжката. Началото на серийното производство на автомобилите Datsun е планирано за първата половина на 2014 г.

Made in Русия

Руската компания Yota Devices представи собствен смартфон с операционна система Android. Устройството има два LCD дисплея – стандартен и монохромен (на гърба на корпуса). Вторият дисплей харчи два пъти по-малко енергия и е удобен за работа с SMS, електронни писма и книги, съобщения от социалните мрежи в интернет, напомнящи бележки за срещи и задачи.

Освен GSM и 3G мрежи апаратът поддържа стандарта LTE и има 12-мегапиксела камера.ц

Вектор Какво предлага реформата

Пенсионерите нямат време за почивка

В Русия 37, 4% от пенсионерите, които получават пенсия за старост, официално работят. Данните значително превишават резултатите, получени от Росстат година по-рано.

МИХАИЛ МАЛИХИН
ОЛГА КУВШИНОВА
"ВЕДОМОСТИ"

Ръстът на работещите пенсионери е свързан с подобряване здравословното състояние на нацията (по данни на Министерството на труда през последните пет години средната продължителност на живота е нараснала от 67 на 70,3 години) и с нуждата от допълнителни доходи. По данни на Пенсионния фонд на Русия от април 2012 г. средният размер на социалната пенсия за старост е 9817 рубли. С текущия размер на пенсиите «може да се живее, макар и бедно», заяви в началото на октомври вицепремиерът Ольга Голодец. Много пенсионери приемат

нископлатените длъжности на пазачи, чистачи, контрольори и т.н. Сред имащите право на предсрочно пенсиониране, според данните на Министерството на труда, три четвърти остават на същото работно място. По изчисления на Евсей Гурвич от Икономическата експертна група 77% от пенсионираните учители и здравни работници, както и 63% от военните, продължават да работят.

Броят на работещите руснаци ще расте и занапред, предполага социологът Валерий Фьодоров. Анкета от 2010 г. сочи, че 56% от възрастните хора мислят да работят до пенсия, като според него тази тенденция не се е променила – делът на работещите пенсионери нараства от 90-те. Обаче причините да се работи след пенсия през последните 20 години са други: значително е нараснал броят на тези, които се позовават на ниския

Само с едната пенсия в Русия се живее много трудно, поради това много пенсионери продължават да се трудят

Със сегашния размер на пенсиите „може да се живее, макар и бедно“

размер на пенсията (от 49 до 81%), на навика за работа (от 15 до 24%), на интереса към работата (от 13 до 21%). Порядко причината е да се помогне на децата (36%). През 90-те пенсионерите бяха убедени, че държавата е длъжна

да им осигури заслужена почивка, но днес гражданите все по-малко се надяват на това.

Предстоящата реформа предполага въвеждането на нормативен трудов стаж от 35 години, който дава право на пълна пенсия (40% от средната заплата), заявява Голодец. Ако тези параметри влязат в сила днес, за пълна пенсия могат да претендират 52,7% от сегашните пенсионери – по данни на Росстат точно толкова имат 35 и повече години трудов стаж.

Нашата справка

От следващата година – 2013 г. пенсионните права на руските граждани ще се формират по други правила.

Става дума за тези граждани, които са родени след 1967 година.

Сега всеки месец работодателят удържа 6 процента от заплатите им за набирателната част от пенсията. От следващата година процентът може да бъде намален на 2%. Бъдещите пенсионери вече сами ще избират какъв процент ще отива за набирателната част и какъв за осигурителната част от пенсията им.

Космос Докладва ДАН

Вода на Марс има, но тя е много малко

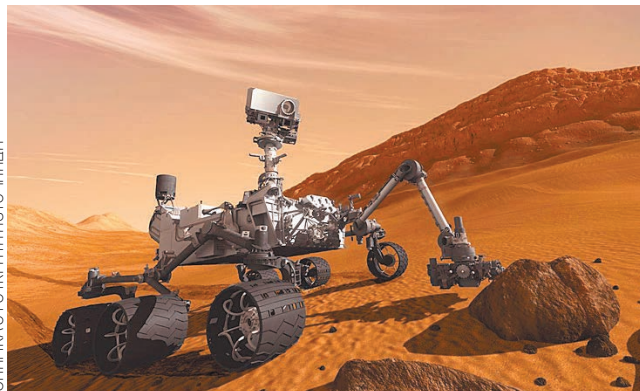
Руският прибор, монтиран на борда на марсохода Curiosity, измери количеството вода в района на кацане на роувъра.

ИВАН ПЕТРОВ
РИА НОВОСТИ

Под тънкия слой суха почва в някои места делът на водата е над 4%, съобщи пресслужбата на Института за космически изследвания (ИКИ) при Руската академия на науките, където приборът е бил създаден. „Получените през първите

сто дни експериментални резултати от прибора ДАН като цяло потвърждават съобщенията на изследователите от НАСА, че марсоходът сега се намира на повърхността на руслото на древен ручей, който се е вливал някога в обширен водоем на дъното на кратера Гейл“ – се казва в съобщението на ИКИ.

Според учените приборът ДАН е извършил 58 сеанса за активни неутронни измервания, въз основа на които са по-

Вече е ясно, че живот на Марс няма, но затова пък има вода

лучени стойностите на съдържанието на вода в почвата в 25 различни района по маршрута на марсохода.

„Установено е, че съдържанието на водород във веще-

ството под повърхността се променя значително по протежение на движението на марсохода. Най-вероятно този водород е свързан с молекулите на вода или хидроксил, които

влизат в състава на минералите на дъното на кратера Гейл“ – съобщиха учените. Данните от измерването и численото моделиране показват, че непосредствено под повърхността в тънкия слой почва с дебелина до 20-30 сантиметра съдържанието на вода е много малко, но под този сух слой се намира почва с относително високо съдържание на вода, което се променя значително по протежението на маршрута и в някои места надвишава 4% по маса.

ДАН е разработен в Института за космически изследвания и представлява приносът на Русия в проекта за марсохода; той е и единият от двамата „чужденци“ от десетте научни инструменти на борда.

ЧУЖДИТЕ МЕДИИ ЗА РУСИЯ

КОЗОВЕТЕ НА КИЕВ НАМАЛЯВАТ

УКРАИНА

В Русия се случи събитие, което в бъдеще може да разклати транзитния статус на Украйна. Близко до руския град Анапа тържествено бе открито строителството на „Южен поток“ – тук бяха заварени първите тръби от газопровода, който само след три години трябва да започне да доставя газ, а към 2019 г. да достигне пълна мощност. И всичко това, като се заобикаля Украйна. Москва планира също така да разшири белоруската газотранспортна система.

ДУМАТА И СПИСЪКЪТ НА МАГНИТСКИ

ФРАНЦИЯ

Депутатите от управляващата партия „Единна Русия“ в отговор на одобрения от Сената Акт „Магнитски“ предложиха техния закон да носи името на Дима Яковлев – руско дете, основено от граждани на САЩ, което загина по вина на бащата през 2008 г. Американският съд оправдава приемните родители. Както поясни зам.-ръководителят на комисията при Думата Вячеслав Никонов, руският закон трябва да бъде посветен на паметта на всички осиновени руски деца, загинали в САЩ.

РУСИЯ СЕ ЗАВРЪЩА В ИРАК?

ЛИТВА

По време на последната визита на министър-председателя на Ирак Нури ал Малики в Русия между страните бе подписано споразумение за продажба на оръжие на Ирак на сума над 4 млрд. долара. Средствата за масова информация съобщиха, че става дума за ударни вертолети Ми-28Н, зенитни ракетно-оръдейни комплекси „Панцир-С1“, изстребители МиГ-29М/М2 и тежки бронирани бойни машини. Учудване предизвиква фактът, че Ирак купува такова количество неамериканско оръжие.

ПУТИНСКИЯТ ПАРАДОКС

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Носталгията по Съветския съюз, която беше огромна в пика на популярността на Владимир Путин, днес намалява. Делът на желаещите на кормилото на държавното управление да бъде силен и решителен лидер от 60 процента през 2000 година, когато Путин смени болевещия президент Борис Елцин, днес напала на 40 процента. Преди десет години мнозинството от руснаците предпочиташе реда пред демокрацията. Сега нагласите са напълно противоположни.

THE WALL STREET JOURNAL.

ГЕРОЙ НА ШОКОВАТА ТЕРАПИЯ

САЩ

Причините за съвременния икономически ръст – това е една загадка, а източниците за бедственото положение в Русия – друга. И само човек с мощни интелектуални амбиции, какъвто бе Егор Гайдар, би могъл да направи опит да проникне в двете тайни в една книга. В негова-та книга „Дълго време. Русия в света: очерци по икономическа история“ са синтезирани мислите на този забележителен човек за икономиката, историята и политиката.

ФОТОФАКТ

ИТАР-ТАСС

РЕКОРДНО ЗАДРЪСТВАНЕ

Стотици камиони напълно спряха движението на автомобилния път Москва-Санкт Петербург. Причина бяха силните снеговалежи и бавната реакция на пътните служби.

СЕНАТЪТ ЗНАЕ НАЙ- ДОБРЕ КОГО ДА ОСЪДИ?

➔ **Борис Межуев**
ПОЛИТОЛОГ

Сенатът на САЩ гласува приемането на така наречения «списък на Магнитски», забраняващ влизането в страната на служители от правозащитните органи, за които се предполага, че са замесени в насилствената смърт на адвоката Сергей Магнитски в затвора.

Делото Магнитски е наистина съмнително - версиите за случилото се коренно се разминават. Не се наемам да съдя дали включените в списъка заслужават наказание или не. Може и да са виновни за смъртта на адвоката, а може и да не са.

Важното обаче е, че сенаторите отказват да приемат така наречената разширена формулировка на закона, включваща и представители на други страни, където се нарушават човешките права. В тази връзка МВНР на Русия заяви, че решението на Камарата носи антируски характер. Острата реакция на МВНР към списъка, изготвен от сенаторите-ястреби като компенсация за отмяната на явно оstarялата поправка „Джексън-Веник“, ни дава повод да предположим, че целта е постигната и руските чиновници наистина са уплашени от възможността да не получат визи от американското консулство. Не изключвам, че това е тактически ход на нашите дипломати: злорадството от уплахата на руските власти може да поохлади антируският план на онези сенатори, които преди

време целяха да ни изхвърлят от „голямата осморка“, а порано искаха да ни накажат за непослушанието при решаването на сръбския и иранския въпрос.

Не мисля, че наказаните следователи, съдии и прокурори са чести посетители в САЩ и че тази мярка ще засегне техните интереси, но е много вероятно след приемането на законопроекта и други европейски страни да последват примера на САЩ, особено при наличието на съответна резолюция на Европарламента. Все пак, въпреки неприятното усещане, само по себе си убождането не е силно.

Разбираемо е, че, подготвяйки адекватен отговор на този неприятелски ход от страна на американските законодатели, руските власти са най-загрижени за това, че въпросното постановление се превръща в един доста неприятен прецедент. Прецедент за извънсъдебно наказание. Наказание, произнесено с решение на парламента.

Естествено, че всяка държава има право да отказва визи на когото и да било с мотиви, каквито сметне за основателни. Преди американците не даваха визи на неомъжените рускини, опасявайки се от масов поток бежанци от Русия. Защо сега да не лишат от право на достъп в САЩ и неприятните прокурори, арестували не когото трябва? Проблемът е в това, че извънсъдебните споразумения станали честа практика в съвременния свят. Западът като че ли забравя за «презумпцията за невинност», която навлезе в

ДМИТРИЙ ДИВИН

Извънсъдебните решения станаха честа практика в съвременния свят

лексиката ни като един от популярните «мемове» в годините на перестройката и символизирал преобладаването на западното правораздаване над съветското наказателно-репресивно. И какво виждаме днес?

Щом Западът спре да подкрепя този или онзи местен управник от типа на Хосни Мубарак, веднага научаваме, че европейските банки са запорили личните и семейните му сметки. При това без съдебно решение, било то произнесено и от някой доста ангажиран съд, като този в Хага. Между прочем, там понякога също умират затворници при твърде съмнителни обстоятелства.

И така, без значение дали въпросните лица са виновни или не за смъртта на Магнит-

ски, те са наказани, както се казва, без съд и присъда. Разбира се, насилствената смърт в затвора, при това от мъчения, е омерзително престъпление, но кой е установил, че точно хората, изброени в списъка, са виновни или всичките, взети заедно са измъчвали Магнитски, ако наистина е умрял вследствие на мъчения?

Какви ще са последиците от „списъка на Магнитски“? Руско-американските отношения едва ли ще се променят сериозно, но без съмнение режимът за родните чиновници ще бъде много по-строг. Ще трябва да се наслаждават на „сладкия живот“ у дома, а не в чужбина.

На мнозина ще се наложи да почиват в Сочи като едно време. Може пък по този начин американските сенатори косвено да стимулират развитието на руския развлекателен бизнес.

Целият текст четете във
Вестник

ИЗВЕСТИЯ

ЕСТЕСТВОТО НА ПАТРИОТИЗМА

➔ **Валерий Ободоров**
СОЦИОЛОГ

Интересното е, че патриотизмът е единствената ценност от обществено-политически характер, която се споделя от огромното болшинство наши съотечественици. В рейтинга на жизнените приоритети патриотизмът заема четвърто място – над него са само семейството, децата и домът (тяхната важност за себе си са отбелязали 95% от анкетиранияте руснаци), душевният комфорт (92%), материалното благополучие (88%). Практически наравно са приятелите (81%). За хората много по-маловажни са вярата и религията (55%), политиката и общественият живот (42%).

До голяма степен от масовото съзнание вече са забравени и отхвърлени военните, улtradъжавническите и „парадните“ фасадни форми на патриотизъм. Съвременният патриотизъм според хората се проявява не толкова в сферата на политическата борба и дискусии, колкото в областта на всекидневните междуличностни взаимоотношения в практическата дейност на хората.

У „новите руски патриоти“ постепенно се изгражда и своето рода нравствен кодекс, предписващ, че доброто е допустимо, а лошото - недопустимо, заслужава да бъде осъдено. Руснаците не виждат нищо осъдително в това да работиш в чуждестранна фирма (63% смятат това за нормално или допустимо), преселване в друга страна (62%), брак с чужденец (52%).

И обратното, 52% от анкетиранияте възприемат като недопустимо избягването от плащането на данъци, 48% смятат, че всеки гражданин на страната трябва да познава държавната символика.

Поравно са се разделили мненията по отношение на такава практика, като избягва-

нето на службата в армията: 39% смятат това за недопустимо, приблизително толкова (40%) - за допустимо с една или друга уговорка. Традиционно в Русия се култивира мнението, че тежката и често недостойна практика при службата на наборниците в армията често унищожава високото нравствено значение на службата на родината с оръжие в ръка. Болшинството от анкетиранияте смятат, че е редно училищата и ВУЗ-овете да възобновят военно-патриотичното възпитание на младежта.

Патриотичната политика в Русия все повече се търси: вече 62% от анкетиранияте са готови да окажат подкрепа на тези руски политици, които наричат себе си руски патриоти, защитници на руснаците в Русия и зад граница.

Такива фигури се ползват с най-голяма подкрепа сред слабо обезпечените слоеве от населението, в тяхна полза се изказват 68% от руснаците, чийто месечен доход на член от семейството не достига 1500 рубли (прибл. 75 лв.-бел. пр.). Но и сред високодоходните слоеве от населението те получават подкрепата на повече от половината.

Опасявайки се от ръст на международното напрежение, в по-голямото си болшинство руснаците не одобряват проявата на национална нетърпимост. Същевременно почти две трети от анкетиранияте са готови да окажат подкрепа на политици, издигащи патриотични лозунги.

В пространството, което се образува от тези две пресичащи се линии, вероятно предстои да намери себе си такава политическа сила, която не просто ще се назове патриотична, но и в качеството ѝ на такава ще получи признание то и подкрепата на руското общество.

Авторът е един от водещите руски социолози

ПУШКИН, ЛЕРМОНТОВ И ДРУГИТЕ НЕПОЗНАТИ

➔ **Андрей Максимов**
ПИСАТЕЛ

О време на изпит питам една студентка: „Коя е Марина Цветаева?“ Момичето е около 20-годишно, почти е получило висше икономическо образование. Седи с наведени очи: не знае. Да се чудя? Да плача? Или да се успокоя?

Чета лекция в хуманитарно-телевизионен вуз. В аудиторията са около петдесет човека – хора, дошли тук за второ висше образование. Питам: „Кой от вас, скъпи мои, е чел един от великите руски писа-

тели на XX век Андрей Платонов?“ И пак всички навеждат очи. Мълчат. Нито една ръка. Нито една! Бъдещи журналисти, хуманитарно образование, прости, Господи!

Да се чудя? Да плача? Или да се успокоя?

Може би, наистина, да се успокоя? Да си кажа: „Скъпи! Та те са добри момчета – съвременна младеж, само дето проблемът с четенето на книги ги е развалил. Та нали в по-голямата част от историята си човечеството е съществувало без печатни книги, и трябва да се отбележи - не се е чувствало никак зле. Те черпят информация от други източници...“

Та те са добри съвременни момчета, само дето проблемът с четенето на книгите

Учебният съвет на катедрата по филология на МГУ еднородно нарече катастрофа това, което се случва с хуманитарните науки в училищата и ВУЗ-овете. Цветът на руската и световна филология пише например за рязкото съкращаване на часовете за преподаване на литература в учили-

щата, а „в последно време и за изпразване от съдържание на самия предмет „руска литература“.

Литературата – това не е просто познаване на книгите. Тя още е и възпитание на уменията да разбираш другия човек. Тя още е и умение правилно да говориш, да изказваш своите мисли.

Изчезването на литературата от училище – това е беда. И то сериозна беда. Великата руска литература е едно от нашите безусловни постижения. И защо ние лишаваме от него собствените си деца? Ние какво, действително ли искаме за нашите деца Пушкин,

Лермонтов, Достоевски, Толстой и други гении да бъдат „някой, който нещо си като че ли е писал...“?

Поканиха ме да стана член на журито на конкурса „Живата класика“. Аз никога не бях чувал за такъв конкурс, а когато разбрах подробностите – удивих се, възхитих се: шестокласници рецитират наизуст проза. Тази година конкурсът ще протече за втора година. Участват – внимание! - два милиона души. Тоест, докато ние всички (до голяма степен справедливо) говорим за краха на хуманитарното образование, Марина Смирнова, чиято е идеята за конкурса

„Живата класика“, е решила да свърши работа.

По цялата наша огромна страна дванадесетгодишни хора ще рецитират проза наизуст. Ако ние мислим сериозно за нашето бъдеще, то такъв конкурс трябва да се превърне в огромно общоруско събитие! Прави са учените филолози: ситуацията с хуманитарното образование е трагична. Това може да се констатира до безкрайност. А може ситуацията да се промени. За конкретния човек. За два милиона конкретни деца.

Авторът е наблюдател в „Российская газета“

Репортаж Русия увеличава добива и износа на твърдо гориво

Въглищата: надеждно черно злато

Новата техника пристигна в забойте, но трудът на миньорите, както и преди, го наричат героически

Миньорите вече не са най-високоплатената категория работници като в съветските времена, но и не стачкуват както през 90-те години на миналия век.

АЛЕКСЕЙ БОЯРСКИ
КОМЕРСАНТ-ДЕНГИ

В богатата на газ Русия въглищата имат един от най-ниските дял в света по потребление на първични горива – 15,8%, (в САЩ е 22,1%, в Китай – 70%). При тези условия най-целесъобразно е добивът да се увеличава, а не да се свива.

При запазване на досегашния темп на нарастване на добива руските запаси от въглища ще се изчерпат след 500 години. По-голям запас има само САЩ. Каква е цената на това „черно надеждно злато“, както Владимир Висоцки назовава въглищата в известната си песен?

Околностите на Воркута са легендарни, те са олицетворението на ГУЛАГ. Още в началото на XX век тук е открито най-голямото находище отвъд Полярния кръг — Печорският

басейн. И първите миньори, които построяват Воркута през 1930-50-те години, са политическите затворници. Кръстовете на мемориалното гробище напомнят за ГУЛАГ.

Градът и селата са като оазиси в тундрата: „По време на Съветския съюз миньорите тук получавали до 2 хил. рубли (а една „Лада“ струвала 4 000). Можели да си позволят да летят до Сочи и обратно за една бира“ (от Воркута до Сочи са 3000 км). Сега животът на миньорите е стабилен и осигурен за разлика от 90-те, нищо че не може да се мери със съветския лукс: заплатата на миньорите е 1,5 – 2 хил. евро.

Пред сградата на мината се събира смяната, с която ще се спуснем долу. Мъжете пушат пред входа на постройката: в самата шахта дори носенето на цигари е забранено. За да се влезе вътре, се маркира карта-пропуск и задължително се надува дрегер, монтиран на всеки турникет. При напускане отново се взима проба.

След инструктажа по техни-

ка за безопасност обличам термобельо, панталони, жилетка с подплата, отгоре яке, слагам си колан, на който се закача еднокилограмов акумулатор за челника, а самият челник се закрепва на каската, мятам през рамо един „самоспасител“ — метална кутия тежка около 3 кг. При задимяване на шахтата това устройство осигурява неколкочасово дишане.

Спускаме се на дълбочина почти половин километър и стигаме до една спирка с малък електрически локомотив с вагончета. Заради ужасния грохот и друсането имаш чувството, че се возиш на влакчето на смъртта. Трасето от 9 км се изминава за около 40 минути. Стигаме „последната“ спирка и се прехвърляме на транспорт — „дизел“, който се движи по висеща монорелса. Така пътуваме още към 2 км. Излиза, че освен 6-часовата смяна, трябва още 2 часа за придвижване до мястото и обратно.

Съвременната технология за добив на въглища изглежда

по следния начин: пластът е разрязан от две успоредни галерии, като в случая разстоянието между тях е 300 м. Покривът и стените на галериите са укрепени с метални анкери и мрежи. Навътре между галериите, вече във въглищния пласт, се пробива още един коридор според височината на пласта и това е фронтът на добива, лавата.

В шахтата се работи денонощно: три смени за добив и една ремонтна смяна. Промисленият добив се извършва с комбайн — огромна машина с два въртящи се шнека. Комбайнът минава по фронта на лавата като ренде и кърти въглищата, които веднага се извозват с конвейер — класическите вагонетки отдавна не съществуват. „Рендето“ изминава 300 м за 1 час и за една 6-часова смяна дава около 3 хил. тона.

Заобиколен съм от зловещите лабиринти на Мория от „Властелина на пръстените“: 184 км са само тунелите, а със забранените свързващи проходи стават 250 км. Горещият дим вижда местонахождението на всеки миньор под земята чрез вградените във челника радиодатчик, дори може да подаде специален звуков сигнал към челника, за да го извика към близкия телефон в галерията.

За последното десетилетие техническите нововъведения увеличиха производителността на миньорския труд поне три пъти. Оборътът на „Воркутауголь“ за 2011 г. е 35,16 млрд. рубли, като чистата печалба възлиза почти на 12 млрд. рубли. 80% от добиваните във Воркута въглища са от скъпите марки, използвани като кокс за доменните пещи. В Кузбас (1800 км на югоизток от Воркута), където себестойността е много по-ниска, се добиват предимно „енергийни“ въглища, които са по-евтини и се използват в електроцентралите или котелните за отопление на населението.

Конюнктура Чий газ е по-евтин

Да се добива шистов газ е трудно, скъпо и опасно за природата

Скокът на цената на шистовия газ е неизбежен

Засега последиците от „шистовия бум“ не заплашват „Газпром“. Според специалисти, цената му може да скочи с 40—50% или до 150 долара за 1000 куб. м.

ПОЛИНА СТРОГАНОВА
РБК DAILY

Обемът на технически извлечения шистов газ в света достигна 200 трлн. куб. м. Шистовият газ се добива в Северна Америка, Австралия и Аржентина. Интерес към нетрадиционното гориво проявяват Европа и Китай.

Финансовите схеми, на които се основават продажбите на неизвлечения шистов газ, се превърнаха в икономически капан за тези, които го добиват, пише в експертния доклад „Първите пет години на шистовата революция: какво безспорно знаем“. Анализаторите от Руската академия на науката са убедени, че огромният обем банково финансиране и кръстосаните субсидии, отпуснати за добив на новото гориво, чрез цените на нефта и газовия кондензат изиграха лоша шега на добиващите компании. Компаниите поеха обвързващи задължения, съгласно които са длъжни да продадат заявените количества газ на договорените в условията на лош пазар цени почти без печалба. Специалистите сочат като пример компанията „Чезапийк“, която тази година се оказа на ръба на фалита. Тя

не успя навреме да спре ръста на добива, за да задържи цената и сега ниската себестойност на добития газ препятства погасяването на заема.

Като основен въпрос остава себестойността на добива на шистов газ. Експертите дават широк диапазон на оценка — от 60 до 120 долара за 1000 куб. м, което говори за съществуването на определени трудности. За осъществяването на нови проекти обаче, при съвременното ниво на развитие на технологиите, дългосрочната цена на газа трябва да превишава сегашната цена. Например през ноември при възлизаше на 118 долара за 1000 куб. м. газ. Единственият изход от създалата се ситуация за американските компании може да бъде свиването на добива на шистов газ с последващо покачване на цената.

Според оценката на анализатора на „Райфайзенбанк“ Андрей Полищук, при цена на вътрешния пазар от 150 долара за 1000 куб. м стойността му за европейския пазар ще бъде около 300 долара, като се включат втечняването, транспортът и разреждането. Средната цена на „Газпром“ за потребителите от този регион през второто тримесечие беше 380 долара. Шистовият газ наистина представлява заплаха за „Газпром“, но монополистите имат предимство в конкуренцията, стига да проявят гъвкавост.

ФАКТИ. ЦИФРИ. ДЕТАЙЛИ

140 МЛРД. РУБЛИ
ЩЕ БЪДАТ ИЗХАРЧЕНИ ЗА ПЪТ,
ЗАОБИКАЛЯШ БАЙКАЛ

Разходите на руската железница (РЖД) за реализацията на мащабен проект по строителството на обходна жп линия по южното крайбрежие на Байкал с дължина повече от сто километра, която ще икономиса време за преминаването на товарни влакове по Транссибирската магистрала, могат да достигнат 140 млрд. рубли. Става дума за участъка „Болшой луг — Слюдянка“ в Иркутска област (82 км). Този участък преминава през планински проход. Локомотивите с композициите не могат са-

мостоятелно да го преодолеят, затова се налага да се използва така наречения подбутващ локомотив. Статистиката сочи, че именно в участъка „Болшой луг — Слюдянка“ влаковете губят най-много време. От РЖД имат намерение да прокарат алтернативен път с дължина 110 км — по руслото на река Иркут. Първият вицепрезидент на РЖД Вадим Морозов оценява разходите за увеличаване мощността на БАМ на 737 милиарда рубли, още 181 милиарда ще са необходими за Транссибирската магистрала.

„ЛЕЧЕБНИЦА“ ЗА МЕТРОТО
330 ВАГОНА ГОДИШНО – ТОВА Е
МОЩНОСТТА НА НОВИЯ ЗАВОД

През 2014 г. в Москва ще се появи първият в Русия завод-депо за обслужване и ремонт на вагоните от метрото. Строещт е разгърнат на входа на един от най-отдалечените от центъра на Москва райони — Братеево. Ако в момента Москва разполага с 15 депа и още 7 предстои да бъдат построени до 2020 г., то вагоноремонтни заводи липсват. Най-близкият е в Санкт Петербург. А столичните власти обещава да прокарат 150 км нови подземни линии. Годишно 330 вагона ще могат да преминат капитален ремонт в завода.

БАРИЕРИТЕ СА СВАЛЕНИ
ЗА ЧУЖДИТЕ ИНВЕСТИТОРИ
ВЕЧЕ ШЕ Е ПО-ЛЕСНО

Приет е нов Административен регламент, според който на Федералната служба по финансови пазари се предоставя държавната услуга по присвояването на статут на централен депозитар. Още през 1989 г. в доклада на Групата 30 се препоръчваше на всяка страна да създаде централен депозитар, което и бе сторено от европейски и други страни с високо развити финансови пазари. А в Русия федералният закон за централния депозитар бе приет едва в края на 2011 г. Новият регламент е още ег-

на стъпка към създаването на Международен финансов център в Москва. В действащата до този момент система за отчетност на правата върху ценните книжа са налице недостатъчно надеждна защита на правата на собственик, рискове от неизпълнение на сделките и препятствия за справедливо ценообразуване. Експертите очакват, че създаването на централен депозитар ще помогне тези проблеми да бъдат преодоляни: ще се ускорят взаимните разплащания, ще бъде намален рискът при тяхното осъществяване.

СЪБЕСЕДНИК

МАКСИМ КАНТОР

Между Изтока и Запада

ИЗВЕСТНИЯТ ИНТЕЛЕКТУАЛЕЦ

СЧИТА, ЧЕ РУСИЯ Я ЧАКАТ ТРУДНИ ВРЕМЕНА

Пристигнах в Германия и от летището веднага отидох на една тиха улица с липи в Западен Берлин. Натиснах бутона на домофона с фамилията Kantor. Стар, облицован с дърво асансьор, толкова малък, че дори за един човек е тясно, поскърцвайки ме изкачва нагоре.

Максим, всъщност при вас се получава много интересно: писател, и художник „в един флакон“. Сякаш не мога да си спомня друг подобен феномен. Но за какъв сте се учил? За художник? Вие сам разбирате, че никъде не можеш да се научиш да станеш художник или писател, ако в теб няма някаква заложба. Мой главен и истински учител е само един човек – моят баща. От 6-годишна възраст съм му казвал: „Ще стана и художник, и писател“.

Съдейки по вашите изказвания, от голямо значение за вас е било семейството, атмосферата, в която сте отраснал. Баща ви, неговите приятели, семейните традиции...

От дете са ми втъппявали, че да живееш само за себе си е срамно. Първото, на което ме научи баща ми, е, че всеки човек се състои от другите хора. Това бе една от любимите му мисли. Човек може да се реализира като личност само ако разбира, че се състои от другите хора.

Рисуването дава на писателя едно важно нещо: жизнен опит сред хората. Писането не е професия, писателят трябва да има занаят, посредством който опознава живота: журналист, лекар, войник, моряк. А пък аз бях художник. Трупях опит. Пиших стихове, с мой приятел издавахме стенвестник, след това писах предговори към мои каталози, съчинявах пиеси. Това ми се отдаваше лесно и дълго време с писателство се занимавах между другото. На 40 години реших, че трябва да напиша роман.

Възползвах се от първата професия като инструмент за описание на света: поисках да разбера как естетиката на двадесети век е повлияла на историята. Изведнъж открих фалша на авангарда, вграждането му в тоталитарния модел, неговата лъжереволуционност и почти веднага съзрях контурите на бъдещия роман.

Така се появи „Учебник по рисуване“. Сега завършвам трилогия със заглавие „Червена светлина“. Тази книга е на границата между историята, социологията, философията. Но, разбира се, това е художествено произведение – с

множество герои, исторически линии. Практически там е цялата история на XX век.

Нека сега да преминем към нещата в Русия. Струвамисе, че вие се отнасяте към бъдещето някак си доста скептично. Според вас съществува голяма опасност от упадък на страната, няма никакви варианти за позитивни прогнози. Вие постоянно повтаряте думите за специфичния път на Русия. Не ви ли се струва, че специфичният път – това е следване на здравия смисъл? Ето например Сингапур – там не е имало и сега няма никакви природни ресурси. Обаче сингапурският лидер Ли Куан Ю много прагматично и мъдро се възползва от опита на други страни и построи успешна държава.

А вие постоянно повтаряте всъщност това, което са имали предвид реформаторите, натрапващи на закъстения народ чужда история; това, което говорят сега олигарсите – нека започнем всичко на чисто. Казват, че народът ни уж е неудачник.

Стоп, не съм казвал това. Но още малко и бихте го казали.

Нищо подобно. Нещо повече, аз знам прекрасно, виждал съм това със собствените си очи, че ако руският човек бъде поставен в американското общество, там той прекрасното ще се приспособи и почти винаги ще стане аконепроспериращ, тонапълно успешен гражданин.

Имам предвид друго. Да, ако руснак, китаец, дори марсианец бъде поставен в САЩ и бъде интегриран в американската култура, той ще я възприеме, защото там няма минало. И той като американците ще започне да се бори за място под слънцето и ще стане капиталист. В руската култура, с нейното специално отношение към народа, безправие, несправедливостта в култура, която се е зародила върху неплодна почва, трябва да се живее другояче. Нашата земя ражда недостатъчно, произвежда малко.

Как така? Анимаруската земя не ражда милиони тонове нефт, милиарди кубически метра газ? И руда, и дървен материал, и още много неща. Вие имате някакво опростено, направо почвеническо понятие за това – щом добивите от зърнените култури са ниски, значи руската земя е неплодна и затова руснаците имат свой специален път.

Добре, ще се опитам да го кажа по друг начин. Как може да се ориентираме към онзи начин на производство, който ангажира 2% от населението? Колко души са заети в нефто-

добива? Милион? Два милиона? Най-вероятно, не повече. Как Русия е живяла преди нефта? Благодарение на селското стопанство. А в нефтодобива са ангажирани 2% от населението. Къде да се диянат другите? Това население би могло да се труди в целните, да се занимава с производство и строителство в страната, но сега тези хора нямат и никога няма да имат работа. А държавата не може да им дава социални помощи, защото няма откъде да ги вземе.

Нали ви попитах: защо не сте способни да вземем най-доброто, което човечеството е създавало, и да се възползвате от този опит за благо на Русия? Защото не могат да се вземат парченца от чинията на съседа – а ако там има отрова. Трябва да имаме своя чиния.

Не е убедително. Обяснявам защо Русия не може да вземе американските принципи и да постигне същото благосъстояние. Руската култура се е сформирала в условията на пропаст между богати и бедни. Разривът между масата бедно население и имотните хора характеризира цялата руска история. Когато Америка се е създавала, нейният патос е бил, че всички ще станат богати, ще забият стълбове на имотите си. В историята на Русия няма нито един ден, в който хората да са живели с такива мечти. Този американски път е невъзможно да се приложи нито в Португалия, нито във Франция, нито още повече в Русия. На всичкото отгоре Русия се различава и от Европа. Европа е живяла чрез колониализма, Русия е колонизирала собствения си народ. Селяните станаха нашата вътрешна колония.

Това са диаметрално противоположни системи на социума. Е, какъв опит бихме могли да почерпим от тях?

Ако виждате в това специфичния руски път, ако лишавате Русия от правото да изучава чужди практики и да избягва чужди грешки, тук ние свасняма да стигнем до общо мнение. А вие чел ли сте „Женитба“ от Гогол? Вземете чертите на всички кандидати за женитба и ги съберете в един образ. И ще получите образа на страната. Не, така няма да стане.

Почакайте, но нали времената сега са други. Глобализация. Ето и Европа се обедини. А вие все ми говорите за руската община. Понякога ми се струва, че вие познавате Русия само от книгите. Европа както се обедини, така

РИСАН СЪХУШИЧ

ДОСНЕ

→ ПРОФЕСИЯ: ХУДОЖНИК

→ ВЪЗРАСТ: 55

Максим Кантор е роден през 1957 г. в Москва. През 1980 г. завършва Московския политехнически институт. През 1983-1984 г. организира независима група художници „Червената къща“, които правят серия неофициални изложби. От 1988 г. участва постоянно в големи чуждестранни изложби. Има картини в Британския музей, Третяковската галерия, Руския музей, Берлинската академия, Музея във Франкфурт и др. През 2006 г. публикува романа „Учебник по рисуване“ в два тома. По-късно издава сборници с пиеси, есета, разкази.

Кризата на западната цивилизация продължава не 30, а по-скоро 130 години

и ще се разпадне. В историята това вече се е случвало. Началото на XIX век – Свещеният европейски съюз. Е, къде се дияна това обединение? Отиде на вятъра – ето къде. И къде виждате глобализацията? Конкретно в какво се проявява? Западната цивилизация преживява поредната голяма криза, тя трябва да изпълзи от ямата.

За кризата слушаме вече 30 години. Какво променя това?

Всъщност кризата на западната цивилизация продължава не тридесет, а по-скоро 130 години. XIX век на прогреса завърши с Парижката комуна, Манифеста на комунистическата партия. Натрупах се достатъчно противоречия,

сложни въпроси, на които трябваше да се даде отговор. Как се опитвах да пресека това? Отначало чрез завоюване на нови колонии и създаване на нови пазари. След това се насочиха навътре, като потискането на обикновения човек достигна невероятно равнище. Това породило написването на манифеста на Маркс, настъпиха революции, които преминаха по цяла Европа. Те бързо се конвертираха във войни. След това – Първата световна. И реакцията срещу Световната война – голямата революция. И дори им се стори, че революцията ще обхване целия свят. Това не се случи, войната се оказа по-силна от революцията.

На практика Първата световна война, без да затихва, премина във Втората световна. Защо? Защото войната бе по-необходима на света, отколкото революцията, войната не рушеше съществуващите институции, войната бе по-надеждна. Апетитите за война не бяха задоволени, целите не бяха постигнати. Така настъпи още по-страшната Втора световна война. Сега кризата навлезе в трети етап. Кolkото повече капиталът е заплашен от възможна революция, толкова по-ясна е потребността от война. Всеки път Западът отвоюва нови сегменти от пазара, но апетитите растат. Когато СССР се срина, на Щатите и Европа им стана по-леко. Но не много. Какво ще се случи по-нататък? Разделяне на Русия? Или още нещо от този род.

Ние с умиление говорим за западната цивилизация като забравяме, че около една трета от миналия век Западът е воювал, като е изтребил милиони души.

Защо ни лишавате от оптимизъм? Свeтът не стои на едно

място. А само ние буксуваме. Защо, по дяволите? С нашите ресурси, природни, човешки...

Аз се реализирах като художник при капитализма. Станах осигурен човек. Бях признат от Запада. Имам всичките класови причини да подкрепям капитализма. Пречи ми само моралното чувство. Цял живот съм искал да бъда като героя на Аркадий Гайдар „малъчиш кибалъчиш“. Но после попаднах при буржоата. И те ми казаха: вземи бурканче сладко и пакет бисквити. И аз, каейки се, отначало ги взех. Но после ги върнах, защото изпитвах срам да ги ям. И тогава започнаха да ме укоряват: „Какво, ти да не си за социализъм? Какъв позор! Всички най-добри хора сега са за олигархията. Сега ние ще разтурим напълно тази тъмна работа, пречи ни само проклетата вертикалната линия на властта.

Нека да я разрушим – и да разграбим до край по корпорации остатъците в страната“. И това се случва в условията, когато в света се надигат същите предвоенни облаци, както и през 1913 г. Върнахме се в 1913 година на миналото столетие само с една разлика – не вярваме в социалистическата доктрина, която тогава спря войната.

Вие сте за оригинален руски път към благоденствието?

Поради своето особено местоположение Русия се намира между Изтока и Запада, представлява културен трансформатор, превключва от едно напрежение към друго. С това си качество тя е интересна в историята. В това е нейната културна и историческа мисия. Така че придържайте се към тази уникална роля, дявол да го вземе!

Беседата води
Владимир Снегирев

Памет Как да се озовеш в Съветския съюз?

ИТАР-ТАСС

Пътешествие във времето и пространството

Не е необходимо да се записваш на екскурзия и да преобръщаш тонове литература, за да се потопиш в историята на страната, която не съществува повече от 20 години.

ДАРЯ ГОНЗАЛЕЗ
РУСИЯ И БЪЛГАРИЯ

Влак

Строителството на Великата северна железопътна линия, съединяваща Баренцово море с водните магистрали на Западен Сибир, е бил един от най-важните „Велики строежи на комунизма“. Далекоизточният участък от линията – Байкало-Амурската магистрала, знаменитата БАМ, през 1974 г. е обявена за „всесъюзен ударен комсомолски строеж“. Към Сибир потеглили хиляди младежи, представители на 70 националности в СССР. Строителството на основната част на жп линията отнема повече от 12 години, а един от най-сложните участъци, Северо-Муйският тунел, е въведен в експлоатация едва през 2003 г.

Но много преди комсомол-

ците началото на строителството на магистралата е положено от затворниците: още през 1932 г. в Далечния изток е създаден Бамлаг – Байкало-Амурски трудово-изправителен лагер.

Аналогичен лагер, подведомствен на ГУЛАГ, в периода 1947-1953 г. бил разположен в

В съвременна Русия са съхранени множество отпечатъци от съветската епоха

отрязъка на Чум-Игарка, в Полярен Урал. 80 000 затворници са били ангажирани със строителството на не толкова успешната в сравнение с БАМ част от линията – Трансполярната магистрала, известна в наши дни като „мъртвия път“. Започваща оттатък Полярния кръг, магистралата трябвало да съедини всички северни опорни пунктове на страната – от Мурманск до градовете в Чукотка, като по този начин да

се реализира в живота идеята за усвояването на Крайния север. Строителство се водело, без да има разработен проект, защото срокът за предаване на обекта бил изключително кратък. Така и недовършеното строителство било преустановено веднага след смъртта на Сталин, през 50-те години. Сега по-голямата част от пътя е изоставена, мостовете, лагерите и пустеещите села стремително се рушат. Местните историци и краеведи продължават да се борят за запазването и поддържането на лагерите като паметници на историята.

Самолет

Полетът Москва-Саратов отнема не повече от час и половина – точно толкова е бил в космоса Юрий Гагарин по време на неговия първи полет. 836 километра на юг от столицата – това е разстоянието, което трябва да се преодолее, за да се докоснеш до земята, на която се е приземил първият човек, полетял в Космоса.

Село Узмorie в Саратов-

3 АДРЕСАНА МИНАЛИТЕ ГОДИНИ

1 Този паметник се вижда от космоса. Между селата Труд и Знание, на границата с Казахстан, преди четиридесет години главният лесничей на Звериноголовското горско стопанство Александър Каншичков насадил с дървета огромни букви, които образували надписа „Ленин – 100 години“, за целта са му били необходими един милион фиданки.

2 В град Пошехоние в Ярославска област работи интерактивния проект „Рус советская“. В програмата от мероприятия са включени участие в заседание на колхоз и постъпване в пионерска организация, участие в тържествен строй за деца с всички съветски атрибути. Освен пионерската клетва, краткият курс включва и обучение на муикални инструменти – тромпет и барабан.

3 Местните летища във Воскресенск и Серпухов предлагат на посетителите пилотиране на съветския учебен самолет Як-52 в качеството им на втори пилот.

ска област, заедно със съседното село Смеловка, влиза в историята на усвояването на Космоса: на 12 април 1961 г. именно узморските механизатори посрещат Юрий Гагарин. Спорен е въпросът на кое от двете села да се отдаде почетното звание „мястото на приземяването на първия космонавт“. Спускаемият апарат „Восток“ се приземява в овраг, недалеч от Смеловка, но в землището на Узморийския колхоз. Историческите събития от 1961 г. са увековечени не само на мемориалното Гагаринско поле, но и в паметта на по-възрастните жители на Узмorie. До ден днешен са живи свидетелите – тези, които със собствените си очи са видели приземяването на Гагарин и на кабината на „Восток“. Още повече селяни помнят как Гагарин пристига в Узмorie за втори път: на 6 януари 1965 г. той става почетен член на Узморийския колхоз.

В училището на село Узмorie гостите се посрещат от младите гагаринци. Децата са със сини пилотки и се строяват от входа на училището до музея на Гагарин, отдавайки пионерски салют. „Младите гагаринци“ – това е узморийската разновидност на пионерската организация. Те си имат химн, клетва, свои сти-

И днес е по-жив от всички живи?

Точният брой на паметниците на Ленин, поставени по времето на СССР, не е известен. Но дори и днес, след всички премествания и демонтажи, в Русия се намират повече от шест хиляди статуи на вожда, и това е без да се вземат предвид паметниците на Ленин в страните от ОНД и в Източния блок, комунистическа Куба и дори шестте статуи в САЩ. Първият бюст на вожда е направен в Петроград на 19 февруари 1919 г. от скулптора Георгий Алексеев.

ИТАР-ТАСС

хове, преправени от пионерските.

Четири години след приземяването колхозните полета на Узмorie са превърнати в мемориален комплекс „Гагаринско поле“, тук си спомнят за първия космонавт не само в деня на космонавтиката.

Канал

Беломорканал – Беломорско-Балтийски канал – свързва Сорокския залив на Бяло море с Повенецкия залив на Онежкото езеро. Каналът съкращава пътя между Балтийско и Бяло море с 4000 км (в сравнение с пътя около Скандинавския полуостров). Беломорканал е построен през 1933 г. за рекордно кратки срокове – 20 месеца. За строителството му от ГУЛАГ са били изпратени стотици хиляди затворници. Той е бил един от най-значимите строежи на „първата петилетка“ – първият петгодишен план за развитие на икономиката на Съветския съюз – и първото в СССР изцяло „лагерно“ строителство. Независимо от всичко Беломорканал не се отнася към т. нар. „Велики строежи на комунизма“. Днес в базата на канала действа исторически комплекс, а по протежението му са поставени паметници на затворниците, загинали по време на строителството.

Магистралата: „живият“ и „мъртвият“ път

ЛАЙФ/ЕВРОМЕДИА

Екскурзия по БАМ може да се поръча в туристическа агенция. А виж, посещение на „мъртвия път“ – това си е екстремно приключение – там няма организирани екскурзии, само местните организират разходки за желаещите. Достатъчно е да се стигне до Салехард и да се тръгне по разрушените релси. По протежение на пътя могат да се видят голям брой лагерни постройки, охранителни вишки, ржджасали локомотиви и няколко музея – преди всичко на строежите „№ 501“ и „№ 503“.

LORI/LEGIONMEDIA

Крайцерът „Аврора“ отдавна е исторически експонат, макар все още да се числи в редовете на военноморския флот

ИТАР-ТАСС

Паметникът на Юрий Гагарин в родния му край

Поглед Иззад всяко кълчене на съвременността наднича вечността

Предговор към Виктор Пелевин

Виктор Пелевин е гуру на руските читатели. Това е официална присъда: интернет обществото избра писателя за първи интелектуалец на страната. Той честно е заслужил това звание с книгите си.

АЛЕКСАНДЪР ГЕНИС
ЛИТЕРАТУРОВЕД

Пелевин причаква настоящето, следвайки всички извивки на руския живот. Но вместо историческа хроника и злободневни частушки твори неговата метафизика, прибягвайки до универсалния прием – реди древни теологични конструкции върху сюжетите на книгите си.

Всички се въздигат върху един общ философски фундамент. Околният свят е поредица от изкуствени конструкции, между които сме обречени вечно да блуждаем в търсене на “суровата” изначална действителност. Всички тези светове не са реални, но не могат да бъдат наречени и измислени, поне докато някой вярва в тях. Всяка версия на света съществува единствено в нашата душа, а психическата действителност не познава лъжата.

Така шедьовърът на Виктор Пелевин, първият в Русия дзенбудистки роман “Чапаев и Пустота”, се опира на неспособността да се различи истинската от измислената реалност. Събирането и изваждането участват в процеса на изработване на измислените светове. Рецептата за изграждането на такива миражи се състои в това, че авторът варира с размерите и конструкцията на “търсача на видове” – рамката на прозореца, през който героят му вижда света. Всичко най-важно тук се случва на “перваза” – на границата на различните светове, защото Виктор Пелевин е поет, философ и писател-битовист, който описва граничната зона. Той усвоява допирните точки между реалностите. Там, където възникват ярките художествени ефекти от наслагването на една картина на света върху друга, от което се създава трета, напълно различна от предишните две.

Привлечен от сблъсъка на епохи, Пелевин често заселва текстовете си с герои, които обитават два свята. Светските служители от разказа “Принцът на Държавния план”

Сред неговите поклонници дори е битувало мнението, че романите му са писани от компютър

Виктор Олегович Пелевин е роден на 22 ноември 1962 г. в Москва. Работил е като журналист

Кадр от филма “Generation “П”, заснет по романа на Виктор Пелевин

живеят едновременно в тази или онази видеоигра. Лумпенът от разказа “Денят на булдозериста” се оказва американски шпионин, китайският селянин Чжуан – кремълски вожд, съветският студент се превръща във вълк.

Границата между световите е непристъпна, но може да бъде премината, защото световите, както твърди авторът-будист, са само една проекция на съзнанието ни. Единственият начин за преминаване от една действителност в друга е личната промяна, метаморфозата. Тази способност е условие за оцеляване в стремителната бъркотия от въображаеми реалности, които се сменят произволно.

Митовите и легендите на нова Русия, които съчинява Пелевин, се равняват на сбора на Стругацки и Лем, умножен по Борхес. Сглобеният по тази схема генератор на сатириче-

ската фантазия безспирно произвежда сюжети за отровните, смешни и безкрайно изобретателни книги, които съпътстват и разобличават вестникарската действителност.

Прозата на Пелевин обаче никога не се изчерпва със социалното. Иззад всяко кълчене на съвременността наднича небето на вечността, към което се стремят всички герои на Пелевин. Приключенията на блуждаещото съзнание в търсене на истината, която не може, но трябва да бъде назована, градят вътрешния, постоянен и основен сюжет на всичките му съчинения. Именно в него се крие тайната съблазън. Като много други Пелевин вижда всичко, знае всичко, не вярва на нищо, но не пише мрачни текстове. Вместо това, цитирайки този път Платон, той твърди, че зад видимата действителност,

която в най-добрия случай предлага перспективата „да попаднеш в задръстване сред изгорели газове с ярко червеното си „Порше“, съществува друга реалност. Няма значение каква е тя и как се нарича, но надеждата за нея е най-добрият празничен подарък за верните читатели, които като всички герои на Пелевин „просто жадуват някакво чудо – нещо, от което всичко се променя“.

Пелевин успешно се вля в западната литература, но не по течението на славистиката. В Англия, Америка, Франция го четат като съвременен, а не като руски автор, а в Япония се радва на особено внимание. Хубавите преводи на новите книги ще въведат Пелевин редом с Павич и Мураками в кохортата на майсторите на чудноватия реализъм, които правят обитаема реалността на XXI век.

Откъс от романа S.N.U.F.F.

Има занимания, които се оказват спасителни в момент на душевни неволи. Обърканият ум разбира какво и в каква последователност да направи и получава почивка за известно време. Това са например нареждането на пасианси, подстригването на брадата и мустаците и тибетското медитативно бродирание.

Към тях причислявам и почти забравеното днес изкуство да се пишат книги.

Чувстваме се много особено. Ако ми бяха казали, че ще седя пред монитора като последния сомелиер и ще трупам едно връз друго издялани от компа кубчета с думи, щях да заплюя този човек в лицето. Образно казано, разбира се.

Все още не съм се превърнал в орк, макар да познавам това племе по-добре, отколкото би ми се искало. Но не написах този кратък мемоар за хората. Направих го за Маниту, пред когото скоро ще се изправя, ако поиска да ме види, разбира се (може да се окаже твърде зает, понеже на срещата ще ме придружава сума народ)...

Когато започнах тези записки, още не знаех как ще приключи цялата тази история – и повечето събития са описани така, както съм ги преживял и разбрал на момента. Затова в разказа си често сменям времето на сегашно.

По публикация в агенция РИА “НОВОСТИ”

Казак - това е нация, професия или призвание?

В СЛЕДВАЩИЯ БРОЙ
Декември 27

Чакаме ви на нашата фейсбук-страница

www.facebook.com/rusiaibulgaria

Лесен достъп до електронното съдържание

rbth.ru/e-paper

За реклама в изданието търсете:

В Москва
sales@rbth.ru
тел. +7 (495) 775 3114
факс +7 (495) 988 9213

В София **Деля Йорданова**
pr@duma.bg
тел. +359 (2) 970 52 07

ИГА В ЦАРСТВОТО НА ЧАСТНИТЕ МЕДИИ

изправят срещу господарите на медиите

се оказва свободен за шепа ухажори на властта, допълнително облагодетелствани от

НИЯ

тъпят по същия начин, заяви ректорът на библиотеката Бърт Дарнтън (11). Всички обсъждаме с един и същ ракурс. Водим проучвания, пишем статии, работим за това други учени да се позават на нашите статии, и всичко това безплатно... А след откупуваме резултата от собствения си труд на иранска цена.

Несъмнено в дългосрочен план научната общност няма да има друг избор освен да преработи системата и да търси собствени решения. Такива не съществуват, особено от гледна на свободното и открито публикуване със сайтове като PLoS, HAL, arXiv..., но ще трябва да се работи за гаранране на качеството.

РИШАР МОНВОАЗЕН

ател „Елзевиър“, The Guardian, Лондон, февруари 2012; „Mathematicians organize boycott of a publisher“ (Математици организират бойкот срещу издател), The New York Times, 13 февруари 2012.

(10) Faculty Advisory Council memorandum on Journal Pricing, „Major academic subscriptions cannot be sustained“ (Важните абонаменти за периодични издания не могат да бъдат поддържани), 16 април 2012, www.harvard.edu.

(11) Вж. Робърт Дарнтън, „Университетската библиотека от Волтер до Гугъл“, МОНД дипломатик, април 2009.

политиката на приватизация и дерегламентация.

Какво се получава? През 2006 г. в Бразилия, където медийните магнати заемат едно от всеки десет места в Камарата на депутатите, а в Сената – едно от всеки три, групата „Глобо“ беше собственик на „61,5% от телевизионните канали“ и на „40,7% от общото разпространение на вестници“ (5). А телевизионният магнат Роберто Мариньо (чиято кончина бе отбелязана от Лула да Силва с тридневен национален траур през 2003 г.) е притежател на мрежа от над сто и двадесет канала по света, чрез които достига до повече от сто и двадесет милиона зрители на ден.

В Чили националният печат е собственост или на бизнесмена Агустин Едуардс, начело на групата „Меркурио“ (двадесет и два всекидневника, от които три национални, четиринадесет радиостанции и една телеграфна агенция), или на банкера Алваро Сайе, който ръководи компанията Чилийски журналистически консорциум (над половин дузина вестници и списания и шест радиостанции) (6).

Разперил пипала, достигащи до повече от петстотин милиона души, консорциумът на Густаво Сиснерос притежава шестдесетина фирми с близо тридесет хиляди служители в четиридесет страни по света. Каналът му „Веневисион“ събира 67% от аудиторията във Венецуела, но Сиснерос

има акции и в „Каракол ТВ“ – Колумбия, и също в цифровия канал „ДирекТВ“, който обхваща целия континент.

В Аржентина мастодонтът „Кларин“ представлява приблизително 60% от цялата медийната индустрия. Той е първи кабелен оператор, издава четиринадесет вестника, контролира десетки национални радиостанции, притежава общо около двеста и петдесет медии. Тези случаи не са изключение, а по-скоро правило в целия регион.

След период на умиротворителни инициативи (от типа на неофициалната среща между Чавес и Сиснерос през 1999 г.), прогресивните латиноамерикански лидери се залавят със задачата да създадат държавна рамка за медийния сектор. На 8 декември 2004 г. Чавес издава постановление за прилагане на закона за социална отговорност в радиото и телевизията (валидна и за интернет от декември 2010 г.), с което се

регламентира информационното съдържание. Освен че предвижда минимални квоти за държавните оператори, текстът постановява Венецуела да бъде в съответствие с Междоамериканската конвенция за правата на човека – тя регулира програмите, излъчващи сцени на насилие или със сексуално съдържание (забранени между 7 и 23 ч.) и забранява реклама на цигари и алкохол. Но предвиденото в декрета не спира дотук. Раздел 7, член 28 наказва посланията, които „подклаждат религиозна, политическа, полова, расистка или ксенофобска ненавист и нетърпимост“ или „вселят страх и безпокойство сред населението“, наказва също и „невярната“ информация. През ноември 2010 г. Боливия приема закон с подобен текст, но във връзка с „борбата срещу расизма и всякакъв вид дискриминация“, а конституцията на Еквадор от 2008 г. преследва погрешната информация, пораждаща „социални размирици“.

Ляво кроше

МОЖЕ да се оспори всичко това, както прави завеждащият американския отдел на организацията за наблюдение на човешките права „Хюман Райтс Уоч“ Хосе Мигел Виванко. Той настоява, че „правото на информация се отнася до всякакъв род информация, включително такава, която (...) може да се окаже „погрешна“, „невярна“ или „непълна“ (7). Това обаче веднага може да се обори, понеже през 2002 г. частните венецуелски медии преднамерено разпространиха именно „невярна“ информация, според която привърженици на Чавес открили стрелба по населението, и това ускори провалилия се държавен преврат срещу Чавес. Но дали разискванията относно информационното съдържание са най-добро средство за постигане на желаното преустройство на медийния сектор?

Както отбелязва Арам Аронян, директор на венецуелското месечно издание Куестсион, „би било крайно жалко да платим политическата цена за мерки, считани за самовластни (...) без те да доведат до съществен напредък“. Според него вниманието следва да се пренасочи от съдържанието към собствеността на осведомителните органи: „В противен случай 80% от публиката ще остане в ръцете на монополистичните структури на частните медии“ (8).

През 2009 г. Аржентина реши да приложи такъв подход. През октомври бе приет закон за „деконцентрация“, който намалява броя на лицензите, които една и съща фирма може да получи, сваля на 35% дела на достъп до

държавни информационни средства и комуникационни фирми с нестопанска цел или като укрепват съществуващите. Но усилията в тази насока невинаги са плодотворни.

Най-напред по отношение на плурализма, тъй като новите печатни органи не могат да устоят на изкушението да компенсират произвола на частните медии, като възпроизвеждат някои техни слабости. Американският наблюдател Кен Кнаб се оплаква, като казва, че левите активисти „обикновено мислят, че с много опростяване, преувеличение и повторение ще се получи контрабаланс на пропагандата в полза на съществуващия ред. Все едно боксър, който е гроги от дясно кроше, да го съвземеш с ляво“ (10).

После, по отношение на разпространението. Проучване на Центъра за изследване на икономическата политика (CEPR) сочи, че от 2000 до 2010 г. аудиторията на държавните канали във Венецуела от 2,04% е станала 5,4 % (11). Макар и смела, промяната на закона за банките от 2010 г., който по подобие на еквадорската конституция забранява на акционерите на финансови организации да притежават средства за комуникация, едва ли ще е достатъчна да поправи положението.

„След като се предполага, че нашето общество трябва да напредва по пътя към социализма“, дали Венецуела не трябва да престане да раздава програми и лицензи за експлоатация на честотното пространство на частни интереси, се пита Аронян. „Вместо това, защо не помислим за едно-единствено голямо обществено пространство (...) ,самото то така уредено, че да се гарантира да бъде ползвано по демократичен начин?“. В такъв случай, щом спрем да смесваме свободата на словото с тази на медийните компании – вече няма смисъл тя да бъде регулирана.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Христина Костова

(1) Jo Tuckman, „Computer files link TV dirty tricks to favourite for Mexico presidency“, The Guardian, Лондон, 8 юни 2012.

(2) Цит. от Морис Льомоан, „Dans les laboratoires du mensonge au Venezuela (В лабораториите за лъжи във Венецуела)“, Le Monde diplomatique, август 2002.

(3) Elizabeth Fox, Silvio Waisbord (съставители), „Latin Politics, Global Media“, University of Texas Press, Остин, 2002.

(4) Erica Guevara, „Téléprésidents“ ou „média-activistes“ de gauche? („Телепрезиденти“ или леви „медийни активисти“) в Olivier Dabène (съставител), La Gauche en Amérique latine, 1998-2012 (Левията в Латинска Америка, 1998-2012), Les Presses de Sciences-Po, Париж, 2012.

(5) Giancarlo Summa, Le Rôle politique de la presse au Brésil (Политическата роля на пресата в Бразилия), Institut des hautes études de l'Amérique latine, Париж, 2009.

(6) Bk. Ernesto Carmona, „Chile. Los amos de la prensa“ (Господару-

ме на пресата в Чили), América latina en movimiento – ALAI (А. Америка в ход), 23 октомври 2012, http://alainet.org.

(7) „Venezuela: Limit state control of media“, omBoreno nismo go Ugo Чавес, 1 юли 2003.

(8) Арам Ахронян, „Democratizar las comunicaciones sí, pero... ¿sabemos cómo y para qué?“ (Да демократизираме комуникациите – да, но знаем ли как и защо?), América Latina en Movimiento (ALAI), 25 август 2009.

(9) Цит. от Marcela Valente в „Nueva ley de medios audiovisuales“ (Нов закон за аудиовизуалните медии), Inter Press Service (IPS), 10 октомври 2009.

(10) Цит. от Rafael Uzcátegui в Venezuela: révolution ou spectacle? (Венецуела – революция или шоу?), Spartacus, Париж, 2011.

(11) „Médias et Venezuela: qui étouffe qui?“ (Медии и Венецуела – кой кого задушават?), La valise diplomatique, 14 декември 2010, www.monde-diplomatique.fr.

Мълчаливата битка

„Левицата трябва отново да повдигне решително въпроса за работното време“, заявява в „Либерасион“ от 30 октомври социалистът Пиер Ларутюру, радетел за четиридневна работна седмица. Но дали с борбата за законово установената продължителност на труда се изчерпва въпросът за проблематичното отношение на съвременните западни общества към времето?

МОНА ШОЛЕ

ИСПАНСКИЯТ икономист и писател Фернандо Триас де Бес съзнава добре, че хората разполагат със също толкова малко време да четат, с колкото и самият той да пише. Преди няколко години той публикува разказ, който има качеството да бъде едновременно кратък и изобилстващ със съкращения (1). В него се проследяват преめждията на обикновен човек, кръстен ОТ, съкратено от „обикновен тип“. Като служител в мултинационална компания ОТ изпълнява отговорна длъжност – той има задачата да крие по чекмеджетата фактурите на доставчиците, така че последните да бъдат заставени да ги пращат отново. Тази отговорна задача, както и погасяването на кредита за закупуване на семейното жилище поглъщат цялото му време (В) и той не може да се посвети на тайната си страст, обзела го още в детството – изучаването на червоглавите мравки (Червгл Мрав).

След като един ден пресмята, че за негово голямо съжаление ще му бъдат необходими още тридесет и пет години, за да изплати кредита и да се върне най-сетне към свидните си Червгл Мрав, ОТ решава да напусне работа и да забогатее. И тогава му хрумва гениалната идея да продава онова, от което съвременниците му най-силно се нуждаят, а именно В. Първоначално започва да пласира на пазара флакони с по пет минути време, които тутакси са разграбени. Тогава разширява асортимента и предлага кутии, съдържащи по два часа... Търговският му усет предизвиква социални и политически вълнения, които той изобщо не е предвиждал.

Историята на Триас де Бес има заслугата да илюстрира механизма на паричния дълг като „кражба на време“ (2) и в по-широк смисъл „глад за време“ (3) – състояние, което съвременните западни общества добре познават. Възможно ли е тези общества, заслепен от престижа, който френетичният ритъм на живот дава, пленници на определено схващане за човешката участ и дейност, да подценяват такова

основно благо, каквото е времето, и то дотам, че безсрамно да го деградират? Германският социолог Хартмут Роза подчертава, че зад това, което всеки най-често възприема като естествена даденост или като променлива част от индивидуалното си съществуване, все пак съществува един „времеви режим“, който съвсем не е случаен.

В съвременното той разграничава три форми на забързване, които се съчетават: забързване в техническо отношение (Интернет, високоскоростните влакове, микровълновата печка); забързване в социално отношение (през живота си човек по-често сменя работата и партньора си, по-често заменя предметите); и забързване на ритъма на живота (човек спи по-малко, говори по-бързо, общува по-рядко с близките си, гладни, докато

говори по телефона и гледа телевизия). По пътя на логиката техническото забързване би трябвало да осигури на всички спокойно и безгрижно всекидневие. Само че, макар да съкращава времетраенето на процесите, то увеличава броя им. Изисква се много по-малко време, за да напишеш електронно съобщение, отколкото обикновено писмо, но хората пишат много повече електронни съобщения, отколкото някога са писали писма върху хартия. Колата позволява да пътуваме по-бързо, но тъй като благоприятства увеличението на броя на пътуванията, тя не съкращава времето, отделено за транспорт... Главоломното нарастване на изкушенията и възможностите – потребление, развлекателна индустрия, Интернет, телевизия... – изисква също така постоянно взимане на решения и загуба на време.

от които се нарича чисто и просто „Време за мен“, позволяват на заможните класи да се освободят от домакинските задължения или гледането на децата, предоставяйки една неблагодарна и зле платена работа на главно женска работна ръка, състояща се от бедни и/или имигранти (4). Времето на тази „помощна работна ръка“ е третирано с крайно пренебрежение, както и това на получаващите социални помощи, принудени да чакат на опашка пред гишетата (5): „Елате утре“. Същото неравенство е налице и по отношение на правото да изключиш телефона си. Един наеман работник твърди: „Шефът, отговорник за поддръжката на сградите, си позволява да си изключва телефона, когато си поиска. Ала неговите подчинени, работниците, биват смърмряни, когато изключат своя“ (6).

Като цяло жените са подложени на особен натиск. През юли 2012 г. белгийското феминистко движение „Женски живот“ посвещава

на този проблем ежегодната си седемдневна научна среща. В обосновката под надслова „Да станем отново господари на времето си!“ (www.viefeminine.be) се отбелязва, че жените, освен че поемат основните домашни задължения, играят и ролята на „времеви амортизатори“ в предприятието, където често работят със съкратено работно време (вж. статията на Маргарет Маруани и Моник Мерон на стр. 7-8), и в частната сфера, където носят „психическия товар на организацията на времето в семейния живот“. Те са също жертви на „сексисткия манталитет, който свързва женствеността с отдаденост на другите“. Една медицинска сестра споделя във връзка с това: „Когато правя нещо за себе си, винаги имам чувството, че съм изоставила някого“ (7).

Въпреки че през последните десетилетия трудът стана по-интензивен и при определени категории трудещи се проявява тенденция да завладее личната сфера, официалната му продължителност постоянно спада от началото на модерната епоха. Следователно хората разполагат с повече свободно време, но са все така въввлечени в адския ритъм на колективния живот (8). Роза подчертава, че освен това те често прекарват свободното си време в дейности, които имат ниска стойност в собствените им очи, например гледат телевизия. Те страдат от своеобразни задръжки да правят това, което наистина искат.

Нищо чудно. Защото проблемът с времето не е само количествен (то никога не стига), но и качествен – хората не знаят как да живеят във времето, как да го опитомят. Представата им за него е наложена от капиталистическата етика, вдъхновена от протестантството, но до голяма степен извън религията (9) – времето е абстрактен ресурс, от който трябва „да се възползваме по възможно най-интензивния начин“ (10). Британският историк Едуард Палмър Томпсън

Часовникът: „дяволската мелница“

СПОРЕД Роза историческият феномен на забързването първоначално засяга западните общества, които го предизвикват със своите желания, съзирайки в него обещание за прогрес и независимост. Впоследствие обаче той се разпростира извън институциите и политическите рамки, благодарение на които съществува. Превръща се във „вътрешна тоталитарна сила на модерното общество“, в смисъл на абстрактен, вездесъщ принцип, който никой не би могъл да избегне. Във всекидневието си индивидът има чувството, че постоянно „гаси пожар“, без никога да може да обхване с поглед собствения си живот. А на колективно равнище политическите общности губят

контрол над собствената си участ. Парадоксално, това лудо препускане е придружено от чувство за инерция и фатализъм.

Макар че прогресивните среди не винаги идентифицират ясно времето като залог на една стратегическа битка, все пак може да се установи, че то се е превърнало в твърде оспорван и неравномерно разпределен ресурс. Във Франция законите „Обри“ от 1998 и 2000 г. за съкращаване на работното време предоставиха допълнителни отпуски за кадрите, но нарушиха ритъма на нискоквалифицираните наемни работници, които бяха принудени да проявяват повече гъвкавост. Агенциите за т. нар. грижи за човека, една

(1) Fernando Trias de Bes, *Le Vendeur de temps* (Продавачът на време), Hugo&Cie, Париж, 2006.

(2) Вж. Маурицио Лазарато, „Задълженият човек или откраданото време“, *Монд дипломатик* в Дума, 16 февруари 2012.

(3) Hartmut Rosa, *Aliénation et accélération. Vers une théorie critique de la modernité tardive* (Отчуждение и забързване. Към една критическа теория на късната модерност), La Découverte, поредица „Критическа теория“, Париж, 2012.

(4) Вж. статията „Mirage des services à la personne“ (Миражът на грижите за човека), *Le Monde diplomatique*, септември 2011.

(5) Alice Médigue, *Temps de vivre, lien social et vie locale. Des alternatives pour une société à taille humaine* (Свободно време, социални връзки и местен живот. Алтернативи за едно общество по човешка мярка), Yves Michel, поредица „Гражданско общество“, Gap, 2012.

(6) Цит. om Francis Jauréguiberry, *Les Branchés du portable. Sociologie des usages* (Любимелумата на мобилен телефон. Социология на навиците), Presses Universitaires de France, поредица „Социологията гнес“, Париж, 2003.

(7) Цит. om Paul Bouffartigue, *Temps de travail et temps de vie. Les nouveaux visages de la disponibilité temporelle* (Работно време и време за живот. Новите лица на разполагането с времето), Presses Universitaires de France, поредица „Човешкият мруг“, 2012.

(8) Вж. Серж Алуми, „Вече няма време“, *Монд дипломатик* в Дума, 4 октомври 2012.

(9) Вж. „Моралните патерици на строгите икономии“, *Монд дипломатик* в Дума, 1 март 2012.

(10) Hartmut Rosa, *Accélération. Une critique sociale du temps* (Забързване. Социална критика на времето), La Découverte, Париж, 2010.

за времето

описа подробно бунта на първите поколения работници, на които беше наложено работно време, определено от часовника, сирената или контролора, а не от задачата, която следва да изпълнят (11). С това регулиране се губи спонтанният навик да се редуват периодите на интензивен труд и периодите на покой, което Томпсън разглежда като „естествен“ ритъм на човешкото същество.

Именно строгото разпределение на времето определя дисциплината в завода, но също така в училището – институция, която цели да подчини отрано бъдещата работна ръка. През 1775 г. в Манчестър преподобният Дж. Клейтън е обезпокоен при вида на улиците, изпълнени „с дрипави деца безделници, които не само си губят времето, но освен това придобиват навика да играят“. Репресивното измерение на предприятието става очевидно, когато пуританският теолог Ричард Бакстър предлага на всички, преди масовото разпростра-

нение на джобните часовници, да се допитат „до своя вътрешен морален часовник“. В по-ново време, през 2005 г., един християндемократ в Германия, министър на правосъдието на провинция Хесен, предлага „да се наблюдават безработните“ чрез „електронни гривни“, за да бъдат приучени отново „да живеят в нормалните часове“ (12)...

Логиката на рентабилността и конкурентоспособността, свойствена за икономическата дейност („конкуренцията никога не спи“), се разпростира в всички области от живота. Свободното време – още по-ценно поради факта, че е извоювано – също трябва да бъде ефикасно организирано. Колебанието да се поеме рискът времето да бъде пропиляно има сериозни последици. В резултат се появява едно неизгодно положение, което се споделя както от върховете, така и от най-ниските стъпала на социалната стълбица: „И експлоататорът, и експлоатираният нямат възможност да се отдадат

безрезервно на удоволствието от мързелуването“, пише Раул Ванейгем. Или „под привидната апатичност на съня се пробужда едно съзнание, което всекидневната монотонност на труда изключва от своята рентабилна действителност“ (13). Роза казва същото – според него, ако хората искат да си възврат властта над хода на индивидуалната и колективната история, трябва преди всичко да си освободят „значителни времеви ресурси“ за игра и безделие и отново да се научат да използват „неправилно“ времето.

Става дума, добавя той, за възможността „да си присвоим света“, иначе той става „безмълвен, студен, безразличен и дори враждебен“. Авторът говори за „пълния провал на резонанса в късната модерност“. Изследователката Алис Медиг също вижда едно „явление на отказ от индивидуалността“, което поддържа съвременния субект в състояние на отчужденост спрямо света и собственото му съществуване (14).

Преди господството на часовника (по думите на Пиер Бурдийо през 50-те години на XX в. кабилските селяни го наричали „дяволската мелница“), начините за измерване на времето са свързвали съвсем естествено човешките същества с техните тела и конкретната околна среда. Томпсън разказва, че монасите в Бирма се събуждали в часа, „когато има достатъчно светлина, за да зърнат вените на ръцете си“. В Мадагаскар един миг се измервал с „времето, необходимо, за да се изпържи скакалец“...

Тъй като кризата с времето има дълбоки корени в модерната история, тя няма да се разреши с повърхностни решения. Оттук и съдържаността, с която следва да разглеждаме инициативи като европейско-

то движение *slow* – „бавно“. Бавно хранене в гастрономията (15), бавни медии в журналистиката, бавен градски живот в градоустройството... В САЩ мислителят Стюарт Бранд ръководи в Тексаската пустиня построяването на „Часовник на дългото настояще“. Той трябва да функционира десет хиляди години и по този начин да върне на човечеството чувството за дълговечност. Проектът обаче губи част от поезията си, когато става ясно, че е финансиран от Джеф Бесос, основателя на „Амазон“ – съмняваме се, че неговите служители, които са принудени да тичат по цял ден в задушни складове, ще получат екзистенциална утеха от часовника...

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Калоян Праматаров

(11) Edward P. Thompson, *Temps, discipline du travail et capitalisme industriel* (Време, трудова дисциплина и индустриален капитализъм), La Fabrique, Париж, 2004 (първо изд. 1993).

(12) Le Canard enchaîné, Париж, 4 май 2005.

(13) Raoul Vaneigem, *Eloge de*

la paresse affînée (Възхвала на изтънената ленивост), Editions turbulentes, www.infokiosques.net.

(14) Alice Médigue, *Temps de vivre, lien social et vie local*, цит. съч.

(15) Вж. Карло Петруни, „За каузата на гастрономията“, *Mong*

gunio.mamuk, афзусм 2006.

Обяснения и лоши сметки за женския труд

Когато се разгледа статистиката от един век насам, много придобити представи за женския труд се разсейват...

МАРГАРЕТ МАРУАНИ
и МОНИК МЕРОН*

НИВО на безработица, индекс на цените – това са числа с политическо съдържание. Същото се отнася за женския труд. Всяко общество, всяка епоха, всяка култура произвеждат свои форми на женски труд и излъчват свои образи и представи. В тази социална конструкция много активно участват числата. Затова е нужно да се преизчисли женският труд през XX век и да се разбере начинът на изчисление. Преоткриването на данните и логиките, предопределили дефинициите на всеки един период, позволява да бъдат разбрани обществените кодове и обясненията, очертаващи границите на т. нар. женски труд.

При предишните преброявания се повтаря следният лийтмотив: „класирането на жените често е предмет

на интерпретация“. Къде минава границата между нормалната работа и неформалния труд? Как през годините жените са били преброявани, пропускани или включвани отново в сметката, заличавани или признавани? Върху тях винаги тегне скрито подозрение в бездействие – дали селянката на полето работи, или гледа пейзажа? Дали уволнената работничка е безработна, или е жена, която „се връща към домакинството“? Тези повтарящи се за съжаление въпроси, запазени само за жените, издават контраста между очевидния характер на мъжкия труд и случайния характер на женския труд. Да декларираш или не дадена платена дейност или професия, да различаваш едно работно място от домашния труд или чисто семейните функции, означава да се заявиш като член на стопанско общество. Очертаването на вида труд е като червена нишка, по която разчитаме мястото на жените в съвременните общества. Защото, противно на това, което се говори за западането на „стойността труд“, професионалната дейност продължава да бъде водещо социално начало.

Според обичайно разказваната история на труда през XX век професионалната активност на жените показва тенденция към намаляване от 1901 до 1962 г. Това е „оптическа илюзия на статистиката“, тъй като данните са били преизчислени на базата на променената дефиниция на селскостопанската дейност. В началото на века всички възрастни в дома селски стопанин, които не декларирали друго занимание, са били считани за селски стопани. Това се е отнасяло главно за съпругите. През 1954 г. експертите решават да броят само лицата, които

упражняват тази професия. Така жените на селски стопани, които не се декларират като селски труженички, вече ги смятат за неработещи, докато до този момент се е подразбидало обратното. В момент, когато започва упадъкът на селскостопанския сектор и процъфтява идеологията за жената домакиня, тази промяна в дефиницията внезапно изважда от активното население 1,2 милиона души, сред които почти 1 милион жени. Нищо чудно тогава, че заетостта на жените изглежда, че намалява. В същото време нарастването ѝ, установено след 60-те години, тръгва от изкуствено занижена точка. Последвалият от това растеж на женската заетост като че ли се засилва. Освен това, от началото на XXI век статистиките се фокусират върху „заетостта на всяка цена“. Един час платен труд на седмица е достатъчен, за да бъдат причислени към заетите студентката, безработният или пенсионерът. Тази дефиниция вече се прилага по драконовски начин. След премахването на детския труд и намаляването на труда на младежите, които

във все по-голяма степен се нареждат сред учащите, след разпространението на правото на пенсиониране, ето че тенденцията на века към намаляване на заетостта сред най-младите и най-възрастните наскоро се преобърна. Наред със спирането на тенденцията към удължаване на периода за учене и реформите, целящи увеличение на възрастта за пенсиониране, тези обрати са подсилени и от отскорошното внимание към нарастването на дела на заетостта, препоръчано от Европейския съюз.

Майките вече не напускат работното си място

ЕДНА от особеностите беше, че жените спираха да работят известно време след раждането на децата. Това прекъсване на професионалния път започна да намалява от края на 60-те години насам и в крайна сметка се превърна в остатъчно явление. Например, делът на заетостта при жените в детеродна възраст (25-49 години) е станал от 42% през 1962 г. на 85% през 2010 г. (1). И това е първият впечатляващ факт, който се откроява в променливите графики през XX век –

обща тенденция към уеднаквяване на женското и мъжкото поведение по отношение на заетостта. Макар да е по-слабо изразено сред по-ниско образованите, това изравняване е забележително при всички категории труд и продължава и в наши дни. Дали обаче в миналото мнозинството от жените са спирали работа в детеродна възраст?

(На стр.8)

(1) Заетостта при мъжете в тази възраст винаги е около 95%.

*М. Маруани - социоложка, ръководителка на научни изследвания в Националния център за научни изследвания (CNRS), директорка на мрежата „Трудов пазар и пол“ (MAGE). М. Мерон - статистичка в Националния институт за статистика и икономически изследвания (INSEE) и в Лабораторията по количествена социология. Двете наскоро публикуваха книгата *Un siècle de travail des femmes en France. 1901-2011* (Един век женски труд във Франция. 1901-2011), La Découverte, Paris, от която се взеховнява настоящата статия.

Обяснения и лоши сметки за женския труд

(От стр.7)

Всъщност в периода 1946-1968 г. кризата е много по-непостоянна, отколкото в началото на ХХ век. Например, 53% от жените между 35 и 39 години (2) са били заети през 1906 и 1911 г., 49% – през 30-те години и през 1946 г., и само 39% – през 1954 и 1962 г. Трябва да дойде 1975 г., за да може делът им отново да надхвърли 50%, след което продължава да расте и достига 87% през ХХI век. Този аспект на историята е слабо известен, а той съвсем не е маловажна подробност – през различните периоди женската заетост невинаги е зависела от семейния живот.

В замяна на това безработицата, ниско квалифицираният труд и работата на непълно работно време са налице през целия ХХ век, но под различни названия и определения. Трудно е да се изгради цялостна картина във времето, защото данните са несигурни, спорни и политически обусловени. В началото на миналия век само работниците и служителите, които „в момента са без работа“, са счигани за безработни. В това число не влизат надничарите, краткотрайно наеманите и т.н. Днес над жените винаги тегне заплахата да бъдат считани за бездейни при загуба на работното място. Дали те са на разположение веднага да приемат друго предложение? Обявяват ли се за безработни само защото вече не е модерно да си жена домакиня?

Нещата са по-прости при неотговарящите на квалификацията на трудещия се работни места, които статистиката започва да отчита едва през 90-те години, и при местата с непълно работно време. Откакто те се вземат предвид, се вижда, че се отнасят основно до жените. През 2010 г.

30% от жените и 7% от мъжете, които имат работа, са на частично работно време, като съотношението почти не е мръднало за петнадесет години (+ 2% за мъжете и + 1% за жените). Тази форма на заетост, развивана и облагодетелствана от провежданата политика и законодателството през 80-те години, спъва тенденцията към уеднаквяване на поведението по отношение на заетостта при мъжете и при жените – повече от 80% от работещите на непълно работно време са жени. Непълното работно време по начало беше създадено за тях – един вид като „по поръчка“. Но да се казва, че непълното работно време добре подхожда на „втория пол“, е нещо съвсем друго. С тях се навлиза в регистъра на обществената лъжа и се забравя, че този вид работно време тласка към ниско квалифициран труд.

От традиционните занаяти до модерните професии, историята е все така сексистка. Така например, работническата класа винаги е била предимно мъжка. Превръщането на работните места от производството в сферата на услугите винаги е ставало по-бързо и в по-голяма степен при жените... Като се погледне таблицата на професиите по полов признак, се установява поддържането на неизкоренени мъжки и женски бастиони – много малко жени на строителните площадки, почти никакви мъже в детските ясли или като домашни помощници в частния сектор. И ситуацията е също толкова постоянна при мъжете, колкото и при жените. Появяват се пробиви при най-високо образованите категории, където сме свидетели как квалифицирани професии, заемани някога изцяло от

мъже, се феминизират, без това да води до тяхното системно обезценяване.

Тази двойственост се мени също в зависимост от квалификацията и възрастта. Занаятите с най-изявена професионална сегрегация често се упражняват от сравнително възрастни и слабо квалифицирани хора, докато професиите, които се феминизират, се обръщат към по-млада и образована публика. Утвърждаването на смесения характер на професиите продължава да е в застой. Но трептенията, забелязвани в редиците на младите поколения и на най-високо квалифицираните служители позволяват да се прогнозира, че не всичко е проиграно.

В началото на ХХ век мнозинството от жените са работили вкъщи. Били са земеделски стопанки, шивачки, на които се е заплащало на парче, надомни работнички... През ХХI век почти всички жени напускат дома и тръгват на работа. Жените си изкарват хляба, каквото и да е семейното им положение. С разпространението на наемната форма на работа, техният труд става видим и автономен, необвързан със семейния им статут. А това е голяма промяна – жените спечелиха икономическа независимост и следователно, свобода.

В действителност и в противовес на обичайната представа, те никога не са били „малцинство“ и приносът на работната им сила винаги е бил голям – никога по-малко от една трета от активното население, а понастоящем – почти половината (3). Това пътешествие през криволиците на статистиката прави очевиден факта, че въпреки кризите и рецесии, откъд военните и следвоенните периоди, жените във Франция наистина са работили много през целия век.

(2) Данните за дълъг период от време са на разположение.

(3) 6,8 милиона работещи жени през 1901 г., 13,9 милиона през 2008 г. При мъжете се преминава от 12,9 милиона през 1901 г. на 15,3 милиона през 2008 г.

LE MONDE DIPLOMATIQUE
Превод Миряна Янакиева

Най-после мир в Колумбия?

(От стр.1)

Президентът Сантос реши да започне, за всеобща изненада, мирни преговори с бунтовниците не само защото FARC са по-слаби във военно отношение (11). Това се дължи до голяма степен на факта, че земевладелската олигархия, която от 65 години се противопоставя на аграрната реформа в Колумбия (тази страна е практически единствената в Латинска Америка, в която поради твърдоглавието на земевладелците не се е осъществило преразпределение на земята), вече не държи основната власт. През последните десетилетия се утвърди една нова градска олигархия, много по-силна и по-влиятелна от земевладелската.

В разгара на войната големите селища бяха откъснати от селото. Беше невъзможно да се отиде по земя от един град до друг и Колумбия се превърна в „архипелаг от градове“. В градовете, където се събраха милиони бежанци от войната, се разви една все по-силна икономика – индустрия, услуги, финанси, износ и внос и т.н. Днес тя управлява страната и президентът Сантос е донякъде неин представител, докато предшественикът му Алваро Урибе представляваше големите земевладелци, които се противопоставяха на мирния процес.

Градската олигархия е заинтересувана от мира по икономически причини. Първо, цената на мира ще я платят земевладелците с една най-вероятно ограничена аграрна реформа. Не земята, а това, което е под земята, я интересува повече. В днешния международен контекст умиротворителният процес ще позволи да се използват огромните подземни богатства на Колумбия, които очаква ненаситният Китай. От друга страна, градските предприемачи смятат, че ако се установи мир, извънмерните военни бюджети ще могат да се посветят на намаляването на безкрайното неравенство. Индустриалното градско съсловие си дава сметка, че скоро Колумбия ще достигне 50 милиона жители. Това представлява важна критична маса по отношение на потреблението, ако се увеличи средната покупателна способност на населението. В този смисъл виждат, че политиката на преразпределение, практикувана в някои страни на Латинска Америка, като Венецуела, Бразилия, Боливия, Еквадор, Аржентина и други, стимулира националното производство и облагодетелства експанзията на местните предприятия.

Към тези причини трябва да се добави друг, областен аспект. Латинска Америка се намира във важен етап на интеграция. Показателно е неотдавнашното основаване на Съюза на

южноамериканските нации (UNASUR) и на Общността на латиноамериканските и карибските държави (CELAC), в които Колумбия играе важна роля. При това развитие на нещата войната е анахронизъм, както много пъти подчерта президентът на Венецуела Уго Чавес. FARC знае това. Удари часът да замлъкнат оръжията. Освен това днешната действителност в Латинска Америка показва, че въпреки пречките прогресивните организации могат да вземат властта по мирен път. Това се доказва във Венецуела, Боливия, Никарагуа, Еквадор, Уругвай, Бразилия и прочие.

Много опасности дебнат още. Противниците на мира – ястребите от Пентагона, най-крайните елементи в армията, земевладелците и паравоенните, ще се опитат да саботират този процес (12). Но както изглежда, всичко сочи, че докато продължават преговорите в Хавана, развързката на конфликта приближава. Най-после!

(11) Вж. Christophe Ventura, „La nouvelle donne qui explique les pourparlers de paix“ (Новото положение, което обяснява преговорите за мир), *Mémoire des luttes*, 28 септември 2012, <http://www.medelu.org/Columbie-la-nouvelle-donne-qui>

(12) Вж. Carlos Gutierrez, „La Mesa de Oslo. Las complejidades del proceso“ (Кръглата маса в Осло. Сложността на процеса), *Le Monde diplomatique*, колумбийско издание, октомври 2012.

LE MONDE DIPLOMATIQUE –
испанско издание
Превод Венко Кънев

Вестник „МОНД дипломатик“

Директор
проф. д.ф.н. Венко КЪНЕВ

Отговорен редактор
Юрий БОРИСОВ

Редактори
Дора Чичкова, Павлина Колева

„Монд дипломатик“ започва да излиза на български език през ноември 2004 г. под името „Свят и дипломатия“. От ноември 2005 г. българското издание носи сегашното си име. От началото на 2010 г.

„Монд дипломатик“ излиза всеки първи и трети четвъртък на месеца като приложение на в. „Дума“.

Във Франция вестникът се издава от SA Le Monde diplomatique, в което акционери са SA Le Monde, Асоциация Gunter Holzmann и Асоциацията на приятелите на Le Monde diplomatique.

Директор
Serge HALIMI

Главен редактор
Pierre RIMBERT

Основател:
Hubert BEUVE-MÉRY
Предишни директори: François HONTI (1954–1972), Claude JULIEN (1973–1990), Ignacio RAMONET (1990–2008)

За контакт с българската редакция:

София –1000
бул. „Позитано“ 20 А
Вестник „Дума“
(Монд дипломатик – българско издание)
тел. +359 2 8773447
e-mail: lmdbg@press.bg;
bg.mondediplo@gmail.com
www.bg.mondediplo.com

Очаквайте следващия брой
на 3 януари 2013 г.

Позиция

АЕЦ „БЕЛЕНЕ“.

В ПОМОЩ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ДИСКУСИЯ ПО ПРЕДМЕТА НА ПРЕДСТОЯЩИЯ РЕФЕРЕНДУМ

11. КОЛКО СТРУВА АЕЦ „БЕЛЕНЕ“?

Основният договор за изграждането на АЕЦ “Белене” за инженеринг-доставка, строителство, проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на блокове 1 и 2 на АЕЦ “Белене” е подписан на 27.11.2006 г. в София между НЕК и АСЕ и е на стойност 3,997 млрд. евро. Дори при включване на инфлационен индекс стойността на лихвите по заема и цената за изграждане на свързващата инфраструктура крайната цена реалистично ще нарасне до 6,5 млрд. евро (50% увеличение на първоначалната). “Белене” е най-евтината реално планирана или изграждана в момента атомна централа в света.

За сравнение:

Табл.1 Сравнителни цени за изграждане на оборудване за ядрени мощности

АЕЦ	Мощност МВт	Крайна цена млрд. €	Цена за 1МВт инсталирана мощност
АЕЦ „Белене“ , България	2 x 1 000	6	3 млрд. €/1МВт
АЕЦ „Олкилуото“ 3, Финландия	1 x 1 600	6	3,8 млрд. €/1МВт
АЕЦ „Темелин“ 3 и 4, Чехия	2 x 1 000	10	5 млрд. €/1МВт
АЕЦ „Висагинас“, Литва	1 x 1 350	6,5	5 млрд. €/1МВт
АЕЦ „Ворт“ 3 и 4, САЩ	2 x 1 100	11,5	5,2 млрд. €/1МВт

и две централи, изградени в миналото на 60 - 80%, които се довършват след 20-годишно прекъсване:

АЕЦ „Уотс бар“ 2, САЩ	1 x 1 180	3,7	3,1 млрд. €
АЕЦ „Моховце“ 3 и 4, Словакия	2 x 440	2,8	3,2 млрд. €

12. РЕНТАБИЛЕН ЛИ Е ПРОЕКТЪТ?

Проектът АЕЦ “Белене” е рентабилен за България и необходим за укрепване на енергийната стабилност на страната.

“За задоволяване на бъдещото развитие на потребление на електрическа енергия в страната и за заместване на изведените от експлоатация генериращи мощности се налага необходимостта от изграждане на нови електрически централи.”

Проектът за нова ядрена мощност от 2000 МВт има за задача да осигури основни енергийни мощности, които да гарантират енергийната независимост и енергийното потребление на страната.

Проектът ще бъде изплатен със заем, който централата ще изплаща сама с работата си през следващите 15 г. с предвиден 5-годишен гратисен период.

13. КОЙ ЩЕ ПЛАТИ ИЗГРАЖДАНЕТО НА ПРОЕКТА?

От 2005 г. проектът се развива изцяло като корпоративен, с ясен собственик - търговско акционерно дружество НЕК ЕАД. Като търговско дружество НЕК оперира на пазара и носи главната отговорност и тежест на проекта. Винаги е било предвидено финансирането да бъде чрез собствени средства на компанията и/или заем - корпоративен, проектен. Част от финансирането трябваше да бъде осигурено от стратегически инвеститор, който през 2008 г. беше

поради ОБЩЕСТВЕНАТА ВАЖНОСТ ЗА БЪЛГАРИЯ НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА У НАС, ПРЕДСТОЯЩИЯ РЕФЕРЕНДУМ И НАСОЧВАНЕТО МУ КЪМ АЕЦ „БЕЛЕНЕ” ДУМА ПУБЛИКУВА ОКОЛО 100 ВЪПРОСА И ОТГОВОРА ПО ТЕМАТА. ПРОДЪЛЖАВАМЕ С ВТОРАТА ПОЛОВИНА ОТ ТЯХ, ПОДГОТВЕНИ ОТ ЕКСПЕРТИ НА БСП.

избран по време на управлението на Сергей Станишев, и през 2009 изгонен от безхаберното увъртане на Бойко Борисов. Изплащането на заема ще става чрез извършване на основната дейност на дружеството - продажба на електроенергия на вътрешния пазар и износ, без увеличение на цените за българските граждани и фирми.

14. ЗА КОЛКО ГОДИНИ ЩЕ БЪДЕ ИЗПЛАТЕНА АЕЦ „БЕЛЕНЕ“?

Срокът на заема се определя при сключване и зависи от множество външни фактори, определяни от финансовите пазари и от политическата стабилност за реализация на проекта.

В условия на последователност и осигурена политическа легитим-

ност през 2008 г. проектната компания имаше възможност да ползва кредит със срок 15 г. при гарантирани 5-годишен гратисен период и лихва от 4-8% . Тези параметри по кредита определяха реална възможност АЕЦ “Белене” да работи ефективно както на свободния пазар (където цените се определят според търсенето и предлагането), така и на регулирания пазар, където държавата има ангажимент да осигури достъпен електроенергиен микс за всички крайни потребители, разбирай основно битови. След като кредитът бъде изплатен, остават над 40 години, в които централата да работи само на печалба. От практиката на АЕЦ “Козлодуй” е известно, че именно тази финансова независимост на централата я прави основният и най-евтин производител на електроенергия в страната.

15. ЩЕ ИНВЕСТИРА ЛИ ДЪРЖАВАТА В СТРОЕЖА НА ЦЕНТРАЛАТА И КОЛКО?

Проектът АЕЦ “Белене” ще бъде финансиран на проектен принцип чрез привлечено външно финансиране. Това означава, че нито лев от държавния бюджет няма да отиде за строежа на централата.

Отговорността на българското правителство се заключава в осигуряване на политическа и икономическа стабилност, така че проектът да има достъп до максимални кредити и минимални лихви от международните банки и да бъде икономически привлекателен за външни инвеститори. Какъвто беше примерът на водената политика от

правителствата на България в периода 2002 - 2009 г. Резултат от тяхната работа са подадените през 2007 г. първоначални оферти в търга за стратегически инвеститор за АЕЦ “Белене” от пет големи международни компании: “Electrabel”, CEZ, E.ON, ENEL и RWE, които се борят за дял от 49% в енергийна компания “Белене”. Търгът е спечелен от немската компания RWE, която получава право да закупи 49% от акциите на “Белене” при следните условия: 550 млн. евро премия; 300 млн. евро собствен ресурс и 1,3 млрд. евро осигурен капитал. 51% от проектната компания са собственост на държавното предприятие НЕК ЕАД. Притежанието на контролния пакет дава възможност на държавата да определя търговската политика на дружеството и да търси оптимална цена на произведената електроенергия за битовите потребители.

16. КОЙ ИМА БИЗНЕС И ФИНАНСОВ ИНТЕРЕС ОТ ИЗГРАЖДАНЕТО НА ПРОЕКТА?

България и всички нейни граждани имат финансов, социален и икономически интерес от построяването на атомна централа на площадката “Белене”, при положение че се запази оригиналната конфигурация на проекта - с контролен пакет акции (поне 51%) собственост на държавата. Категорично няма истинска изгода за България, ако централата се реализира изцяло като частен проект. Получаването на данъци от печалбата на частния собственик не компенсира ангажиментите на държавата, свързани с функционирането на АЕЦ на нейна територия.

Мисия Брюксел

Меркел отложи края на света

Георги ГОТЕВ

В петък края на света може да дойде, може и да не дойде. Но прогнозите на тези, които предричаха край на ЕС заради криза на еврозоната, не се сбъднаха. Даже Гърция не бе оставена да фалира. Тези дни излезе един доклад на американското разузнаване http://www.dni.gov/files/documents/GlobalTrends_2030.pdf, според който ако не беше направено усилието да се спаси Гърция от фалит, непреките загуби за ЕС щяха да са осем пъти по-високи от цената на фалита на Леман Бръдърс в САЩ през 2008 г. Сума не е посочена, но четвъртата по големина банка в САЩ бе ликвидирана от Конгреса на САЩ, който похарчи за това удоволствие 700 милиарда долара.

Ако Гърция беше фалирала, щеше да излезе от еврозоната. А това значи да излезе и от ЕС, защото сегашните договори не предвиждат вариант страначленка, която е член на еврозоната, да излезе от нея. Образно казано, фалитът на Гърция щеше да завихри “перфектната буря”, която щеше да помете ЕС. Сигурно мнозина помнят сценарии, според които не Гърция, а Германия излиза първо от еврозоната и връща дойчемарката. Естествено, че това би бил краят на еврото и на ЕС. Ние вече преживяхме разпадането на една империя. Две провалени империи за един човешки живот е прекалено много.

Меркел е строга господарка. Тя отдавна знаеше, че ще трябва да се плати за масрафа на гръцките прахосници, но ги държеше под напрежение до последно. Браво на нея, много я критикуват, но е изключителен лидер.

Излизането на Гърция щеше да прекрои геополитическата карта, защото Русия чака своя реванш след края на студената война. Може би и този аргумент е бил отчетен, макар че за него американското разузнаване на споменава в публично достъпните си анализи.

С посещението си в Атина през октомври, когато някои екстремисти я поздравиха с пречупени кръстове, Меркел даде знак на гръците, че няма да бъдат изоставени. Мнозина не я разбраха тогава, защото тя не го изрази гласно. Седмици по-късно всички проумяха. Колкото и да са различни с Франсоа Оланд, двамата с Меркел установиха нужното ниво на разбирателство, за да се въведе дисциплина в най-слабото звено на еврозоната - банковата система. Доверието на пазарите бе осигурено и европейците могат сравнително спокойно да посрещнат Коледа. Набелязват се по-дълбоки реформи на Евросъюза, но те ще дойдат след европейските избори през 2014 г. Засага никой не иска да уточнява какви точно реформи, за да не налива вода в мелницата на евроскептиците. Една изпусната дума, и те взели, че ги спечелили. Ако на времето бившият ирландски комисар Чарли Маккриви не беше казал, че не е чел Лисабонския договор, неговите сънародници нямаше да го отхвърлят на първия референдум през 2008 г. А ако тогавашният комисар Фриц Болкенщайн през 2004 г. не беше уплашил европейците със своята директива за либерализиране на сектора на услугите, Франция и родната му Холандия нямаше да отхвърлят Европейската конституция през 2005 г.

Затова лидерите са предпазливи. Проблемите се решават дискретно. Ако дадена страна създава проблеми, както беше случаят с Италия при Берлускони, сменя се лидерът. Ако лидерът е избран с голямо мнозинство, както Орбан в Унгария, той се вкарва в правия път. Интересен е случаят с Румъния, където само с една поздравителна телеграма Барозу предреша политическото развитие. Президентът Траян Бъскеску, който е смъртен враг на победителя на изборите Виктор Понта, искаше да използва правото си да не го посочи за премиер, въпреки че социално-либералната коалиция на Понта взе 60% от гласовете. А Понта кроеше планове отново да организира импийчмънт на непопулярния Бъскеску, чийто втори мандат изтича в края на 2014 г.

Как Барозу реши проблема? Просто изпрати поздравителна телеграма, в която изрази надежда да работи с “премиера” Понта, и да “продължи да работи и през следващите години” с президента Бъскеску. Два дни по-късно Бъскеску връчи мандата на Понта.

Европа се промени тотално, защото вече всички разбраха, че за добро или за лошо сме едно цяло, и че проблемите дори на малка и отдалечена страна могат да съборят цялото домино. Европейската комисия наблюдава съдебната система на България и Румъния, но откук нататък ще наблюдава икономиката, финансите, а също и данъчните измами, прането на пари във всички страни-членки. Богатствата на мафията ще се конфискуват по олекотени процедури навсякъде. Някои се мръщят на нарушения си суверенитет. Но има един лесен начин да не ти се бъркат - просто да бъдеш изряден. Клубът на изрядните е много тесен. Те са и най-взискателни към останалите.

Къде сме ние с гайдите? Ако слушахме премиера Бойко Борисов, ние също сме за пример на всички останали. Истината е, че ни гледат с подозрение, но понеже народът ни е патологично търпелив и издържа на всякакви лишения, оставаме извън ползореziето на шефа на групата за бързи действия, суперкомисаря по икономиката и финансите Оли Рен.

Флегматичният финландец, който в тогавашното си качество на комисар по разширяването ни пусна в ЕС, стиска палци да не му се случи отново да се занимава с нас. Пожелаваме му го.

Общество

www.duma.bg

Краят на света в Хасково преди 100 години

Богдан ИВАНОВ

И в Хасково има лютни хора, сербизии - като се дигне гюрюлтия, като избухне кавга с друг за нещо си, и така цял живот скарани. Ни се поздравяват, ни си продумват, че и на децата си забраняват да играят заедно. Враждата бавно се разлива върху семейството, върху рода и колкото повече време минава, толкова повече народ се ожесточава.

Сега обаче стана истинско чудо: два рода, озъбени сума ти години в кръвна свада, изнесоха бели чаршафи на поляните над града, постлаха ги на зелената трева, наредиха на тях софра, дето имаше и от пиле мляко, сложиха вино и ракия от лозята на Ямача. Прегръщаха се, целуваха се, гледаха се с братска обич...

Чудо, чудо невиджано, би казал всеки и би се прекръстил три пъти.

Чудо наистина, само че породено от друго, заради което на всичко живо кръвта замръзваше в жилите - към Земята като летящ змей се носеше Халеевата комета и, както писаха вестниците, тя трябваше да се сблъска със земното кълбо, и... да го разцепи на две половини, а океаните и моретата да се излеят върху хората!

До края на света оставаха няколко дни. Едни кършеха ръце и ходеха ошавени, други ядяха и пиеха като за последно, трети искаха опрощение от всеки, пред когото бяха съгрешили, за да се представят горе на небето праведни, четвърти бяха събрали децата си от далечни краища, вадеха скрити златни пендари, поделяха ги между тях, а де-

Какво се случва в малкия градец, когато всички чакат ужасени Халеевата комета да удари Земята на 20 април 1910 г. и да я разцепи

Тази история ми разказа моят дядо Богдан, на когото съм кръстен. Бил съм съвсем малък, но тя така ме смаяла, че я помня цял живот. Случила се точно преди 102 години. Тогава се случва: на 20 април 1910 г. Халеевата комета ще удари Земята и човечеството ще загине...

Панорама от г. ХАСКОВО.

Общината с часовника в центъра на Старо Хасково

цата им целуваха ръка...

Имаше един известен род Гъсокови, цяло Хасково им викаше Гъсоците и им се подиграваше. Те се правеха, че хич не ги е еня, но явно дълбоко в себе си са били много обидени заради своята птича фамилия. Като разбраха, че наближава края на света, прати-ха молба в "Държавен вестник": "Искаме да се прекръстим и занаят, преди да е изчезнала Земята, всички да ни именуват не Гъсокови, а Орлови..."

Да ги запомнят хората като Орлови!

Училищата затвориха, децата трябваше да са близо до майките и бащите си. Подстригаха ги, изкъпаха ги, вчесаха ги, облякоха ги с най-хубавите дрехи и хем им се караха да се пазят чи-

сти, хем час по час ги целуваха, радваха им се, даваха им стотинки за бонбони и плачеха.

Затвориха банките, работилниците, складовите и изведнъж се разбра, че малкият градец е доста многолюден, защото улиците се изпълниха с възбудени хора, които щъкаха напред-назад и всеки разнасяше уж последни новини и клюки по чаршията. Кръчмите и ресторанти-те бяха препълнени, до края на света оставаха три дни - Халеевата комета фучеше с неистова сила в мрака!

Ужасени и безпомощни, хасковлии бавно се приготвяха да приемат смъртта. И въпреки всичко няколко жени, на които с пълно право хасковлии викаха Чистниците, наизвадиха токущо изпрани и избелени чаршафи. Простряха ги - те се вееха от пролетния ветрец - бели, бели, чак искрящо бели, сякаш раз-

вети знамена на надеждата. Изглежда оправните домакини искаха с могъществото на светлината да спрат нашествието на мрака.

На 19 април 1910 г. всички бакали, сладкари, хлебари, млекари, винари, кръчмари в Хасково отвориха от ранна утрин и кой що минеше покрай тях, викаха:

- Идвайте, хора, яжте и пийте без пари и благославяйте. Проща, проща!

Хлебарите раздаваха хляб, саламджиите - още топъл салам, млекарите отваряха гюмове с мляко, кръчмарите нареждаха мезета и пиене пред заведени-ята - направо на тротоара.

Българи, турци, арменци, евреи, омазани в сладък сироп цигани, изнасяха цели чинии баклава от сладкарниците, пълнеха шишетата с боза и бяха щастливи, все едно не края на света идваше след няколко часа, а Великото блаженство, когато хората ще живеят без пари и жените... ще бъдат общи!

Всичко се изяде, всичко се изпи, накрая извадиха маси, столове и посуда - който му трябва, да си вземе. Взеха си. След което целокупният град Хасково притихна и зачака кога ще се пренесе в отвъдното.

Щом на следващата сутрин Халеевата комета мина покрай Земята и хасковлии се събудиха живи и здрави, откъм бакалниците, хлебарниците, млекарниците, саламджийниците, кръчмите се понесе в един глас:

- В-ъ-ъх, къ'ва стана тя сега!?! Изгоряхме!

- Изгоряхте, ама оцеляхте, което е по-важно, нали? - отговори им тия, що ядоха и пиха на корем.

С което посрещането и изпращането на Халеевата комета приключи и град Хасково се върна към катадневните си работи...

Мила ваканция!

Почти всички деца в свободното от часове време се мотаят по улиците, а организирани-те им забавления останаха в миналото

Петра ТАШЕВА

Слушам песента "Мила ваканция!" по стихове на незабравимата ни поетеса Петя Дубарова. Тя е с чудесен текст, с игрива мелодия и звучи така завладяващо, както и магически ни действа на всички думата ваканция.

Знам, че всички сме чакали, жадували идването на училищните си ваканции така силно, както и днешните деца. Но сега проблемите за това как, къде, по какъв начин прекарват ваканциите си българските деца са толкова важни и решаващи, колкото е важно и това как ги образовваме, как ги подготвяме за науката, за живота. Всичко, свързано с децата ни, е отговорно. Те са нашето бъдеще, бъдещето на Земята, на Света!

Кажи-речи ваканциите пак започнаха. В двора на П-образния ни жилищен блок ги гледам - събират се, оглеждат се и... вече се чудят какво да правят, с какво да се захванат. Защото "празен" се не стои! А и знайно е, че безделието, мързелът раждат лошотии! Скалпиха си съседските деца сами, с подръчни средства, свой кът. Опънаха палатка, оградиха я - да не става течение. Поставиха си вътре игри - шах, дама, маса и топки за тенис, даже преносим телевизор си инсталираха. Хубаво, много хубаво! Но достатъчно ли е това?

Децата ни и в селата, и по градовете страдат от това, че няма организирано, достъпно, приятно и същевременно полезно оползотворяване на ваканцион-

но време. Знам, че ще ми възразите: "За някои от частните училища и колежи това е организирано добре! Те ходят по курорти, учат ги да плуват, да карат ски, да играят тенис на корт, продължава и езиковото им обучение в съответните чужбини в подходяща семейна среда, посещават и известни места по Европа, по света..." Да, но това е за малка част от подрастващите. Проблемите са за обикновените деца, за тези, които живеят в панелките, за тези, на които родителите са на работа или даже за тези, чийто родители са останали без работа. Те как ще прекарат ваканционните си дни? Някои от тях биха искали да пороботят малко - да си помогнат за закупуването на пособия за следващата година, да добавят нещо към изтънелия семеен бюджет. Други се нуждаят от полезна почивка - да наваксат изпуснати уроци, да се подготвят за идващата учебен клас. А на всички деца им се иска ваканционните дни да са приятни, да имат стойностни развлечения, да поиграят, да потанцуват, да послушат хубава музика, да откъснат, да се посмеят! Ще им се почивката да е незабравима!

Какво обаче им предлага нашето общество? И по селата, и по градовете има ли организация, която да се грижи за ваканциите на децата?

Веднага след промяната у нас отидоха в миналото и бригадите, и лагерите, и пионерските, и комсомолските организации. С тях децата ходеха на море, на балкан и прекарваха чудесни дни. С какво бяха подменени? С това, че сега почти всички деца се мотаят по улиците, по

интернет-клубовете, по дискотеките и доста от тях попадат под зловредни влияния? Някои от децата ходят на село - при баба и дядо, но и там за тях често е скучно. Сега малките и младите малко четат и от това още повече им доскучава. Нямам намерение да изтъквам как в нашите лагери ние някога имахме време и да четем, и да играем, и на походи да ходим, и да помагаме в селското стопанство, защото това вече се заклейми като вредно! То си изживя времето - според представите на днешните управници! Пък сега и селско стопанство нямаме! Макар че чужденците "си падат" по селски туризъм, където с удоволствие се впускат и да пороботят на полето или във фермата. Други деца имат родители с вили, с ваканционни къщи, но и там дали ще съумеят сами да си организи-

рат полезна почивка?

Вярно, че сме в криза, че вече четвърт век се борим все за оцеляване. Но, ако мислим за бъдещето си като народ, като нация, като държава, трябва да не жалим пари, средства, възпитатели, тренъори и учители както за образованието, така и за възпитанието на нашите деца. Китайците имат една древна мъдрост, която гласи: "Ако правите планове за година напред - засадете ориз. Ако правите планове за десетилетие - отгледайте дърво. Ако правите планове за цял живот - ОБРАЗОВАЙТЕ ХОРАТА!"

Организирането на ваканциите е също важна част от политиката на обществото и държавата ни! Дано просветното министерство и това за младежта и спорта да мислят и да действат сериозно и в тези насоки!

Искам гумата

Защо ще поискам чуждо гражданство

Отворено писмо до в. "Дума" от първия кореспондент на BBC - Лондон, за България (1989-1993 г.) Христо КАЗАШКИ, Пловдив

Уважаеми колеги,
Позволявам си да поискам думата чрез уважавания и обективен всекидневник "Дума".
Като български гражданин и като човек и журналист с повече от тридесет години професионален стаж в редица печатни и електронни медии, смея да твърдя, при това с ясна гражданска позиция, че България като държава вече е страна, загубила своята идентичност и в която в последните три-чети-

ри години става все по-трудно да се живее!
Десетки граждани на България преди мен са го казвали - ще го кажа и аз - България вече не е държава, а все повече заприличва на географско понятие! И ако в най-трудните първи години на демокрацията (18.12.1989 г. - 5.10.1993 г.) сътрудничи на Българската секция на BBC - Лондон, без страх, емоционално и силно вярвайки, че България ще стане свободна, просперираща и добросъседска страна, то сега, двадесет и три години по-късно, съм обезверен, отчаян и най-вече изгубил вярата, че страната в близките години я очаква по-добро бъдеще! Именно затова и за себе си взех решението (то иначе в мен нагряваше отдавна) до края на февруари 2013 г. на специална, при това добре организирана пресконференция в столицата на съседна балканска християнска страна, да поискам гражданство на тази суверенна държава с вековна история.

Не съм авантюрист по дух и природа. Баща съм на две пълнолетни деца. И много често се сещам за поговорката: "Родители, родно място и родина не се избират!"
И ако преди пет-шест години един скандален кмет, при това с доказано криминално минало, Ценко Чокров от с. Галиче, Врачанска област, сега отново кмет, но вече от управляващата ГЕРБ, без свян заяви, че управляваното от него село е първото частно село в България, то сега самата България е заприличала на първата частна държава в Европа?! Държава, в която спокойно се разпореждат престъпни групировки, мутри и олигарси! В

същото време съдебната система е в колапс. И не напразно голяма част от адвокатите от Софийската колегия (САК), най-вече онези, чиито кантори са в търговския дом (срещу Съдебната палата) се шегуват, че правосъдната сграда с лъвовете вече е станала "митница!"
Когато през 1989 г. дойде демокрацията в България, бях сравнително млад - 40-годишен, и можех спокойно да емигрирам. Останах не само заради децата си, но и защото силно вярвах, че много хора желаят свободата и демокрацията.
Но... това се оказа едно от най-големите ми разочарования. Образованите млади граж-

дани на България, които желаят да се примирят с мутренските правила на този вреден вече за обществото кабинет, си събират куфарите и заминават навън, категорично заявявайки, че не искат да се връщат в България!
А тук остават тъжните, демотивирани хора, които вече са прехвърлили 60-те години, аз не бих искал да съм част от тях! Затова и не само обявих лично то си решение, но и казах всички тези думи с ясен и силен глас. За да се чуе силно и отчетливо, и в Европейската столица - Брюксел! Давам си сметка, че помията в България може да ме залее! Но какво от това. Всеки си носи кръста!

Съмнения

Смяна на топломерите

Преди около 10 г. "Топлофикация" ни излъга, че слагайки индивидуални топломери по радиаторите си, ще можем да контролираме сметките си до стотинка. Дори издадоха много атрактивни рекламни материали. Отчет нула на индивидуалния топломер - задължение нула лева. Там, където лъжата не мина, бяха употребени заплахи и насилие. Източиха ни с близо 100 млн. лв. срещу съобщения за фактури с произволни, недоказуеми и противозаконни количества начислена топлоенергия.
Сега ни се пробутва същият номер с лека модификация - индивидуални топломери с радиоотчитане. За заблуда ги наричат разпределители, които мерели в условни единици. Е, ние пък ще им плащаме с условни пари. Може би произведени от копирна машина.
1. Според разпоредбата на чл.186 от Закона за задълженията и договорите "измерването е за сметка на продавача".
2. Текстът на чл.44 от Закона за измерванията (ЗИ) "вменява поддръжка-

та на уредите на продавача".
3. Несъмнено показанията на индивидуалните топломери трябва да се влияят основно от отделената от отоплителните тела топлоенергия. Показанията на всеки измервателен уред "трябва да са пропорционални на измерваното количество". От една страна, "Топлофикация" в свои писма заявява, че това е така, но при сравняване на последователни годишни изравнителни сметки се вижда, че ни заблуждава.
4. Измервателните уреди имат "мярка", която освен че трябва да е регистрирана по БДС, трябва да е известна и на потребителя. Ще бъде интересно да ни разяснят "каква е мярката на досегашните и новопредлаганите" индивидуални топломери.
5. Измервателните уреди подлежат на "периодичен метрологичен контрол". Отговорността за него е изцяло на продавача.
В Закона за измерванията, както и в редица други нормативни актове, естест-

вено са оставени "вратички" за заобикаляне в полза на продавача на някои иначе важни изисквания по отношение на измерването. Дали обаче с подзаконови актове и със съдействието на висши чиновници такива вратички трябва да се ползват при търговските взаимоотношения между "Топлофикация" и над милион евентуални купувачи на топлоенергия? Или просто нещата трябва да се случат по общоприетите от векове правила.

Стоян ГРОЗДАНОВ, София

Оправдават ли заплатите си магистратите

Една от скъпоплатените системи, която всяка година под формата на премии се облагодетелства с изпишка, който остава, е съдебната.
Членовете ѝ, като се започне от най-високите етажи, не се стесняват всичко, което остане по тяхното перо в държавния бюджет, да си го разпределят след изтичане края на годината, че то е тяхно или по един или по друг начин си го заслужават, което не се оспорва от управниците ни, за да не настроят магистратите срещу себе си.
Досега през тригодишното управление на ГЕРБ управляващите, за да не заслужат гнева и критиката и попаднат в немилост от страна на съдебната власт, им дават солидни увеличения, както на магистратите, така и на заобикаляния ги служебен персонал.
За да раздават нормални и справедливи присъди, служителите на българската Темида е редно да получават достойни възнаграждения. Но такава ли е истината досега?
Някои съдии са прекомерно натоварени, други са далеч от уплътняване на служебното си време, а трети бавят решенията по делата си, което прави немалка част от съдебната ни система неефективна с основателно заключение, че същата куца.
Лошото е, че в държавата ни има закононарушители от най-висок ранг, които се спотайват и плачат за разследване и осъждане, но господарите ни от Запада се задоволяват от време на време с най-общи забележки, като флиртуват с някои от закононарушителите.
Това днес е в общи линии състоянието на съдебната система, в която осъдителни присъди получават кокошкари, дребни крадци, някои криминали от средна класа и с редки изключения някои категории убийци.
Криминалните босове от висока степен имат солидни гърбове на управляващи и трудно могат да попаднат под ударите на закона.

Предложение

Нищо добро не ни чака от това правителство

Не мога да остана безразличен след изявлението на Бойко Борисов от телевизията на 9.XII.2012 г. в предаването на Росен Петров. Изявлението му по всички поставени въпроси е с отговор: "Какво искам, в народа има над 30 милиарда лева, пътуват в метро, по магистрала и т.н."

Продължава да оспорва твърдението на ЕС, че сме най-бедната държава. Мизерията е до такава степен очевидна, че е жалко да гледа човек как все по-масово се рови в контейнерите и се търси нещо за ядене.
Имам две предложения за увеличаване приходите от данъци, както е в другите европейски страни: при по-големи доходи - по-високи данъци.
Нека се обсъди, коригира и приеме следната таблица за облагане месечните доходи:

до 310 лв. без данък	
от 310-800 лв.	12%
от 800-2000 лв.	14%
от 2000-2500 лв.	15%
от 2500-4000 лв.	16%
от 4000-6000 лв.	17%
от 6000-8000 лв.	18%
от 8000-10 000 лв.	19%
от 10 000-15 000 лв.	20%

В Гърция има предложение при годи-

шен доход 26 000 евро да се плаща данък 45%. А не само в Гърция. В почти всички европейски страни при по-големи доходи данъкът е по-голям.
Нищо не му пречи на Бойко Борисов, който е едноличен управник с голяма завист, че в населението в България има 30 млрд. лева, да сложи ръка и на тях. Тия дни той обяви: "Коледни надбавки за пенсионерите няма."
В същото време продължава искането на съдебната система за бонуси по една месечна заплата. Имало икономии и министърът на финансите следвало да подпише даването им. Малко ли са критичните бележки по съдебната система?
Не е ли неприятно от съдебната система да се искат и да им се разрешава получаването на бонуси, както ежегодно ги получават, при тази икономическа криза, която съществува.

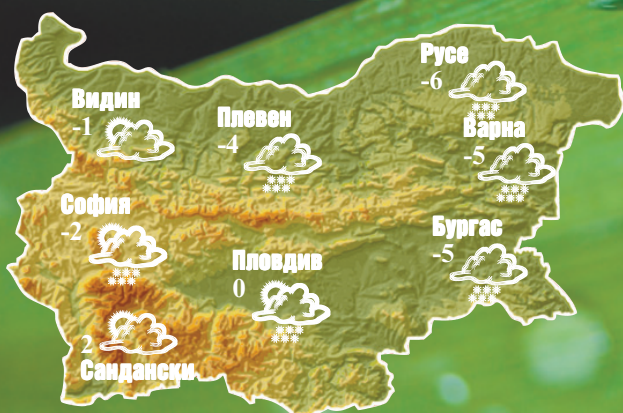
Мийко МИЙКОВ, В. Търново

Георги АСЕНОВ, Лом

справочник

ВРЕМЕТО

От югозапад снеговалежите ще спират, в Югозападна България и облачността ще се разкъса, съобщиха от НИМХ. В Дунавската равнина и в Източна България през целия ден ще продължи да вали, но вече слаб сняг, като до вечерта и през нощта срещу петък и там валежите ще спрат. В източната половина от страната ще се задържи ветровито с умерен и силен север-северозападен вятър. Понижението на температурите ще продължи и преобладаващите максимални ще бъдат между минус 6° и минус 1°, в крайните югозападни райони до 0° - плюс 2°. Над планините ще се задържи предимно облачно. Снеговалежите ще отслабнат, след обяд в масивите от Южна България ще спрат. Ще духа умерен и силен вятър от север-североизток. По Черноморието ще продължи да вали вече слаб сняг. Ще духа силен север-северозападен вятър.

Изглед за

21

максимални
-4°/1°

22

максимални
-4°/2°

В петък и събота сутрин ще бъде студено, с минимални температури от минус 10 до минус 5, в някои котловини на Централна България при изясняване и стихване на вятъра отново до минус 13, минус 15. Денем ще остане студено, с максимални стойности от минус 4 до плюс 1-2 в югозападните части на страната.

ДУМА

www.duma.bg

duma@duma.bg

Основател
Стефан Продев
Издател „ДУМА 2008“ ЕООД
Николай Малинов

Русия Монд
България дипломатик
СЪВМЕСТНО ИЗДАНИЕ С ДУМА

И. д. главен редактор
Юрий Борисов
yborisov@duma.bg

Зам. главни редактори
Георги Георгиев
ggeorgiev@duma.bg
Таня Джаджева
tgeneva@duma.bg

Отговорен секретар
Ивайло Гиздов
igizdov@duma.bg

ТЕЛЕФОН НА ЧИТАТЕЛЯ:
97 05 200

Адрес на редакцията:
София - 1000,
ул. „Позитано“ 20А
Факс: 975 26 04,
автоматичен номератор 97 05 +
вътрешен номер

АДМИНИСТРАЦИЯ

ОФИС МЕНИДЖЪР: Ели Мишева - 200; 226, факс - 975-26-04

СИСТЕМЕН АДМИНИСТРАТОР: Иван Стоянов - 250
ДИРЕКТОР МАРКЕТИНГ: Дея Йорданова - 207

ДИЗАЙН: Велислава Хубавий - 201

РЕКЛАМА: Петрана Сомлева - 205, Ива Костадинова - 221; e-mail - reklama@duma.bg, Експонатор: 91975 в. 112; Печат: ИПК „Родина“ АД - 1784 София, бул „Цариградско шосе“ 113а Номератор - 9752; „Национална агенция за разпространение - АД“ - 02/962-23-23; „Национална дистрибуция“ ООД - 02/975 20 35

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ: Мирослав Александров, Румяна Кирилова - 208, 203; abonament@duma.bg

КАСА - 97-05-249

НАБОР: Хрисула Василева - 227, e-mail: korespondenti@duma.bg;
ПРОИЗВОДСТВО: Владимир Тополски

ВЕСТНИК „ДУМА“ Е НАСЛЕДНИК НА ТРАДИЦИИТЕ НА ВЕСТНИЦИТЕ „РАБОТНИКЪТ“, „РАБОТНИЧЕСКИ ВЕСТНИК“ И „РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО“

ИЗПОЛЗВАНИ СА И ЕМИСИТЕ НА БТА, „ФОКУС“, БГНЕС, БНР, ФРАНС ПРЕС, ИНТЕРНЕТ И ДР. РЪКОПИСИ НЕ СЕ РЕЦЕНЗИРАТ И НЕ СЕ ВРЪЩАТ

06.30 Денят започва - информационен блок
09.00 По света и у нас
09.10 Денят започва в библиотеката
10.00 По света и у нас
10.10 Денят отблизко
11.00 Денят отблизко с Мария - магазинно предаване
12.00 По света и у нас
12.30 Малки истории
13.00 Открито с Валя Ахчиева
13.30 Атлас: Самотните гении - Хондурас, Гватемала/п/ - филм
14.15 Сен Тропе - тв филм
15.25 Ангели приятели - филм/п/ - филм
15.50 Частен случай
16.00 По света и у нас
16.10 Новини на турски език
16.20 Апартаментът с Марта Вачкова - ток шоу
17.05 Дързост и красота - тв филм /3100 епизод/
17.30 Бързо, лесно, вкусно - кулинарно шоу
18.00 По света и у нас
18.25 Зелена светлина - еко рубрика на „По света и у нас“
18.30 Телгено тиражите на ТОТО 2 и Втори ТОТО шанс
18.45 Любов за Лидия - тв филм
19.40 Лека нощ, деца!
20.00 По света и у нас
20.30 Спортист на годината на България 2012 - церемония по награждаването
22.00 Виж БиБиСи: „Великите влюбени на XX век: Роналд и Нанси Рейгън“ - документален филм
22.30 Икономически новини
22.55 Зелена светлина - еко рубрика на „По света и у нас“

06.45 „Тази сутрин“ - информационно предаване с водещи Анна Цолова и Виктор Николаев
09.30 „Преди обед“ - дневно токшоу
11.30 „Кухнята на Звездите“ - кулинарно шоу с Иван Звездите
12.00 bTV Новините - обедна емисия
12.30 „Шоуто на Слави“ /п./
13.30 „Женско царство“ - сериал, еп. 56
15.00 „Някой те наблюдава“ - сериал, еп. 97
16.00 „Американска наследница“ - сериал, еп. 5
17.00 bTV Новините
17.30 „Лице в лице“ - публичностично предаване с водещи Цветанка Ризова и Димитър Цонев
18.30 „Любов извън закона“ - сериал, еп. 68
19.00 bTV Новините - централна емисия
20.00 „Времето лети“ - сериал, еп. 55
21.00 „Революция Z: Секс, лъжи и музика“ - сериал, еп. 9
22.00 bTV Новините - късна емисия
22.30 „Шоуто на Слави“ - вечерно токшоу
23.30 „По средата“ - сериал, еп. 17
00.00 „Дневниците на вампира“ - сериал, с. 1, еп. 3
01.00 „Срещу гравитацията“ - сериал, еп. 9

06.30 „Здравей, България“ - сутрешен блок на НТВ
09.30 „На кафе“ - предаване на НТВ
11.25 „Клуб Нюз“ - светски новини
11.30 „Бон Апети“ - предаване на НТВ
12.00 „Малки жени“ - сериен филм, 3 сезон
13.00 Новините на Нова
13.30 „Забраненият плод“ - сериен филм
15.00 „Доктор Куин Лечителката“ - сериен филм
16.00 „Часът на Милен Цветков“ - предаване на НТВ
17.00 „Черешката на тортата“ - тв шоу, 2 сезон
18.00 „Сделка или не“ - телевизионна игра
19.00 Новините на Нова - централна емисия
20.00 „Отмъщението“ - сериен филм
21.00 „От местопрестъплението“ - сериен филм, 12 сезон
22.00 „Господари на ефира“ - забавно предаване
22.30 „Фирмата“ - сериен филм
23.30 Новините на Нова
23.45 „Династията на Тюдори“ - сериен филм, 3 сезон
00.45 „Магнитико“ - тв игра
02.00 „Черешката на тортата - Ти си звездата!“ - тв шоу
02.45 „Долината на слънцето“ - сериен филм

07.00 Новини
07.05 „Добро утро“
10.00 Пресконференция на президента на Руската федерация Владимир Путин - пряко
13.00 Новини
13.15 Сериал: „Годежен пръстен“
14.10 „Евтино и хубаво“ с Дария Донцова
15.00 „Контролна покупка“
15.30 „Време за обяд!“
16.00 „Да разбереш. Да простиш“
16.30 „Крепко здраве“ с Геннадий Малахов
17.20 Сериал: „Женският лекар“
18.10 Сериал: „Неравен брак“
19.00 Новини
19.40 „Да разбереш. Да простиш“
20.10 „Хайде да се оженим“
21.00 „Нека говорят“
22.00 Време
22.45 „Какво? Къде? Кога?“ - Финал на годината
00.25 „Вечерният Ургант“
01.00 Нощни новини
01.15 „Звездите на ефира. Владимир Ворошилов“
02.05 „Нека говорят“
03.00 „Модна присъда“
03.55 Сериал: „Неравен брак“
04.40 „Контролна покупка“
05.20 Игрален филм: „Белият сняг на Русия“
06.00 Новини
06.05 Игрален филм: „Белият сняг на Русия“ (продължение)

ОВЕН
За много от вас се очертават придобивки от различен характер, които няма съмнение, че ще ви направят доволни.

21 март - 20 април

ТЕЛЕЦ
Денят е подходящ за начало на обмислени занимания и ангажименти, от които очаквате не само да подобрите финансите си.

21 април - 21 май

БЛИЗНАЦИ
Каквито и предизвикателства да стоят пред вас, имате потенциал да се справите, направете го елегантно и без нерви.

22 май - 21 юни

РАК
Новите начинания днес ще ви носят очакваните добри резултати. Затова бъдете активни и работете. Ползени контакти.

22 юни - 23 юли

ЛЪВ
По отношение на текущите ви ангажименти и най-вече в деловата сфера са възможни известни неочаквани затруднения.

23 юли - 23 август

ДЕВА
Ако планирате за днес подписване на споразумения и договори, бъдете подготвени и внимателно прочетете условията по тях.

24 август - 23 септември

ВЕЗНИ
Не пренебрегвайте личните си ангажименти, за които времето ви е ограничено. Делови успехи и срещи.

24 септември - 23 октомври

СКОРПИОН
Направените покупки през тези дни се отразяват на бюджета ви. Но по-важно е, че ги правите с голямо желание.

24 октомври - 22 ноември

СТРЕЛЕЦ
Сътрудничеството ви с хора и колеги, които разбират естеството на работата и проблемите ви, много ще ви улесни.

23 ноември - 21 декември

КОЗИРОГ
У вас се пробуждат скрити сили, които, насочени в правилната посока, могат да ви изведат по-бързо от умората.

22 декември - 20 януари

ВОДОЛЕЙ
Очакванията ви не са напразни и ще получите това, което желаете. Подходящо време за начало на нови дела и проекти.

21 януари - 19 февруари

РИБИ
С повече внимание и активност ще се отнесете към събитията, имащи отношение към финансите ви. Усвоенният опит ще ви помогне.

20 февруари - 20 март

ВАЛУТНИ КУРСОВЕ

EUR
1.95583

USD
1.47033

GBP
2.39656

CHF
1.61692

Култура

очаквайте
Деница Илиева и Ивелин Маринов с
портрети сред минарета и ръкописи

Класическите съзерцания на Светлин Русев

Нова изложба на известния художник
в галерия „Вуга“ в столицата

Иван ГРАНИТСКИ

Встоличната галерия „Вуга“ Светлин Русев откри поредната своя изложба, която ще представя знакови негови творби от 18 декември 2012 г. до 19 януари 2013 г. Творецът е дал скромно название на експозицията си „Извън канона. Камерни упражнения“.

През последните години Светлин Русев организира редица натоварени със скрит смисъл изложби. Всяка една от тях споделя с имация очи да гледа важни послания.

Извън канона е не само пластическата медитация на големия художник, който съзерцава благородни и заредени с вътрешна светлина образи (дали на светци, дали на светски личности, дали просто музикално-поетически видения), които дискретно и съвършено лишени от суетно самооблачение се представят за „ка-

мерни упражнения“. При класическия рисуващ винаги камерното упражнение е класическо. Тази изложба на Светлин Русев е не само своеобразен римейк на негови видения, сътворени върху дърво, мрамор, камък и друг материал, но и поредният му зов за духовно вглъбяване. Ако човекът иска постоянно да преоткрива себе си, да търси главно-то свое предназначение, да осмисля свръхзадачата си като мислеща тръстика и концентриран слънчев лъч в царството на непроявената пустота, смята творецът Светлин Русев, то неговото усилие следва да бъде не само импулсивно, предизвикателно-експлозивно, но и съзерцателно-съзидателно.

Така бихме могли да кажем, че поредната изложба на Светлин Русев в галерия „Вуга“ е ново и следващо стъпало в неговите духовни изследвания, посветени на Пътя. Нека да си спомним, че години наред Светлин Русев е магически завладян от пластическия сюжет „Има такъв път“. Това е не само

поредица от негови пейзажи, натюрморти, масла, но и несекващо духовно усилие в една мегапластическа поредица, прескачаща от изложба в изложба, да се осъзнае

и осмисли главното предназначение на Човека.

С поредната си изложба в галерия „Вуга“ Светлин Русев прави следващата крачка в тази посока.

Отец Иван от Нови хан

Константин ЕЛЕНКОВ

Макар да не е от Нови хан, но това така му прилепна, както Рила на неговия велик съименник. Иначе той е от с. Благово, Монтанско. Благотворителства не само по празници, ритуално. Но катадневно, неуморно и с радост. Тия снимки направих това лято - връщаше се от Благово и Якимово, където беше успял да закупи изоставени къщи и да ги направи гнезда на своите вrabчета... Снимах го, докато чакахме шофьора. И каква беше изненадата ми, когато отец Иван се метна зад кормилото и помахаше за сбогом. Веднага се сетих за една история със сръбския патриарх Павле. Дошли му гости от цялата православна общност. Но в голямата зала изгоряла крушка. Засуетили се - кой да я смени с нова. Дядо Павле, без много да мисли, скочил, поктерил се на масата и свършил тая работа. Така е. Докато ние се суетим, докато се усетим кое-как, някой свършва най-важната и неотложна работа.

**ПЕРВЫЙ КАНАЛ
ВСЕГДА С ВАМИ**

**АКО ИМАТЕ ПРОБЛЕМИ С
НАМИРАНЕТО НА ПРОГРАМИТЕ,
ОБЪРНЕТЕ СЕ КЪМ ВАШИЯ
КАБЕЛЕН ИЛИ САТЕЛИТЕН
ОПЕРАТОР**

ДОМ КИНО

МУЗЫКА

ВРЕМЯ

ТЕЛЕКАФЕ

КАРУСЕЛЪ

**ПРЕДСТАВИТЕЛ
ЗА БЪЛГАРИЯ**

СТАР ТВ
0888 79 28 03

www.duma.bg

кратки

Живопис и смесени техники малък формат в „Лесегра“

Третата международна изложба живопис и смесени техники малък формат е подредена в столичната галерия „Лесегра“, кв. Лозенец, ул. „Милин камък“ 25. За откриването са гостували Олга Нилсен, Норвегия, Първа награда от предишната изложба, Пелин Авшар и Ширин Бенугюр, Турция, Грейс Нехмаг, Мексико. Тази година са приети за участие 223 художници от 40 държави, научи ДУМА от галериста Георги Колев.

Европейска живопис в „Униарт“ на НБУ

Галерия „Униарт“ при НБУ (ул. „Монтевидео“ 21, София) представя новите произведения в колекция „Европейска живопис“ (XVI-XIX век) и каталога „Съвременна българска скулптура. Колекция Божидар Данев“ на 23 ноември от 17 ч.

Концерт на Георгиос Филаделфевс

Тенорът Георгиос Филаделфевс и пианистът Давид Нахмиас представят живота и творчеството на легендарния творец Атик с песни от 30-те години и историята на „Оградата на Атик“ в музикалния център „Борис Христов“, ул. „Цар Самуил“ 43. Концертът е днес от 19 ч., билетите са по 5 лв. Истинското име на Атик е Клеон Триантафилу. Роден е през 1885 г. в Египет и се самоубива през 1944 г. в Атина. Бил е ученик на Форе в Парижката консерватория и е основател на култово кафене-нощен клуб. Там той е свирел, пял и водел всяка вечер в продължение на 10 години, от 1930 г. до 1940 г., заедно с много млади певци, които са формирали стила на гръцката популярна песен. Атик пише канцонети, любовни песни, хумористични песни, разказва истории от своето време, изповядва своите лични страсти. Неговата трагична личност ще се доближи до нас чрез песните и разказите на Нахмиас. Ще видим и малка изложба със снимки от онези времена. Пианистът Давид Нахмиас е единственият музикант, който е анализирал Атик толкова дълбоко. Той е снимал филм за живота на Атик и заедно с Георгиос Филаделфевс ще разкаже за невероятната личност Атик.

Третото Балканско квадринале „Митове и легенди на моя народ“ бе открито в художествената галерия в Стара Загора. Голямата награда спечели пловдивският художник Никола Певчичаров за своята творба „Бъдник“ (на снимката)

СНИМКА ПРЕСФОТО/БТА

Култура

www.duma.bg

Юрий Ангелов, роден в село Тотлебен, любим ученик на Апостол Карамитев, в момента е един от 23-мата официално регистрирани жители на малкото странджанско село Фазаново. Българската публика помни актьора с първия му голям успех в ролята на Кирчо Жабата във филма "Обличането на Венера". Двадесет години след като напуска Народния театър, Юрий Ангелов се завръща на българския екран с ролята на руския мафиот Распутин в сериала "Сегем часа разлика". Днес, на 63 години, Юрий Ангелов споделя, че славата вече не го засяга, защото я е преживял и не е вкопчен в професията. В същото време не пропуска да подчертае колко важна е ролята на актьора в обществото, защото духовната криза е много по-страшна от материалната. Затова актьорите не могат да си позволят да обхвъркат населението и да пропагандират хаос и унищожение. Според Ангелов именно интервюта допринасят за всеобщия хаос и затова никак не е хубаво да се дават такива. Въпреки мнението си, ето какво разказа накратко Юрий Ангелов.

Интервю на
Надежда КРУШКОВА

Как започна да се занимаваш с актьорско май-

сторство? Разкажи ни за началото, за школите, които си посещавал.

- На десет години ме приеха в детската театрална студия при Плевенския театър.

Имало ли е други професии, за които си мечтал в

Юрий Ангелов: Не преподавам, споделям опит

В щастливи дни, щастлив бъди, в злочести - на размисъл отдай се. Предчувствах какво ще се случи и се оттеглих, казва известният актьор, който участва в организирания от МОНТФИЗ Зимен арт фест

детските и в юношеските си години? Кое в актьорството беше по-провокационно за теб, с какво то надделя в избора ти на професия?

- Да, мечтаех да стана археолог, но понеже станах актьор, светът загуби Шлиман за България.

Как се подготви за НАТФИЗ (тогава ВИТИЗ)? Знаеше ли какво ти предстои?

- Абсолютно сам се подготвях и не знаех какво ми предстои.

Твоят учител е бил легендарният Апостол Карамитев. Разкажи малко повече за него.

- Много засмян, веднъж в класа ни Апостол Карамитев каза пред всички състуденти: "Юрий, питат ме дали си ми незаконен син", хахахаха!!!

Бил си в един клас с Велко Кънев, проф. Снежина Танковска. След завършването на НАТФИЗ същата компания отивате по разпределение в Сливенския театър. Разкажи за този период.

- Аз и Велко Кънев имахме заповед за постъпване в Народния театър след НАТФИЗ, Апостол ни събра и ни каза: "Ако не минете през

провинцията, никога няма да станете добри артисти. Ще си останете едни лигльовци." Най-забележителното в Сливен са Сините камъни и стотите войводи.

След 20 години изключително активен период в София взимаш доста интересно решение - да се оттеглиш в село Фазаново, близо до морето. Какво те накара да направиш такава категорична крачка?

- В Библията пише: "В щастливи дни, щастлив бъди, в злочести дни - на размисъл отдай се." Предчувствах какво ще се случи и се оттеглих. Направих решителна крачка в своя полза.

Направи доста силно завръщане в София с ролята на Распутин в "Сегем часа разлика"...

- Възпитан съм от руската литература и това даде плод индиректно в "Седем часа разлика".

В едно интервю казваши, че не би се занимавал с преподаване. В същото време разбрах, че ще вземеш участие в организирания от МОНТФИЗ "Winter art fest 2013" във Велинград от 3 до 6 януари. В рамките на фестивала ще водещ уъркшопове по актьорско

майсторство. Какво те накара все пак да приемеш ролята и на преподавател?

- Любимият ми детски виц: "Момченце и момиченце гледат през ключалката как мама и тати правят любов и момченцето много възмутено казва: "И представи си, тези хора ни забраняват да си бъркаме в носа." Не преподавам, споделям опит!

Голяма част от посетителите на фестивала ще бъдат предимно ученици, на които предстои да поемат по пътя на актьорската професия. Интересно е да направим мост - какви бяха стремежите, външения и проблемите на ученика Юрий Ангелов?

- Тъй като бях стеснителен, когато кандидатствах - мостът, който прехвърлям към кандидатите, се нарича самоувереност.

С какво ще се занимават участниците в твоя уъркшоп?

- С изграждане на себеувереност.

Какво ще пожелаеш на всички млади хора в България, които са решили в бъдеще да поемат по пътя на актьорската професия?

- Вярата и наивността.

Биг бендът на БНР миксира жанровете в Студио 1

Анжела ДИМЧЕВА

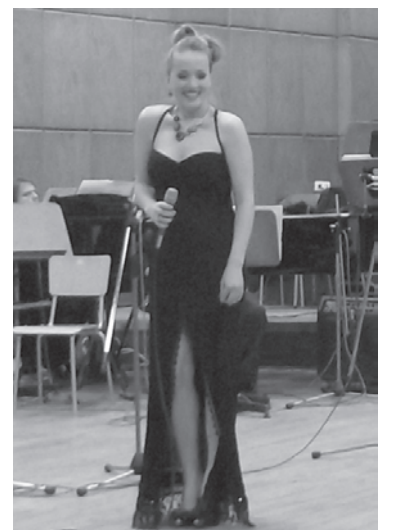
БНР разпали Коледния дух с първия от поредица концерти в "Студио 1". Ако някой се чуди дали са съвместими джаз, поп, народна музика и детски песнички, вече се е убедил, че тази симбиоза е точно за разкрепостените ни предколедно сетива.

"Щуротия", "Зимна песничка", "Рудолф, еленът с червения нос", изпълнени от "Радиодецата" с ръководителка Илиана Тодорова, се допълваха чаровно с Кюстендилско и Петрунино хоро в интерпретация на Оркестъра за народна музика към БНР с диригент Димитър Христов. На подиума един след друг се вихриха с типичната си еротична страст Нора Караиванова ("Любовта е море" и "Hold on,

I'm Coming"), Лиляна Пенчева ("Съжалявам") и Траян Костов ("Да започнем отначало").

Биг бендът на БНР с диригент Антони Дончев се забавляваше особено с най-младата изпълнителка Даниела Илиева ("Let it Snow"). В един момент музикантите от Оркестъра за народна музика към БНР захвърлиха инструментите и запяха... "Коледари на пет" по музика на Георги Андреев.

Истинска изненада за публиката обаче беше появата на зашеметяващата с елегантната си визия джаз певица Марина Драгомиреца (на снимката), която, освен перфектно овладян мецосопранов глас ("A Foggy Day"), притежава и поредица от невидими таланти. Може би малко нейни почитатели знаят,

че покрай продължителната си музикална кариера (член на ВГ "Инстинкт" и основателка на училището за таланти "D-Stars"), тя е вече новият председател на Зелената партия.

Колеген концерт на „Quarto Quartet“ и приятели

Две вечери преди Коледа, на 22 декември от 19 ч. в голяма зала "България", децата и техните родители ще получат прекрасен подарък - фееричен музикален и балетен спектакъл, поднесен от музикантите от "Quarto Quartet" и Софийската филхармония и малките балерини от "VAYA Dance studio".

Програмата - колкото детска и развлекателна, толкова и сериозна - е специално подбрана, за да увлече както най-малките зрители, така и любителите на стойностната класическа музика и балет от всички възрасти. В приказната вечер ще прозвучат едни от най-любимите на публиката класически произведения, които свързваме с Рождественските празници - "Валсът на кълкборите от снежня Булонски лес на Париж", празничната и струяща със светлина "Симфония на играчките" и "Тиха нощ" с нейната литургична красота. Кулминация ще бъде балетният спектакъл "Карнавал на животните" по музиката на Сен-Санс, обичаният от всички поколения закачлив и очарователен калейдоскоп на животни и хора.

Произведенията ще бъдат изпълнени от камерния ансамбъл от виртуозните музиканти на "Quarto Quartet" и техните приятели от Софийската филхармония. В балетния спектакъл ще вземат участие повече от 70 малки балерини от "VAYA Dance studio" с ръководителка и хореографка Ваня Рошкова. Водеща ще бъде актрисата Луиза Григорова. "Тиха нощ" ще бъде изпълнена от оперната прима Еделина Кънева. Гост-солист е Христо Танев, виолончело, концертмайстор на Симфоничния оркестър на БНР. Билети се продават на касата на зала "България" (за деца - 5 лв., за възрастни - 8/10/12 лв.) и на ticketplus.bg, научи ДУМА от Божидара Златанова.

Конча Буйка сред катедрала от звуци

Вилиана СЕМЕРДЖИЕВА

Неустоимият дълбок дрезгав глас на Конча Буйка, в която се влюбихме още при първото ѝ посещение у нас, звуча завладяващо мощно, страстно и едновременно нежно в зала 1 на НДК в съпровод на оркестър "София Симфонията" под диригентството на испанския маестро Антонио Куенса. Изящната певица поднесе с изключително чувство своите въздействащи песни, събрали енергия от три континента - Европа, Африка и Латинска Америка. Гостенката видимо бе силно развълнувана и на моменти дори притискаше с ръка сърцето си, сякаш за да не изхвъркне. Още с пристигането си у нас Конча подчерта с каква радост, нетърпение и възторг очаква изпълнението си с го-

Снимка ПРЕСФОТО/БТА

лемия симфоничен оркестър. И наистина онова, което изригваше от сцената, бе впечатляващо, а публиката отвърщаше със същата сила и страст с възгласи и аплодисменти. Виртуозните солови изпълнения на кубинския пианист Иван Мелон също бяха прекъсвани от викове и ръкопляскания. Буйка ни зашемети и с поредната забележи-

телна интерпретация на вечната "Сибоней" на гениалния Ернесто Лекуона - наричан кубинския Гершуин, която заема престижно място в репертоара на Марио Ланца, Бинг Кросби, Пласидо Доминго и много други световни гласове.

В интервюта си преди концерта Конча Буйка заяви, че за нея изпълнението с такъв голям оркестър е много отговорно, това е нещо огромно, внушително, цяла катедрала от звуци. Ще е страотно и магнетично, каза още тя. Наистина преживяването миналата вечер в зала 1 на НДК беше страотно и магнетично. Заради което и в края на концерта Конча изрази специалната си благодарност към музикантите от "София Симфонията", като им посвети чувствено акапелно изпълнение.

Жив

В РИТЪМА НА
ЗАБАВЛЕНИЕТОГрупа „Клас“ подготвя първи
концерт след 19-годишна пауза

www.duma.bg

Влюбването поразява всеки 10-и пог земята

Всеки десети пътник се влюбва под земята, показва проучване на нийоркското метро. Над 50% от пътуващите с градската железница поне веднъж са разменили телефоните си с други пасажери. Една на всеки сто двойки, запознали се в метрото, стига до "следваща станция - брачният олтар". Англичаните дори измислили система за запознанства в подземния влак. Благодарение на нея клиентите могат да се свързват с тези, които са видели по време на пътуване в метрото. Според изследователите почти половината от пътниците го използват по няколко пъти на седмица. Експертите съветват онези, които все още не могат да намерят истинската любов, да я потърсят по-дълбоко... Например, в станцията на метрото.

Мажоретният състав на СУ изненадва с клип

Състезателките се надяват, че със своите усмивки, танц и ефектни акробатики ще допринесат за празничното настроение на всички

Момичетата и момчетата от мажоретния състав на Софийски университет "Св. Климент Охридски" са в трескава подготовка за снимките на ефектен клип - изненада по случай предстоящите Коледни и Новогодишни празници. Видео то ще бъде публикувано в сайта на СУ и в социалните медии.

Сребърните медалисти от международния студентски спортен турнир "Евромила-но 2011" са заложили на празнична визия и музика, с които искат не само да зарадват студентите, преподавателите и служителите на Алма

Матер, както и всички бивши и бъдещи възпитаници на най-престижния ни университет. А и да ги поздравят за настъпващите празници и да им пожелаят здраве, щастие, късмет и много любов през Новата година.

В клипа, снимките на който започнаха тази седмица, момичетата танцуват в ритъма на актуални денс хитове, но в коледен аранжирмент. Идеята за видеото е на треньорката на формацията - ас. Гергана Минковска, която има основанието да се гордее с постиженията на отбора през изминалата година. Благодарение на усилените тренировки той доне-

се първата купа в историята на СУ, която български университет получава в състезание за спортни мажоретни танци. Съставът е сформиран под нейно ръководство през 2001 г. Техните зрелищни изпълнения радват зрителите на повечето мероприятия на Департамента по спорт - републикански първенства, международни и световни турнири и редица празници и прояви. Състезателките от състава се надяват, че със своите усмивки, танц и ефектни акробатики в новия клип ще допринесат за доброто празнично настроение на всички.

Само преди дни, на офици-

ална церемония в Централното фоайе на СУ "Св. Климент Охридски" се състоя 15-ата церемония по награждаването на най-добрите 10 спортисти на Алма Матер за 2012 г. За първи път в историята на тези престижни награди за "Спортист на годината" на Софийския университет за 2012 г. бе отличен и представител на мажоретния състав на Алма Матер - притежателката на сребърен медал от международния студентски турнир "Евромила-но 2011" Гергана Младенова, която в момента учи във Философския факултет на СУ магистратура "Европейски проекти".

Близко 3000 души у нас гледаха филм за гервишите

Филмът "Дервишите - мистиците на Изтока" бе гледан от около 3000 души в цяла България, след като документалната творба на Стилиан Иванов бе показана в 7 български града. Доста хора успяха да се сдобият с DVD и, ако вече няма начин лентата скоро да се види на голем екран, все още има шанс за филмов диск, защото предстои ретираж, съобщава продуцентът Деян Неделчев. Той самият е изненадан от огромния интерес - в повечето градове на страната се състояха допълнителни прожекции, като на някои от тях имаше правостоящи. След прожекциите на "Дервишите - мистиците на Изтока" хората

се събираха на групи и продължаваха темата с дискусии. Някои от зрителите се бяха подготвили, изчитайки всичко възможно в интернет пространството и запалено говореха от първо лице, сякаш лично бяха преживели сема-медитацията. Други пък, завърнали се от няколкодневна екскурзия в Турция, включваща и град Коня, мъдро мълчаха и от време на време коригираха спореците, сякаш самите те бяха получили просветление. Най-щастливи май се оказаха непредубедените зрители, които с чисти сърца и незатлачени от излишна информация мозъци се подсмиваха на дебатиращите.

Злато за \$7,5 млн. открито в гараж

След смъртта на пенсионера Олег Самашко в градчето Карсън сити, Невада, в неговия гараж били открити златни монети на стойност 7,5 млн. долара, предаде РИА Новости. Кончината на възрастния човек не била веднага забелязана от местните жители. Когато не го видели няколко дни, алармирали полицията. Пристигналият екип не повярвал на очите си - в гаража, в сандъци за патрони, имало складирани хиляди златни монети. Находката била пълна изненада за жителите на Карсън сити, които познавали Самашко като скромен пенсионер, който понякога замествал разболели се учители в местното школо и водел затворен и пестелив живот. С големи усилия местните власти открили единствената наследница на починалия - негова братовчедка, която също останала крайно изненадана от новината за съкровището. От намерените квитанции се оказало, че майката на Самашко всеки месец купувала монети - не като колекционер, а като инвестиция. Поради което съкровището било от различни страни: Австрия, Мексико и САЩ.

МИРИЗМАТА НА КАФЕ ДЕЙСТВА ВЪЗБУЖДАЩО

Ромеовците, които искат късметът да им се усмихне в сезона на коледните партита, трябва да заложат на прясното кафе, защото според ново проучване този аромат е един от най-възбуждащите за жените. Резултатите от изследването придават съвършено ново значение на често задавания въпрос в края на любовна среща: "Искаш ли да влезеш за чаша кафе?"

За целите на проучването били измерени нивата на възбуда на необвързани жени, докато гледали различни снимки на мъже и същевременно подушвали различни аромати. Изследването установило, че привлекателността на представителите на силния пол била оценявана най-високо от дамите, когато помириисвали афършейв. На второ място е ароматът на прясно сварено кафе на зърна, следван от миризмата на току-що изпрани чаршафи. В експеримента, проведен в международната лаборатория "Миндлаб" в Съсекс, участвали жени на възраст от 18 до 57 години.

Освен привлекателността, изследването измерило също интелигентността и чувството за хумор. Колкото по-голям почитател на кафето е мъжът, толкова по-привлекателен, интелигентен и забавен е той в очите на дамите. Като цяло, независимо дали жените са любители на кафето или не, 28% от мачовците са преценявали като по-привлекателни, когато дамите помиришат кафе, отколкото, ако не подушат нищо.

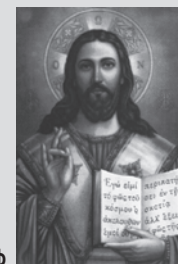
Обяснение по повод принудително довеждане в изтрезвителя: "Всичко започна с това, че купихме на детето колело. Първо го поляхме... а после го изпихме..."

Старши комисар ВАЛЕРИ ЙОРДАНОВ, директор на Столична дирекция на вътрешните работи
Проф. ВЕНКО АЛЕКСАНДРОВ, анестезиолог, политик
ГЕОРГИ КОНСТАНТИНОВ, поет, писател
ЙОРДАН ДАЧЕВ, учредител на клуба "Приятел на ДУМА" в Русе
МАРГАРИТА ХРАНОВА, певица
МАРИЯ ЛУКАРЕВА, учредителка на клуба "Приятел на ДУМА" в Русе
ПЕТА ДИМИТРОВА, председател на УС и главен изпълнителен директор на Пощенска банка
РАЧО РАДОСЛАВОВ, учредител на клуба "Приятел на ДУМА" в Русе
ХРИСТО ХРИСТОВ, народен представител

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

20

Св. патриарх Йосиф Прекрасни (Целомъдрени) († ок. 1700 г. пр. Хр.). Св. свещеномъченик Игнатий Богоносец, Архиепископ Антиохийски († ок. 107) (Игнажден). Св. преподобни Йоан Кронщадски († 1908)

Йосиф Прекрасни бил предпоследният от 12-те синове на старозаветния патриарх Яков от любимата му жена Рахил и последният, който се родил в Месопотамия. Той бил благодетелен и красив и особено обичан от родителите си. Младият Йосиф разказал на близките си свои сънища, предвещаващи бъдещето му величие. С това той възбудил злобна завист у братята си. Те решили да убият 17-годишния Йосиф и го хвърлили в ров, но после го продали в робство на пътуващи търговци. Така Йосиф се озовал в Египет и станал един от многото еврей-слуги там между 1900 и 1600 г. преди Христос. В Египет младежът бил продаден на началника на охраната на фараона Потифар и благодарение на своя ум и добродетели заслужил доверието му. Жената на Потифар се опитала да го прелъсти, но целомъдреният юноша отблъснал нейните съблазни. Огорчена и озлобена, тя оклеветила пред мъжа си праведния Йосиф, който веднага го хвърлил в затвора. Оттам светият Йосиф излязъл чрез дара си да тълкува сънища. Когато научил за това, фараонът извикал Йосиф в своя дворец, за да разгадае негов сън, който никой не успял да изтъкува. Съновидението предсказало, че след богат урожай и слава на фараона, ще последват гладни години и нещастия за Египет. Силно впечатлен от дара на Йосиф, фараонът го направил първи сановник - втори по положение след него самия. Благодарение на откровението и вещото ръководство на Йосиф, Египет бил спасен от нещастията. Когато в родината му настанал глад, баща му изпратил синовете си да закупят храна от египтяните. Св. Йосиф Прекрасни спасил целия си род от гладна смърт и помогнал да се заселят в Египет. Фараонът им дал добро място за живеене и братята се сдобрили. Св. Йосиф управлявал Египет дълго и успешно. Праведният Йосиф починал на 110-годишна възраст.

МОЗАЙКА

Погрежете осемте разбъркани елемента така, че да се получат правилните думи по хоризонтал и вертикал!

НН

РК

АПОЛ

БАЛИ

КАП

НСА

ТТЕРНА

ОВА

НН

БН

НЕВ

СТАН

ТАНИ

ИРАС

КАРА

ИКОЛ

ТИВ

ИНЕР

КЦА

АМА

ВАР

АСИ

ЛИМ

АРД

КАК

АСА

ОТОК

ТОНИ

АНАН

ЕДИ

ОРД

НАА

ИКОЛ

ТИВ

ИНЕР

КЦА

АМА

ВАР

АСИ

ЛИМ

АРД

КАК

АСА

ОТОК

ТОНИ

АНАН

ЕДИ

ОРД

НАА

СКАНДИ

СРИЧКОВА КРЪСТОСЛОВИЦА

РЕКА В КЪРДЖАЛИ

ГРАД В ЯПОНИЯ

ТРОПИЧЕСКА ЗМИЯ

КРИМИНАЛНИЯТ ИНСПЕКТОР В СЕРИЯ РОМАНИ ОТ Ж. СИМЕНОН

НАШ РАЛИ ПИЛОТ

ПЕРИОДИ ОТ ВРЕМЕ

ТРИТЕ НАЙ-ТОПЛИ ДНИ В СРЕДАТА НА ЮНИ

ОСНОВЕН ЛИТЕРАТУРЕН РОД

ВИД ЦВЯТ

НАША АГЕНЦИЯ ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

ОПЕРА ОТ Ж. РАМО

СТРАСТНО ВЛЕЧЕНИЕ КЪМ НЕЩО

ПЕСЕН В ЧЕСТ НА ГРЪЦКИЯ БОГ АПОЛОН

ЕЛЕКТРОРАЗ-ПРЕДЕЛИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО У НАС

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ

РЕСАНЕ

МИКРОБУС

БАЙКАЛО-АМУРСКА МАГИСТРАЛА

СПЕЦИАЛЕН РАЙОН В КИТАЙ

ЧАСТ ОТ ДЕНОНОЩИЕТО

ПОПУЛЯРНА МЕЛОДИЯ

НАПИСВАНЕ НА АДРЕС ВЪРХУ ПРАТКА

ПОЛСКИ ПОЕТ

ТУРИСТИЧЕСКИ КОМПЛЕКС В БОРОВЕЦ

МУЗИКАЛЕН СИМВОЛ НА ДЪРЖАВА

АНГЛИЙСКИ ШАХМАТИСТ

ВИД СИНТЕТИЧЕН КАУЧУК

ИЗРАСТЪК ВЪРХУ ПРЪСТ

АНГЛИЙСКА КИНОАРТИСТКА

КОМИТЕТ ПО ЦЕНИТЕ

ЖИТЕЛКА НА КОЛОНИЯ

ТЪНЪК ПЛАТ НА ШАРКИ

СОРТ ЧЕРЕШИ

ДВА ГРАДА ВЪВ ФРАНЦИЯ

ОЦВЕТИТЕЛИ

ЛАТВИЙСКА ПАРИЧНА ЕДИНИЦА

КНЯЖЕСТВО В ЕВРОПА

ЧАСТИ ОТ КНИГА

ФРЕНСКИ ФУТБ. ОТБОР

БЪЛГАРСКИ ПИСАТЕЛ

КАБЛЕШКОВО ГОРИ

ГРАД В ГРУЗИЯ

АМЕРИКАНСКА ФИЛМОВА НАГРАДА

СЪД ЗА ВОДА В БАНЯ

ПЛАВАТЕЛЕН СЪД

ИКОНОМИЧЕСКА СТОЛИЦА НА БЕНИН

ГРАД В ШВЕЙЦАРИЯ

ОБОГАТИТЕЛ НА ПОЧВАТА

ЕДРИ СОЧНИ ПЛОДОВЕ

СКАЗАНИЕ, ЛЕГЕНДА

ГРЪЦКИ ВЕСТНИК

ИЗОБРЕТАТЕЛЯТ НА ИЕРОГЛИФИТЕ

ИГЛОЛИСТНО ДЪРВО

УЧАСТНИЦИ ВЪВ ФИНАЛНИ ДВУБОИ

НАША ПОП-ГРУПА

РАЗКАЗ В КАРТИНКИ И КРАТЪК ТЕКСТ

УПРАВИТЕЛИ НА ВИЛАЕТИ В ТУРЦИЯ

ТРИКОТАЖЕН ПЛАТ

КРЕДА

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

ВОДОРРАВНО: 1. Имената на наш киноартист-“Емигранти”. 6. Апарат на оператор. 7. Болест по лозата и тютюна. 9. Мъжки ризи. 10. Подсладена течност. 11. Блокче за пътна настилка. 12. Шапки /разг./. 14. Героиня в едноименен румънски филм. 16. Съдове с капаци. 18. Имената на радиожурналист от Дарик.

ОТВЕСНО: 1. Наша фирма за козметични стоки. 2. Историческо плато в Перу. 3. Едно-клетъчен организъм. 4. Тегло на стока без опаковка. 5. Едри селскостопански предприятия в бившия СССР. 8. Изкуствени земни възвишения. 9. Легендарен италиански футболист. 12. Венецуелски сериал. 13. Потомци от бяла и индианска раса. 15. Водещият на шоуто “Сделка или не” по Нова тв. 16. Идол. 17. Название.

РЕЧНИК: Наска.

ОТГОВОРИ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

СКАНДИ

ВОДОРРАВНО: КАРАЛИЙЧЕВ - ТЕМА - РАКИТАК - ТРЕПЕТ - РАДОМИР - КОИЛО - МАЛИН - КОМАТ - РЕ - МАНИТ - БОКАЛ - АКТ - НОТ - ТОРИТ - ЕЛ - ВОТ - ОРСЕЛ - ОПАК - СЛАНА - АРОМАТ - КОСАТКА - АГ - САКО - АКАИ - КРАК - КАП - ДОЛАР - ПЕНТОД - ОК - РАР - ТИ - ООЛИТ - ЕДМ - ПЕРА - НОМЕР - КОЛОДА - СОНЕТ - ОРОР - АГАВА - ВИКО - ТОК - АМЕЛИ - СЕК - ОМОНИМ - СРЕДА - ТА - АКИНАК - ИКОНА - КРАН - СОЛ - СЛАБАК - АР - КАНАЛ - ИТАКА.

ОТВЕСНО: КАРАМАНОВО - ОРДЕР - МАРА - РАДАНОВ - САЛАМ - ОТОКАР - ЛАКОЛИТ - САКАР - КРОНИН - ЛИМИТ - ОЛТАР - ПО - КИН - КИТИН - ТРАКТ - ТЕЛА - МАСА - ЙАР - БОСНА - ПИРОГА - КОН - БЧК - КОРЕА - КЕ - АДАМС - ЛА - КОКИЛ - АРНО - АВЕРИ - АВТОМАТ - АГАТОН - АЛЕКС - РИАЛ - ОР - КОЛОС - ИДОЛИ - СТЕЛТ - ЕПОС - ДИМОВ - АНАТ - ЕПО - АЛАМАК - ТЕНИС - АБА - ИМЕ - РК - КАКАО - РЕКЕТ - АК - АТЛЕТИ - ТОПКА - ТОКАЧКА.

РЕЧНИК: Кер, Кутаиси.

ТЕМЕНУЖКА СТОЯНОВА

Култура

www.duma.bg

Към всички мои приятели

Проф. Стефан ДРАГОСТИНОВ

Днес е Игнажден; празнуват - Игнат, Игнатка, Пламен и Искра, Светла и Огнян... Има куп откопелешни вярвания и стародавни традиции, свързани с празника; смята се, че това е началото на Новата година. Нарича се още - Млада година, Млад бог, Млад ден или... Полазовден.

От това кой пръв ще "сполazi" къщата ти, се гадае каква ще е и бъдната година за людетe в тоя дом; ако "сполезът" е добър, ще има здраве, късмет и берекет.

Гостът-сполазник, преди да прекрачи прага, докачва от дървника някоя подлъжка пръчка-чепатка, разбърква с нея огнището и нарича: - Колкото искри се роят, толкова и овци и кончета в тоя дом.

Стопанинът, в суетня и врътна около Светлия гост, донарича и "доназаклинава" изпод носа си: - Чул те, Господ! - и обсипва щедро Полазника с шепи пшеница и тазгодишни сушени плодове; туй - за здраве, плодородие и берекет.

Това е Игнажден - взор в бъдното. Първият ден от Новия свят на Новата година!... - така гласи стародавната

българска традиция. Щом е така - значи, така да бъде!...

Съгласно календара на Маите, обаче, утре Светът приключва своята дейност. Хлопва кепенците. Ей така: било, к'вото било и отведнъж - край!...

Няма да стане!... Няма да мине нощта с календара на Маите!...

Утре ще да е първият Светъл ден след Игнажден и три дни преди Коледа!... Така е било от памети-века, така и ще бъде!...

Моите слънчеви и талантиливи момичета от "Драгостин фолк" днес цял ден ще пеят рой празнични песни, за здраве и берекет; една от тях ще е "Български Благослов" - http://www.youtube.com/watch?v=_umLV1QYb-s

Чуйте я, приятели!

А привечер, когато се завърнете у дома, точно в 20 часа и 12 минути поздравете най-близките си; с две топли, мили и сърдечни думи, по телефона, по скайпа, по интернет; или се провикнете през балкона - ако са някъде там отвън!...

Това ще е Миг - един път на сто години, уверете се сами: 20.12.2012. 20.12 ч. Нека бъдем и утре заедно!

Ангел Манолов 58 години ръководи Академичния студентски хор

Артистичното дело на Маестро изцяло принадлежи към националното нематериално културно наследство, с което страната ни заслужено се гордее

Проф. Емил ЯНЕВ

100 години от рождението на именития български хоров диригент Ангел Манолов се навършиха през 2012 г. По този повод, под патронажа на вицепрезидента Маргарита Попова и в нейно присъствие, преди време в Аулата на СУ "Свети Климент Охридски" се състоя тържествен концерт. Той беше осъществен от Академичния студентски хор "Ангел Манолов" под диригентството на Дарена Попова и от хора на здравните работници "Родина" под диригентството на Мая Василева. Тяхното участие в това културно събитие беше съвсем логично и закономерно, защото Ангел Манолов е основател и дългогодишен ръководител и на двата състава. Нещо повече, със своите 58 години начело на Академичния студентски хор, той е "световен рекордьор" (макар и неофициално) по диригентско дълголетие в ръко-

водството на един състав, което "диригентът-магьосник" Бончо Бочев характеризира като "изключително рядък пример на несменяем ръководител". В случая по-важното е да се подчертае не самото дълголетие като цифров показател, а способността на диригента за творческото му осмисляне, за да няма "омръзване" в артистичните отношения между него и партньорите му.

Пред препълнената с почитатели на изкуството на Ангел Манолов зала двата състава показваха най-добрите страни на своето артистично майсторство. Изпълненият репертоар бе съобразен с техните традиционни предпочитания, но и попълнен с нови произведения, съобразно изпълнителския им натюрел.

Използвам този концерт, за да подчертая жизнените и най-вече творческите параметри на личността Ангел Манолов. Приобщаването му към хоровото

изкуство започва още в неговите детски години. Не само пее в различни певчески състави, но и сам ръководи хорови ансамбли, съставени от съучениците му. След годините, преживени в Софийската духовна семинария, Ангел Манолов става студент в Юридическия факултет на СУ "Св. Климент Охридски". Това е времето, когато в 1933 г. бъдещият юрист сформира Академичния студентски хор. Благодарение на него той осъзнава, че юриспруденцията не е неговото призвание, а хоровото изкуство, на което отдава останалия си живот.

Едно от най-ценните качества на диригента Ангел Манолов бе рядката му способност непрестанно да се учи (не в традиционния контекст)! Сега това е основна тенденция в световната образователна система, до която Маестро бе достигнал и осъзнал още преди 80 години! Въпреки че вече е бил професи-

онален диригент, той участва в работата на хорове, ръководени от акад. Добри Христов и проф. Асен Димитров, защото е искал да научи от тях повече за "секретите" на диригентското

изкуство. По-късно негови "учители" стават Светослав Обретенов и проф. Георги Димитров, чиито колегиални съвети му позволяват още повече да обогати диригентските си умения. Благодарение на това Академичният хор стана първокласен певчески апарат, отличаващ се с блестяща звучност, с динамична амплитуда от плътното пианисимо до блестящото фортисимо, от което тръпки побиваха слушателите и кръвта им завираше.

Артистичното дело на Ангел Манолов-Маестро изцяло принадлежи към националното нематериално културно наследство, с което страната ни заслужено се гордее. Да се надяваме, че грижите, полагани за него, час по-скоро ще се приравнят с грижите за археологичните разкопки (материалното културно наследство), понеже те са подложени на по-силна ерозия във времето и не подлежат на реставриране!

10 години Интернет център в Никопол

Интернет центърът в Никопол отпразнува десетгодишния си юбилей. Изграден е по проект "Гражданско развитие и участие чрез мрежата на читалищата" - "Читалища", на Министерството на културата на РБ и Програмата на ООН за развитие (ПРООН), подкрепен от програма "Матра" на правителството на Кралство Холандия и Американската агенция за международно развитие (AAMP).

Интернет центърът е успешна практика на НЧ "Напредък 1871". Десетки са курсовете за компютърна грамотност, проведени в центъра, хиляди са неговите потребители. Да поздравят лично "юбиларя" дойдоха кметът на община Никопол Емил Бебенов, заместник-кметът Любомир Мачев, главният експерт "Образование и култура" Калинка Ангелова и Анелия Димитрова - гл. експерт "Инвестиции и проекти", никополчани и ученици. Председателят на читалището Иван Павлов осигури тортата, а свещичките духна ученикът Данчо Талев. Малко ли са, много ли са годините, ще кажат потребителите, които са винаги отлично обслужвани от младите работници в центъра - Кристиана Тачева и Нурай Татаров. За читалищния екип той вече е в юношеска възраст, служи на местната общност и дейност в читалището, без която не може в съвременния живот на организацията. НЧ "Напредък 1871" и Младежният доброволчески център организират Коледен концерт "Светът не свършва" - днес от 17 ч. в лекционната зала на читалището, научи ДУМА от Николинка Христова, секретар на никополското читалище.

НАД 160 НОВОПРИДОБИТИ ТВОРБИ ПРЕДСТАВЯ НХГ

Изложбата "Национална художествена галерия. Постъпления в колекциите - 2012", представя всички новопридобити чрез откупки и дарения произведения. Тя бе открита вчера в НХГ.

За първи път от 1992 г. насам галерията има възможност да попълни своите колекции, съобщава БТА. Подбрани са над 160 про-

изведения както на утвърдени наши съвременни художници, така и на млади творци. Част от сбирките стават инсталации, видеоарт и концептуална фотография. Те поставят начало на колекцията на съвременното българско изкуство. Наред с тях "класическите" живопис, скулптура и графика са значителна част от направения подбор. Много ценни за

колекцията са и произведенията на Йордан Кювлиев, Султана Суружон, Васил Стоилов, Бенчо Обрешков и Васка Емануилова.

Изложбата ще продължи до 28 февруари 2013 г. в залите на НХГ на пл. "Княз Александър Първи" 1 и в Софийски арсенал - Музей за съвременно изкуство, на бул. "Черни връх" 2.

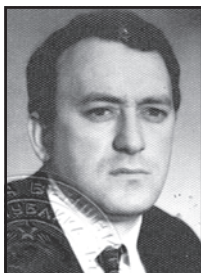

Кина в София

Cinema City Мол София, бул. Ал. Стамболийски 101
Арена Младост кв. Младост 4, Бизнес парк (до Технополис)
Арена Запад ж.к. Илинден, бул. Тодор Александров 64

ВЪЗПОМИНАНИЕ

ЕДНА ГОДИНА без моя брат

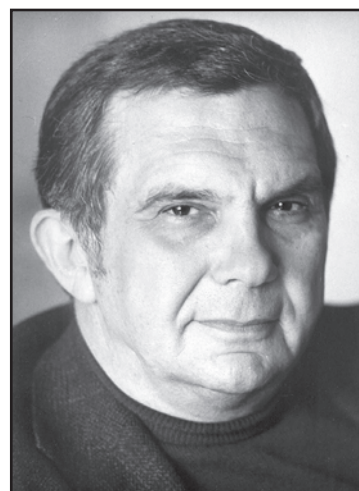
о.з. полк.
СТЕФАН
БОЯНОВ
СТОЯНОВ

1939-2011

Като малкия принц на Екзюпери
ти замина за твоята по-красива
планета, без да ни оставиш
време за сбогуване...
Почивай в мир!

Сестра и близки

ВЪЗПОМИНАНИЕ

ЕДИНАЙСЕТ
ГОДИНИ

без

РУСИ
БОЖАНОВ

(1925-2001)

Липсваш ни...

Обичаме те!

Заместник на Топалов стана шампион

Тримесечният турнирен марафон изчерпа силите на Стефанова

Победителките в женския блиц (от ляво на дясно): А. Музичук, А. Костенюк, Е. Пец

Лоран Фресине, който в последния момент замени Веселин Топалов в списъка на участниците във Вторите световни интелектуални игри в Пекин, спечели първото място в турнира по ускорен шахмат. Французинът и американският щ1 Хикару Накамура финишира с по 5,5 т. от 7 партии, но допълнителният показател даде първото място на Фресине. Първенецът успя с черните фигури да победи в личната среща Накамура, който лидираше еднолично след първия ден на състезанието. Бронзът отиде при руснака Александър Гришчук, изпреварил по допълнителен показател представителя на домакините Динг Лирен, като и двамата имаха по 4,5 т. Турнирът беше изключително силен, като 15 от 16-те участници бяха с ЕЛО над 2700 т., което даде на състезанието престижната 20-а категория със среден рейтинг 2745.

Крайно класиране в турнира по ускорен шах при мъжете: 1. Л. Фресине (Франция), 2. Х. Накамура (САЩ) - по 5,5, 3. А. Гришчук (Русия), 4. Дин Лирен (Китай) - по 4,5, 5. А. Морозевич (Русия), 6. Т. Раджабов (Азербайджан) - по 4, 7. Г. Камски (САЩ), 8. П. Леко (Унгария), 9. Б. Дjobава (Грузия), 10. Ван Хао (Китай) - по 3,5, 11. А. Гири (Холандия), 12. С. Карякин (Русия) - по 3, 13. Л. Аронян (Армения) - 2,5, 14. В. Иванчук (Украйна), 15. Ш. Мамедяров (Азербайджан) - по 2, 16. В. Бологан (Молдова) - 1,5.

При жените финалът беше още по-драматичен, като с по 5 т. от 7 завършиха едновременно 4 участници. Коефициентът определи за победителка украинката Екатерина Лагно, втора остана наскоро загубилата световната си титла Хоу Ифан, следвана от индийката Хъмпки Конеру и Анна Музичук. Ви-

цесветовната шампионка Антоанета Стефанова завърши с 4 т., което ѝ отреди 6-о място. Преди финалния кръг българката имаше големи шансове за първото място, но в последната си партия - срещу Лагно - допусна груба грешка и получи мат в един ход тази. Именно тази точка направи украинката турнирна победителка.

Крайно класиране в турнира по ускорен шах при жените: 1. Е. Лагно (Украйна), 2. Хоу Ифан (Китай), 3. Х. Конеру (Индия), 4. А. Музичук (Словения) - по 5, 5. Е. Пец (Германия) - 4,5, 6. А. Костенюк (Русия), 7. А. Стефанова - по 4, 8. Е. Даниелян (Армения), 9. М. Сочко (Полша) - по 3,5, 10. Жао Сю (Китай), 11. П. Крамлинг (Швеция) - по 3, 12. В. Чмилите (Литва), 13. Жу Чен (Катар), 14. А. Затонских (САЩ) - по 2,5, 15. Д. Харика (Индия) - 2, 16. Б. Хотенашвили (Грузия) - 1.

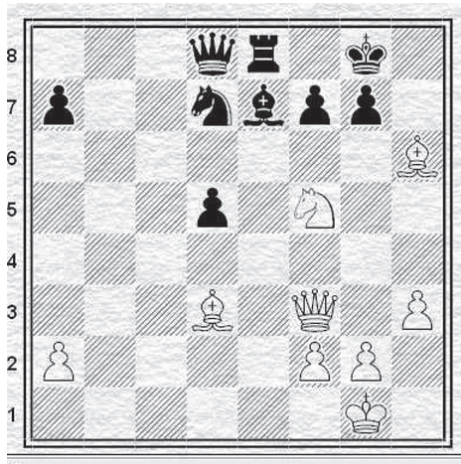
Ден по-късно се проведе турнирът по блиц, спечелен по изключителен начин от руския гросмайстор Сергей Карякин. След първия ден на надпреварата имаше триумфален на върха - Карякин, Накамура и Аронян. През втория ден обаче бившият украински поданик, който сега играе за Русия, не остави шансове на конкурентите си, постигайки феноменален резултат - 6,5 от 7. В крайна сметка той финишира с 12,5 т. от 16 партии, изпреварвайки с точка и половина Накамура. 3-5-о място разделиха Мамедяров, Аронян и Фресине, като последните двама останаха без медал заради допълнителния показател.

Крайно класиране в турнира по блиц при мъжете: Карякин 12,5, Накамура 11, Мамедяров, Аронян, Фресине - по 9, Морозевич, Гришчук - по 8,5, Иванчук 8, Ван Хао, Леко - по 6,5,

Камски 6, Дjobава, Раджабов, Бологан - по 5,5, Гири 5, Дин Лирен 4.

КАРЯКИН - ГИРИ

26.Eof6 27. Kg7 Og7 28. Dg4 Te1 29. Ch2 Db8 30. f4 Db2 31. Og7 Dg7 32. Dd7 Dd4 33. Dg4 Cf8 34. Dc8 Cg7 35. Dg4 Cf8

36. Dc8 Te8 37. Df5 Te3 38. Dc8 Cg7 39. Dg4 Cf8 40. Dc8 Te8 41. Df5 a5 42. Ob5 Te6 43. Dg4 De4 44. Dg3 1:0

В дамската блиц надпревара най-голяма борбеност демонстрира бившата световна шампионка Александра Костенюк, която направи само едно реми в 16-е си партии. Тази ѝ безкомпромисност ѝ донесе златния медал с добър допълнителен показател от финалиралата със същия брой точки Анна Музичук. Изморена от турнирния марафон през последните три месеца, Антоанета Стефанова остана във втората половина на таблицата с 6 точки.

Крайно класиране в турнира по блиц при жените: Костенюк, Музичук - по 11,5, Пец, Конеру - по 9,5, Чмилите 8, Дронавали, Жу Чен - по 7,5, Хоу Ифан 7, Хотенашвили, Лагно, Крамлинг - по 6,5, Стефанова, Даниелян, Затонских - по 6, Сочко 5,5, Жао Сю 5.

Шахматните битки в Пекин завършиха с турнира по блиц, в който съперниците играят, без да гледат дъската. В тази надпревара състезателите седят един срещу друг, като пред всеки от тях има лаптоп, на екрана на който се вижда празна шахматна дъска. Това е единствената помощ за визуализиране на партията, на която шахматистите могат да разчитат. След първия ден на "слепия" шах при мъжете с 3,5 т. от 4 партии еднолично начело беше Левон Аронян, следван на половин точка от Петер Леко и Дин Лирен. Със същия резултат Виктория Чмилите лидираше еднолично в женския турнир, следвана от Хъмпки Конеру и Хоу Ифан с по 3 т. Стефанова успя да запише само едно реми през този ден. Вчера се изиграха последните пет кръга от турнира по блиц, а късно снощи бе тържествено награждаване на победителите.

КРАЯТ НА СВЕТА И ДВА СПЪРВЕНСТВО МЕЖДУ ГРАДОВЕТЕ

В деня, сочен от мнозина като последен за нашия свят, шахматистите ще започнат битката за определяне на най-силния град в света. В Ал Аин, град на границата между ОАЕ и султаната Оман, утре започва първото отборно световно първенство между градовете. Турнирът ще премине през няколко етапа по необичайна формула. Отначало 25-те отбора (всеки от по четири състезатели и един резерва) ще бъдат разпределени в осем групи от по три състава във всяка. След това двата най-добри отбора от всяка група ще продължат в следващия етап по системата на преките елиминации. Партиите ще се играят в клуба на културата и спорта в Ал Аин, а първенството обещава да събере впечатляващ състав. След изключително натоварената в шахматно отношение втора половина

на изтичащата година, едно от обясненията за сериозното присъствие на елитни състезатели е и впечатляващият награвен фонд 150 хиляди долара. С най-висок среден рейтинг - 2677 - е съставът на Париж, воден от Лоран Фресине. Следват холандският Хоговен (2666), воден от Аниш Гири; Лвов (2659) с първа дъска Александър Мойсеенко; Баку (2626); Саратов (2626); Нови Сад (2610); Птуй (Словения - 2594); Лондон (2594), начело с Найджъл Шорт; Тимишоара (2598); Атина (2558); Чикаго (2548); Астана (Казахстан - 2544); Лунд (Швеция - 2540); Рига (2528); Техеран (2499); Ташкент (2499); Кайро (2465); Манила (2448); Истанбул (2440); Дака (Бангладеш - 2437); Ву Кси (Китай - 2391); Ал Аин (2371); Ченай (Индия - 2321); Кампала (Уганда - 2234); Канбера (2220).

И Ету с „Икар“

За втора поредна година българският шахмат получи признание на раздаването на наградите "Спортен Икар" за отличили се спортисти през годината. След като в края на миналата година Виктория Радева взе приза в категорията за подрастващи, сега с отличие бе удостоена вицесветовната шампионка Антоанета Стефанова. Най-добрата ни шахматистка беше награждена със специална награда от Управителния съвет на Фондация "Български спорт". Поради участието си във Вторите спортни световни интелектуални игри в Пекин статуетката "Спортен Икар" от нейно име получи треньорът ѝ Владимир Георгиев. Наред с Антоанета Стефанова в категорията "Достойно представяне" бяха наградени Станка Златева, Тервел Пулев, Стела Енева и Радослав Златанов.

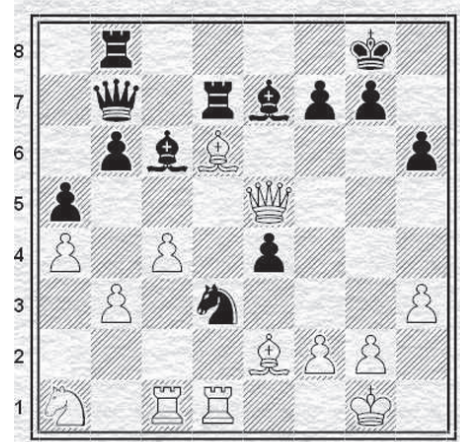
Французин стана еврошампион по блиц

Максим-Ваше Лаграв стана европейски шампион по блиц на първенството, проведено за трета поредна година във Варшава. Френският гросмайстор взе златото с 18,5 т. от 22 партии, изпреварвайки с цяла точка сребърния призьор Габриел Саргисян (Армения). Трети остана състезаващият се за Франция руски гросмайстор Владислав Ткачов със 17 т. В надпреварата участваха 432 шахматисти, които изиграха по две партии в 11 кръга. Шампионът, който дублира титлата си от 2010 г. спечели десет минимача и завърши наравно 1:1 само с арменецка Забен Агриясиан. Ден по-късно френският гросмайстор раздели първото място в еврошампионата по ускорен шахмат заедно с още трима състезатели, събрали по 9,5 т. от 11 кръга. Турнирът се проведе също във Варшава, а в него участваха 775 състезатели. Допълнителните показатели отредиха титлата на руснака Алексей Дреев, среброто остана за Лаграв, а Алексей Широф взе бронза. Без медал остана Сергей Рубльовски. Ето една от ускорените победи на новия шампион Дреев.

КОВАЛСКИ - ДРЕЕВ

30. Td3 ed3 31. Ob8 de2 32. De2 Db8 33. Kc2 f4 34. Ke3 Oc5 35. Te1 Te7 36. Dd3 Te8 37. Te2 Dg5 38. Kd5 Te2 39. De2 Od5 40. cd5 Dd5 41. Dc2 g6 42. g3 f3 43. Cf1 Dh1 44. Ce2 Dh3 45. Dd3 De6 46. Cf1 Df5 47. f4 Dd3 0:1

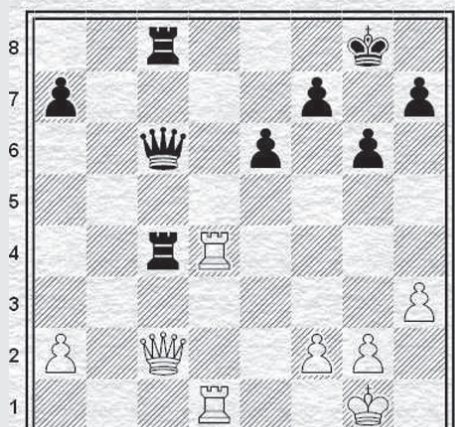
„Кокичетата“ с пет загуби

След като започна богдро с победи в първите три кръга на традиционното състезание срещу ветераните, нежният отбор на "кокичетата" претърпя пет поредни поражения и в крайна сметка загуби мача с 15:17 т. В последния осми кръг "старите пушки" спечелиха с 3:1, като Волганг Улман победи Алина Кашлинска, Фридрих Олафсон - Кристина Гавликова, а наравно завършиха двубоите Таня Садчев - Властимил Хорт и Валентина Гунина - Олег Романишин. Най-висок резултат от всички по-каза индийката Садчев - 6 т. Превратен в мача се оказа почивният ден, когато Гунина и Кашлинска за първи път се разходиха до Прага, а Садчев също за първи път се качи на ски. Приятните преживявания видимо деконцентрираха "кокичетата" и те претърпяха поражения в следващите пет кръга.

Задача

Дванадесетата световна шампионка по шахмат, победителка в безброй турнири, председателка на комисията по женски шахмат към ФИДЕ, майка, фотомодел и още много други амплуа има Александра Костенюк. Най-точно обаче я описва девизът ѝ: "Красотата и умът са неразделни", който тя успя за пореден път да потвърди, спечелвайки преди броени дни турнира по блиц на Вторите световни интелектуални игри в Пекин.

А. КОСТЕНЮК - А. РЯЗАНЦЕВ

Белите на ход печелят

Отговор:

1. Tc4 ако
2. Td8+ с печалба на дъската.

Спорт

Кобрата гари свой екип на Музея на спорта

Марин МИЛАШКИ

Кубрат Пулев-Кобрата дари свой състезателен екип на Музея на спорта на Националния стадион. Европейският шампион по бокс остави кецове и гачета. Дарението бе прието от директора на музея Катя Иванова, която обеща, че в най-скоро време ще постави новите експонати в боксовата витрина.

В Музея на спорта бе предствен и филм за Пулев, който ще бъде излъчен в ефира на Нова ТВ в неделя от 15.20 ч. Лентата разказва за историята на боксьора, както и за неговия брат Тервел, който през август се завърна с бронзов ме-

Кубрат Пулев (вдясно) и брат му Тервел се надяват да заемат първите 2 места на церемонията "Спортист на годината" довечера

дал от Олимпиадата в Лондон. Автор на филма, който носи името "Синове", е Огнян Георгиев, а режисьор е Димитър Серджев.

Създателите на лентата се опитват да представят Кобрата не само като спортист, а и като личност и предан син и българин. Филмът ни връща в ранните години, когато бащата на Кубрат възпитава у него любовта към българското и духа на победител. Съвет, който той безусловно следва и до днес.

"Това е годината на бокса и искрено се надявам спортист №1 на България да стане някой от нас двамата. Все пак това е и годината на боксовото семейство Пулеви", каза Кобрата.

Националните 50-и в света

„Пеневата чета 2” регресира с 10 места последния месец

Българският национален отбор по футбол завърша годината под №50 в световната ранглиста на ФИФА. Възпитаниците на Любослав Пенев губят 10 позиции в сравнение с предишното издание през ноември заради загубата с 0:1 от Украйна в контрола. Все пак след историческото дъно през пролетта и след 84-ото място в края на 2011 г., националите успяха да отбележат прогрес благодарение на добрите си игри в световните квалификации. В класацията през април отборът на България записа 96-о място. С 585 точки националите се намират под Словения, която е с 591 т., и над Панама (582). "Триколорите" са изпреварени от Хаити. Ос-

тровната държава скача с 18 места до №39 с 650 т. Пред нас са още Египет (№41, 615) Боливия, Габон и Ирландия, които разделят 42-ото място с 609 т. За 5-и пореден път Испания ще завърши годината като №1 в световния футбол, с което си спечели наградата "Отбор на годината". Световните и европейските шампиони приключват 2012 г. с 1606 т. 2-ри е Германия с 1437 т., пред Аржентина (1290) и Италия (1165). Най-голям прогрес през годината отбелязва Колумбия, което й се случва за 2-ри път от създаването на ранглистата през 1993 г. Отборът завърши 2011 г. на 36-о място, но благодарение на 6-те си победи, едно равенство и само една загуба и спечелените 455 т., те се изкачват на 5-о

място. 6-и е Англия (1151), пред Португалия (1144), Холандия (1124), Русия (1070), а топ 10 запълва Хърватска (1064). 5-кратният световен шампион Бразилия, домакин на Мондиал 2014, финишира под №18 с 946 т.

От съперниците на България за Световното освен Италия, която скача с позиция, Дания пада с една и е 23-а с 821 т. Чехия регресира с 4 места до №29 със 781 т., Армения е 75-а (+7) с 457 т. Аутсайдерът Малта е 146-и със 178 т.

За отчитането на позициите през 2012 г. бяха взети предвид резултатите от 900 мача, повече от половината от които бяха приятелски. 30% от отчетените двубои са квалификации именно за Световното в Бразилия.

ТУРЦИ ДАВАТ 1 МЛН. ДОЛАРА НА ХРИСТО СТОИЧКОВ

Треньорът на Литекс Христо Стоичков е основният вариант на Ордуспор за наследник на аржентинския специалист Ектор Купер, твърди местното издание "Бугюнспор". Турците дават \$1 млн. годишна заплата на българина и очакват отговора му. Те спрятат Стоичков, защото Купер преговаря с Шандон Лунен, от които има оферта на стойност \$3,5 млн. Испанският агент на аржентинеца Алехандро Каманьола вече е разговарял с представители на китайския тим в Мадрид.

Близки до Камата разкриха, че в момента той умува върху офертата. Ако Христо избере Турция, това означава и край на войната, която обяви на БФС. Стоичков не спира със закани-те, че водената от него опозиция ще хвърли ръкавицата на Борислав Михайлов на конгреса на БФС, който ще се проведе през лятото или есента на 2013 г.

Иначе Ордуспор в момента заема 11-о място в класирането на турската Суперлига с 19 т.

ЦСКА ОБЯВИ ТРАНСФЕРА И НА ЧОЧЕВ

ЦСКА обяви трансфера и на Ивайло Чочев от Чавдар Етрополе. 19-годишният полузащитник се обвърза с "армейците" за 2,5 години, а заплатата му не бе обявена. "Червените" ще представят младежкия национал и останалите нови футболисти преди заминаването на отбора за първия подготвителен лагер. Преди няколко дни шефът на школата на ЦСКА Спас Джеви-зов нарече младия футболист "играч за милиони". Чочев се води за най-големия талант в школата на Етрополе. Преди време той бе желан от шотландския гранд Глазгоу Рейнджърс, но отказа да премине.

Чочев е второто зимно попълнение на ЦСКА, след като преди 2 дни бе представен и 31-годишният нападател Мартин Камбуров. 3-кратният голмайстор на "А" група парафира за 1,5 г.

СТАНКА ПАК Е БОРЕЦ №1

Станка Златева отново бе определена за №1 на годината от федерацията по борба. Този сезон 5-кратната световна и европейска шампионка спечели сребърен медал от Олимпийските игри в Лондон. Нейни подгласници са Христо Маринов, европейски шампион при класиците, и Иво Ангелов (2-ри от първенството на континента). Световната вицешампионка при жените Тайбе Юсеин заема 4-та позиция, а Радослав Великов - 5-и от Олимпиадата в Лондон и 3-ти от европейското, е 5-и. 6-и е Анатоли Гуйдя, пред Леонид Базан, Михаил Ганев, Джанан Манолова и Мими Христова.

ГИМНАСТИКА НАЙ-ДОБРА В СЛАВИЯ ЗА 2012-А

Георги АРГИРОВ

Цветелина Найденова бе избрана за Спортист №1 на Славия за годината. Състезателката по художествена гимнастика участва с ансамбъла на Олимпийските игри в Лондон, където грациите останаха на 6-о място. Втори е щангистът Александър Димитров, който в началото на месеца спечели сребро на европейското до 23 г. в Ейлат, Израел. 3-ти е боксьорът Благой Найденов, който е еврошампион за юноши до 18 г. На първенството в зала "Универсиада" той бе обявен и за най-добър състезател.

ФУТБОЛ
ПО ЕВРОСПОРТ
12.30 Жребий за Шампионска лига
15.00 Жребий за Лига Европа
ПО ТВ +
21.00 Райо Валекано - Леванте
23.00 Реал Сосиедад - Севиля

кратки

Негелев препогнуса с Ботев Пг

Тодор Негелев удължи договора си с Ботев Пг. Офанзивният футболист парафира за още 3 г. и ще остане при "канарчетата" до лятото на 2015 г. Освен удължаване на контракта 19-годишният младежки национал ще се радва и на по-добри финансови условия. Негелев спечели категорично класацията за "Футболист №1 за полусезона" с 53% от гласовете на феновете. Младежкият национал отбеляза 5 гола в дебютния си сезон в елита, като направи и 7 асистенции - по този показател той е лидер в "А" група. Юношата на клуба облече жълто-черната фланелка на мъжкия състав преди 1,5 г. в първите мачове на тима в Източната "Б" група.

Шердан Шакири (вляво) от Байерн е надскочен от Тобиас Вернер от Аугсбург в 1/8 финал за Купата на Германия, който бе спечелен от баварците с 2:0. Косоварят с швейцарски паспорт оформи резултата 5 мин. преди края, а Марио Гомес (26) откри

Благо премина в Амкар

Благой Георгиев подписа с Амкар Перм. Юношата на Славия парафира за 3 г., за които ще получи \$4,5 млн. До последно юношата на Славия преговаря с Локомотив Москва и Щутгарт, но избра Амкар, където се подвизават Георги Пеев и Захари Сираков. Георгиев изкара 3 сезона във вече предишния си отбор Терек Грозни.

Треньорът на Барселона пак болен от рак

Тито Виланова страда отново от рак на паротидната жлеза. 43-годишният треньор на Барселона претърпя операция срещу тумора миналия ноември, а през лятото застана начело на каталунците. Влошаването на състоянието на Виланова принуди ръководството на Барса да отмени Коледното парти. Очаква се той отново да бъде опериран. Временно тренировките ще води досегашният асистент Жорди Роура. Твърди се, че президентът на Барса Сандро Росел се опитва да върне предишния наставник Хосеп Гуардиола, който през лятото напусна и в момента си почива в САЩ.

Почетният президент на Локо Пг Христо Бонев направи символична първа копка по изграждането на осветление на ст. "Локомотив". То ще бъде завършено до старта на пролетния полусезон. Проектът е спонсориран от община Пловдив, която се нае да изгради осветление и на ст. "Христо Ботев"

Снимка PLOVDIV24.BG

Марсел Хиршер бе най-бърз в нощния слалом в Магона ди Кампилио, кръг от Световната купа по ски. Австриецът записа общо време от 1:42,50 мин. и се поздравя с 2-ра победа за сезона. 2-ри е Феликс Нойройтер (Гер) на 1,67 сек., пред Наоки Юаса (Яп) на 2,23 сек., за когото това бе първи подиум в кариерата. Състезанието бе помрачено от смъртта на 70-годишен стюард, който почина от инфаркт по време на първия манш

Снимка БГНЕС

Ивет със свой клуб

Европейската шампионка на 100 м ще работи с деца

Ивет Лалова свормира свой лекоатлетически клуб. Европейската шампионка на 100 метра и лекоатлет №1 на България за 2012 г. ще се занимава първоначално с деца. Тя ще бъде и първият състезател на клуба, който ще носи името "Ивет Лалова спринт академи".

"Време е за ново начало в края на най-успешната година в кариерата ми. Да се осмелим да погледнем към новите възможности. Време е за стъпка напред. Имам щастието да застана с името си начело на нов клуб. Аз, разбира се, съм първият му състезател, а до мен ще се включат много деца, млади атлети и любители. Целта е да развиваме паралелно професионален, детски и аматьорски спорт. И в 3-те направления има много какво да се свърши. Водени от ентузиазъм и професионализъм, ще успеем. Искам моят клуб да покаже спорта в различна и нова светлина. Да даде на децата не-

вероятна емоция и впечатления, както и много знания за Царицата на спортите. Мечтая за стадион, пълен с деца, които се забавляват и тренират. Един ден някое от тях ще бъде олимпийски шампион. Ще се радваме да срещнем подкрепа от обществеността, феновете на спорта, институциите, родителите и бизнеса. Вярваме, че пътят, който поемаме, е правилният и ще направим нещо добро за българския спорт. Той има нужда и го заслужава. Всеки има място в отбора", каза Ивет Лалова.

АБОНАМЕНТНИ ПУНКТОВЕ В СТРАНАТА

Избери

ДУМА

1. БЛАГОЕВГРАД	2700 ул. "Шишман" №2; п.к. 412, Общ. съвет на БСП	ВАЛЕНТИНА РАНГЕЛОВА	073/833310
2. БУРГАС - ГРАД	8000 ул. "Фердинандова" №60, Общ. съвет на БСП	ИРИНА НИКОЛЧЕВА	056/844315/16
3. ВАРНА	9000 ул. "Братя Миладинови" №102, Обл. съвет на БСП	МИЛКА КУЗМАНОВА	0889748016
4. ВЕЛИКО ТЪРНОВО	5000 ул. "Хр. Ботев" №2ет.3 ст. 305, Общ. съвет на БСП	РУМЯНА ДЕНЧЕВА	0884300741 - сл.
5. ВИДИН	3700 ул. "Градинска" №7, Общ. съвет на БСП	АНАТОЛИЙ КРЪСТЕВ	094/606499, 0887328253
6. ВРАЦА	3000ул. "Мито Цветков" №2, Обл.съвет на БСП	ХРИСТИНА АЛЕКСАНДРОВА	0892443069
7. ГАБРОВО	5300 ул. "Чардафон" №19, Общ.съвет на БСП	ЕМИЛИЯ ДЖЕНКОВА	066/807747, 0896640130
8. ДОБРИЧ	9300 ул. "България" № 11, Общ. съвет на БСП	ДОНКА КЮПРИБАШИЕВА	058/605456, 0889158356
9. КЪРДЖАЛИ	6600 ул. "Екзарх Йосиф", бл."Момина сълза", Общ.съвет на БСП	ТЕОДОРА КАРАКОСТОВА	0361/62268, 0897939160
10. КЮСТЕНДИЛ	2500 ул. "Патриарх Евтимий" №3, Общ.съвет на БСП	НИКОЛАЙ ЧАВДАРОВ	078/550911, 0887386109
11. ЛОВЕЧ	5500 ул. "Търговска" №65, Обл. съвет на БСП	СТОЯНКА МАРИНОВА	068/603955, 068/603957, 0884300530
12. МОНТАНА	3400 ул. "Арх.Младен Кръстев" №1, п.к. 205 Общ. съвет на БСП	НЕЛСОН ПЕТКОВ	096/306635, 0877807473
13. ПАЗАРДЖИК	4400 ул. "Втори януари" № 8, Общ. съвет на БСП	ЕЛЕНА НЕШЕВА	034/445840-факс, 0894228873
14. ПЕРНИК	2300 п.к.412; ул. "Радомир"№1, Общ. съвет на БСП	ДОРОТЕЯ ВАСИЛЕВА	076/604636, 0878892000
15. ПЛЕВЕН	5800 пл. "Възраждане"№1; ет.3; ст. 334, Обл. съвет на БСП	ДАМЯНА ХРИСТОВА	064/800090тел. и факс: 0889274345
16. ПЛОВДИВ	4000 ул. "Кръстьо Пастухов" №18, Обл. съвет на БСП	ИВАНКА ПЕТКОВА	0884245113, 032/622239
17. РАЗГРАД	7200ул. "Хр.Балкански" №3 п.к. 302, Общ. съвет на БСП	ЦЕКО КОСТАДИНОВ	084/660278, 0899854450
18. РУСЕ	7000 ул. "Църковна Независимост" №18 ет.9, Общ. съвет на БСП	МАРИЯ РАЧЕВА	082/825086, 082/825083, 0894443623
19. СИЛИСТРА	7500 ул. "Любен Каравелов" №1, Общ. съвет на БСП	РУМЯНА ТРЪНЧЕВА	0888609484, 086/822362
20. СОФИЯ ГРАД	1111 ул. "Лега" №10, Гр.съвет на БСП	ТАНЯ ТОДОРОВА	02/9872086, 0898571924
21. СОФИЯ ОБЛ.	ул. "Позитано" №20 стая 507, Обл. съвет на БСП	ВАЛЕНТИНА ТРАЙКОВА	02/8107327, 0884501127
22. СЛИВЕН	8800 ул. "Димитър Добрович" №1, Общ.съвет на БСП	РАЛИЦА ПАШОВА	044/625049, 0883439200
23. СМОЛЯН	4700 бул. "България" №69, Общ. съвет на БСП	ЕФИМИЯ ТУНЕВА	0301/63565/тел. и факс0884748152
24. СТАРА ЗАГОРА	6000 ул. "Цар Иван Шишман" №83, Общ. съвет на БСП	МИРОСЛАВ ГЕОРГИЕВ	042/629164, 0899351997
25. ТЪРГОВИЩЕ	7700 ул. "Св.св. Кирил и Методий" №3, п.к 34, Общ.съвет на БСП	СВЕТЛА СТЕФАНОВА	0601/65195
26. ХАСКОВО	Бизнесцентър стая 214 и стая 218, ул. "Стефан Караджа" №23, ет.2Общ. съвет на БСП	ЮЛИЯ ТОНЧЕВА	038/624460, 0899066156, 038/664414-факс
27. ШУМЕН	9700 ул. "Цар Иван Александър №108, п.к 50, Общ.съвет на БСП	СТЕФКА МАВРОДИНОВА	0882885701, 054/876902
28. ЯМБОЛ	8600 ул. "Цар Александър" №7, Общ. съвет на БСП	МАРИЯ СТОЙЧЕВА	046/663310, 0882291271